

การศึกษาทักษะการรอคอยของเด็กออทิสติกโดยการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม

ปริญญาานิพนธ์

ของ

เสาวภา สุขเฉลิมชัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

ตุลาคม 2550

การศึกษาทักษะการรอยคอยของเด็กออทิสติกโดยการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม

บทคัดย่อ

ของ

เสาวภา สุขเฉลิมชัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

ตุลาคม 2550

เสาวภา สุขเฉลิมชัย. (2550). *การศึกษาทักษะการรอคอยของเด็กออทิสติกโดยการสอนด้วย
เรื่องราวทางสังคม*. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร.กฤษยา ก่อสุวรรณ,
อาจารย์ ดร.ชนม์ชกรณ์ วรอินทร์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาทักษะการรอคอยของเด็กออทิสติกโดยการสอน
ด้วยเรื่องราวทางสังคม และเปรียบเทียบทักษะการรอคอยของเด็กออทิสติกก่อนและหลังการสอนด้วย
เรื่องราวทางสังคม

กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กออทิสติก อายุระหว่าง 5-10 ปี ที่มีปัญหาในการรอคอย แต่สามารถพูด
สื่อสารได้ จำนวน 2 คน เป็นนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์ปอลหนองคาย จำนวน
1 คน และเป็นนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโรซารีโอวิทยา จำนวน 1 คน ได้มาโดยการ
เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) หนังสือภาพเรื่องราวทาง
สังคม 2) แผนการสอนเรื่องราวทางสังคม 3) แบบบันทึกพฤติกรรมการรอคอยแบบความยาวนาน

แบบแผนการทดลองเป็น Single Subject Design รูปแบบ Multiple Baseline across
Situations โดยแบ่งการทดลองออกเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 ระยะเส้นฐาน เป็นเวลา 1 สัปดาห์ ละ
5 วัน รวม 5 ครั้ง ระยะที่ 2 ระยะจัดกระทำ เป็นการสอนทักษะการรอคอยเด็กออทิสติกโดยการสอน
ด้วยเรื่องราวทางสังคมพร้อมนำเด็กไปสู่สถานการณ์จริง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าพิสัย
และการประเมินด้วยสายตา (Interobserver) แสดงผลการวิจัยด้วยกราฟ

ผลการวิจัย พบว่า

1. เด็กออทิสติกมีทักษะการรอคอยสูงขึ้นเมื่อได้รับการสอนโดยเรื่องราวทางสังคม
2. เด็กออทิสติกมีทักษะการรอคอยหลังจากได้รับการสอนโดยเรื่องราวทางสังคม
สูงขึ้นกว่าก่อนได้รับการสอนโดยเรื่องราวทางสังคม

A STUDY ON WAITING SKILLS OF THE CHILDREN WITH AUTISM
BY USING SOCIAL STORIES

AN ABSTRACT

BY

SAOWAPA SUKCHALERMCHAI

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Special Education
at Srinakharinwirot University

October 2007

Saowapa Sukchalerchai . (2007). *A Study on Waiting Skills of Children with Autism Using Social Stories*. Master Thesis, M.Ed. (Special Education). Bangkok. Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Dr.Kullaya Kosuwan, Dr.Chonchakorn Wora-in.

The purpose of this study was to investigate the waiting skills of children with autism using social stories.

The sample selected in this study were two students with autism, who exhibited poor waiting skills, enrolled in St.Paul Nongkhai school and Rosariowittaya School using purposive sampling. The instruments used in the study were the social story book, the lesson plan, and the waiting skills observation sheet.

A multiple baseline design across situations was used in the study. The data were analyzed using visual inspection and presented in the form of the line graph.

The results of this study were as follows;

1. The waiting skills of children with autism increased after using social stories.

2. The waiting skills of children with autism after being taught with social stories showed higher level compared to those of children with autism before being taught with social stories.

การศึกษาทักษะการรอยคอบของเด็กขอทิสติกโดยการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม

ปริญญาานิพนธ์

ของ

เสาวภา สุขเฉลิมชัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์พิเศษ

ตุลาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาทักษะการรอยของเด็กออกทิสติกโดยการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม

ของ

เสาวภา สุขเฉลิมชัย

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่ เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2550

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.กุลยา ก่อสุวรรณ)

(ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ชนม์ชกรณ์ วรอินทร์)

(อาจารย์ ดร. ศิริวิมล ใจงาม)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ชนม์ชกรณ์ วรอินทร์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.กุลยา ก่อสุวรรณ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงและคำแนะนำที่มีคุณค่าจากอาจารย์ ดร.กุลยา ก่อสุวรรณ อาจารย์ ดร.ชนม์ชกรณ วรอินทร์ ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู และอาจารย์ ดร.ศิริวิมล ใจงาม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ประพิมพ์พงศ์ วัฒนะรัตน์ อาจารย์สุจินต์ วัฒนะรัตน์ อาจารย์สุมาลี ใจดี คุณพวงเพชร พวงศรีสิทธิ์ และคุณปิยนุช ภมรรกุล ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนโรชาวิทย์วิทยา และคุณครูโบน บัวพันธ์และคุณครูทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณสมาชิกครอบครัวที่เป็นแรงบันดาลใจ และให้การสนับสนุน

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา และคณาจารย์ทุกท่าน

เสาวภา สุขเฉลิมชัย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก.....	7
ความหมายของเด็กออทิสติก.....	7
สาเหตุของการเกิดภาวะออทิสซึม.....	9
การดำเนินอาการของออทิสซึม.....	11
ลักษณะสำคัญของเด็กออทิสติก.....	12
การคัดแยกเด็ก.....	13
ระดับวิทยา.....	15
การพยากรณ์โรค.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก.....	16
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม.....	17
ความหมายของทักษะทางสังคม.....	17
ความสำคัญของทักษะทางสังคม.....	18
พื้นฐานทักษะทางสังคม.....	19
วิธีฝึกทักษะทางสังคม.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม.....	22

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวทางสังคม	21
ความหมายของเรื่องราวทางสังคม	21
จุดมุ่งหมายของเรื่องราวทางสังคม	22
ลักษณะที่สำคัญของเรื่องราวทางสังคม	22
ประโยคที่ใช้เขียนเรื่องราวทางสังคม	23
วิธีการใช้เรื่องราวทางสังคม	23
ขั้นตอนเรื่องราวทางสังคม	23
ประโยชน์ของเรื่องราวทางสังคม	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวทางสังคม	25
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	25
ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสังคม	25
ทฤษฎีการเลียนแบบของแบนดูรา	26
ทฤษฎีของจิตใจ (Theory of Mind)	26
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว	27
ความหมายของการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว	27
จุดเด่นของการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว	29
จุดด้อยของการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว	29
รูปแบบการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว	29
การวิจัยแบบหลายเส้นฐาน(Multiple Baseline Design)	30
การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว	32
3 วิธีดำเนินการวิจัย	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
แบบแผนการทดลอง	37
วิธีดำเนินการทดลอง	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	52
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	52
ขอบเขตการวิจัย.....	52
สมมติฐานการวิจัย.....	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	54
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
อภิปรายผล.....	56
ข้อสังเกตจากการวิจัย.....	58
ข้อเสนอแนะ.....	58
บรรณานุกรม.....	59
ภาคผนวก.....	64
ภาคผนวก ก บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	65
ภาคผนวก ข เรื่องราวทางสังคม.....	67
ภาคผนวก ค แผนการสอนเรื่องราวทางสังคม.....	72
ภาคผนวก ง หนังสือภาพเรื่องราวทางสังคม.....	77
ภาคผนวก จ แบบบันทึกพฤติกรรมการรอยยิ้มแบบความยาวนาน.....	114
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	119

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงเวลาเป็นวินาทีจากการศึกษาทักษะการรอยคอยของเด็กออทิสติก โดยการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม เด็กคนที่ 1 สถานการณ์ที่ 1 การรอยคยเพื่อชื่อของ.....	45
2 แสดงเวลาเป็นวินาทีจากการศึกษาทักษะการรอยคอยของเด็กออทิสติก โดยการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม เด็กคนที่ 1 สถานการณ์ที่ 2 การรอยให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นเกมโดมิโน.....	46
3 แสดงเวลาเป็นวินาทีจากการศึกษาทักษะการรอยคอยของเด็กออทิสติก โดยการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม เด็กคนที่ 2 สถานการณ์ที่ 1 การรอยคยเพื่อชื่อขนม.....	49
4 แสดงเวลาเป็นวินาทีจากการศึกษาทักษะการรอยคอยของเด็กออทิสติก โดยการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม เด็กคนที่ 2 สถานการณ์ที่ 2 การรอยให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นฮูลาฮูป.....	50

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กราฟแสดงค่าเฉลี่ยของเวลาในการรอคอยของเด็กออทิสติกในสถานการณ์ที่ 1 และสถานการณ์ที่ 2 ของเด็กคนที่ 1.....	47
2 กราฟแสดงค่าเฉลี่ยของเวลาของเด็กออทิสติกสามารถรอคอยได้ ในสถานการณ์ที่ 1 และสถานการณ์ที่ 2 ของเด็กคนที่ 2.....	51

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เด็กออทิสติก หรือเด็กที่มีภาวะออทิสซึมซึ่งเป็นเด็กที่มีความผิดปกติทางพัฒนาการในด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การสื่อความหมาย และพฤติกรรมรวมทั้งการขาดจินตนาการ โดยจะปรากฏให้เห็นได้ในระยะ 3 ปีแรกของชีวิต (กรมสุขภาพจิต. 2546: 1) เด็กออทิสติกบางคนอาจไม่สามารถพูดได้เลย หรือพูดแบบนกแก้วนกขุนทอง หรือบางคนพูดได้ดีแต่ไม่สนใจคนรอบข้าง แยกตัวจากกลุ่มไม่สามารถเล่นกับเพื่อนวัยเดียวกันได้นาน มีพฤติกรรมซ้ำๆ หรือสนใจสิ่งหนึ่งสิ่งใดมากเกินไปจนติดใจจนมองวัตถุที่เคลื่อนไหว หรือวัตถุที่หมุนๆ มีความล่าช้าหรือมีความผิดปกติในด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และโต้ตอบกับคนรอบข้าง มีปฏิกริยาตอบสนองต่อการรับรู้ต่อการรับรู้ประสาทรับความรู้สึกต่างจากคนปกติ ได้ยินคลื่นเสียงที่มีความถี่สูงกว่าคนทั่วไป กลัวในสิ่งที่ไม่ควรกลัว เช่น ในบางรายกลัวสีบางสี กลัวนาฬิกาโบราณ แต่ไม่กลัวในสิ่งที่น่ากลัว เช่น การวิ่งออกไปนอกถนนเพื่อดูป้ายทะเบียนรถแล้วมาบันทึก บางคนมีความจำดีแต่จำในสิ่งที่ไม่เป็นสาระสำคัญที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ (เพ็ญแข ลิ้มศิลา. 2544: 10)

ปัญหาด้านปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญ เด็กมักเล่นคนเดียว เล่นของเล่นไม่เป็น ความสนใจสั้น รอคอยไม่เป็น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547: 33) ทักษะทางสังคมถือเป็นปัญหาหลักของเด็กออทิสติก เด็กออทิสติกขาดความเข้าใจ กฎเกณฑ์ทางสังคม การสร้างปฏิสัมพันธ์ไม่เป็นธรรมชาติ มีพฤติกรรมทางสังคมไม่เหมาะสมกับวัย ไม่สนใจสิ่งที่เกิดขึ้นรอบข้างแม้บุคคลในครอบครัว มีขอบเขตจำกัดในการแสดงออกทางสีหน้าและการสื่ออารมณ์ที่ไม่สอดคล้องกับ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่สามารถรับรู้การแสดงอารมณ์ทางใบหน้าและท่าทาง เพราะเด็กอ่านจิตใจคนไม่เป็น (เพ็ญแข ลิ้มศิลา. 2545: 27) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรเน้นในเรื่องพัฒนาทักษะทางสังคม และอารมณ์ (ผดุง อารยะวิญญู. 2545: 27) เพื่อให้เด็กออทิสติกมีพัฒนาการให้มากที่สุดตามศักยภาพของเขา โดยมีเป้าหมายสูงสุด คือ ให้เขาสามารถดำรงชีวิตได้อย่างอิสระและเป็นสมาชิกที่ดีคนหนึ่งของสังคม

ทักษะการรอคอยเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญทักษะหนึ่งของทักษะทางสังคม และยังเป็นส่วนหนึ่งของเงื่อนไขชีวิตมนุษย์ การมีข้อจำกัดในการรอคอย การเข้าใจบุคคลอื่น การสื่อสารกับผู้อื่นทำให้เด็กเหล่านี้ประสบปัญหาในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมเป็นอย่างมาก เด็กมักจะถูกล้อเลียน หรือไม่ได้รับ การยอมรับจากกลุ่ม มีปัญหาในการปรับตัว การควบคุมอารมณ์ในการอยู่ร่วม หรือการทำกิจกรรมกับกลุ่มย่อมส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก และทำให้เจตคติของสังคมที่มีต่อตัวเด็กและ

ครอบครัวไม่เป็นไปในเชิงสร้างสรรค์ พ่อแม่มักได้รับคำตำหนิหรือกล่าวหาจากบุคคลภายนอก ที่มองดูเด็กเวลาเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในที่สาธารณะว่า “เลี้ยวลูกไม่เป็น” “ตามใจลูก” “ไม่สั่งสอนลูก” ทั้งที่พฤติกรรมดังกล่าวเกิดจากสภาพข้อจำกัดของเด็ก (มูลนิธิเพื่อบุคคลออทิสซึมประเทศไทย. 2547: 8) ทำให้ครอบครัวที่มีบุตรออทิสติกต้องประสบปัญหามากมาย เช่น ภาวะเครียด ความสัมพันธ์ในครอบครัวระหว่างสามีภรรยา หรือกับสมาชิกคนอื่นในครอบครัว (รจนา ทรรทานนท์. 2547)

เด็กออทิสติกที่กำลังจะเข้าโรงเรียนหรือกำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีพัฒนาการด้านสังคม มีพฤติกรรมที่เหมาะสม การสื่อความหมาย การเลียนแบบการกระทำ การช่วยเหลือตนเอง การรู้จักควบคุมตนเอง การรู้จักรอคอย จึงควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเงื่อนไขให้เด็กอยากมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วยการจำลองเหตุการณ์ หรือใช้สถานการณ์จริง กิจกรรมที่ฝึกการรอคอย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องรอคิว หรือผลัดกันเล่น เช่น การโยนบอล การเล่นชิงช้า (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547: 33) แต่เนื่องจากเด็กออทิสติกแต่ละคนมีการเรียนรู้ที่แตกต่างกันทั้งระดับความบกพร่อง ความสามารถ วิธีการเรียนรู้ และมีพฤติกรรมที่เป็นลักษณะเฉพาะบุคคล ในการสอนเด็กออทิสติกจึงจำเป็นต้องใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย มีการผสมผสาน ยืดหยุ่น ตามศักยภาพและความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาของเด็ก ทั้งในการช่วยเหลือเสริมสร้างพัฒนาการ และการสอนเด็กออทิสติกจึงจำเป็นต้องเลือกใช้เทคนิคต่างๆ ในการสอนเด็กออทิสติก ซึ่งได้แก่ ทิช (TEACCH) เพ็คส์ (PECS) การอ่านจิตใจ (Mind Reading) ฟลอร์ไทม์ (Floor Time) เรื่องราวทางสังคม (Social Stories) ฯลฯ เพื่อนำมาใช้ให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาบุคคลออทิสติกแต่ละคน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547: 133)

วิธีเรื่องราวทางสังคมมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีจิตใจ (Theory of Mind) โดย แครอล เกรย์ ได้พัฒนาเทคนิคเรื่องราวทางสังคมขึ้น ในปี ค.ศ. 1991 เพื่อจะช่วยให้บุคคลออทิสติกอ่านและเข้าใจสถานการณ์ทางสังคมได้ เป็นการนำเรื่องราวทางสังคมมาใช้สอนทักษะทางสังคมให้แก่บุคคลออทิสติกให้สามารถปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ อย่างเหมาะสมกับบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสมสามารถตอบคำถาม ใคร อะไร เมื่อไร ที่ไหน และทำไมในสถานการณ์ทางสังคมได้ เรื่องราวทางสังคมควรเป็นเรื่องสั้นๆ กล่าวถึงลักษณะเฉพาะหรืออธิบายสถานการณ์ ความคิดรวบยอดหรือทักษะทางสังคมซึ่งอาจเขียนโดยบุคคลที่รับผิดชอบ หรือบุคคลที่อยู่ในครอบครัวเดียวกับบุคคลออทิสติก หรือบุคคลที่อยู่ในครอบครัวเดียวกับเด็กออทิสติก ซึ่งสามารถแต่งเรื่องได้มากมาย โดยนำสถานการณ์ที่เป็นปัญหาที่ตั้งเป็นหัวข้อและเขียนเรื่องราวทางสังคมขึ้น เพื่อช่วยอธิบายให้บุคคลออทิสติกเข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547: 52-53)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการสอนทักษะการรอยของเด็กรอคอยโดยใช้วิธีเรื่องราวทางสังคม เพื่อให้เด็กรอคอยมีความสามารถในการรอยในสถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคม และสามารถมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอย่างเหมาะสม เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม อยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างอิสระและมีความสุข

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการรอยของเด็กรอคอยโดยการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการรอยของเด็กรอคอยก่อนและหลังการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม

ความสำคัญของการวิจัย

งานวิจัยนี้จะทำให้ทราบผลของการใช้วิธีเรื่องราวทางสังคม เพื่อพัฒนาทักษะการรอยของเด็กรอคอย เพื่อเป็นแนวทางสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก รวมถึงครูในการส่งเสริมเด็กรอคอยของตนเองให้สามารถรอยในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ มีการตอบสนองที่เหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กรอคอยอย่างมีประสิทธิภาพ และเด็กสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร และ กลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นเด็กรอคอย อายุระหว่าง 5 – 10 ปี ที่มีปัญหาในการรอย สามารถพูดสื่อสารได้

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กรอคอย อายุระหว่าง 5 – 10 ปี ที่มีปัญหาในการรอย แต่สามารถพูดสื่อสารได้ จากโรงเรียนเซนต์ปอลหนองคาย ตำบลหาดคำ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 1 คน และจากโรงเรียนโรชาวิโอ ตำบลเวียงคุก อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 1 คน รวม 2 คน เลือกโดยวิธีเจาะจง (purposive sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา แบ่งเป็น

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม

ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการรอย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **เรื่องราวทางสังคม** หมายถึง เหตุการณ์หรือสถานการณ์บางอย่างที่ถูกเขียนขึ้นเป็นเรื่องราวเพื่อสอนทักษะสังคมให้กับเด็กออทิสติกอาจจะมีภาพประกอบด้วยหรือไม่ก็ได้ โดยผู้เขียนจะเขียนแทนตัวเด็กในสถานการณ์ที่ต้องสอนทักษะทางสังคม สำหรับในงานวิจัยครั้งนี้ทักษะทางสังคมที่เป็นทักษะเป้าหมาย คือ การรอคอย ซึ่งจะถูกเขียนขึ้นใน 2 สถานการณ์ คือ การรอคอยให้ถึงคิวของตนในการเข้าแถวเพื่อซื้อของ และการรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นกับเพื่อน

2. **การสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม** หมายถึง การสอนทักษะทางสังคมให้กับเด็กออทิสติก โดยนำเรื่องราวทางสังคมที่ได้เขียนไว้มาอ่านให้เด็กฟัง หรือให้เด็กอ่านเอง(ในกรณีที่เด็กอ่านหนังสือได้)อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจทักษะทางสังคมหรือในสิ่งที่สังคมคาดหวัง

3. **ทักษะการรอคอย** หมายถึง ความสามารถในการอดทนรอให้สิ่งที่ต้องการเกิดขึ้นในช่วงเวลา และสถานการณ์ที่แตกต่างกัน รวมถึงการทำตามกฎ กติกา ข้อตกลง ซึ่งทักษะการรอคอยที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับเด็กออทิสติกในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ประการ คือ

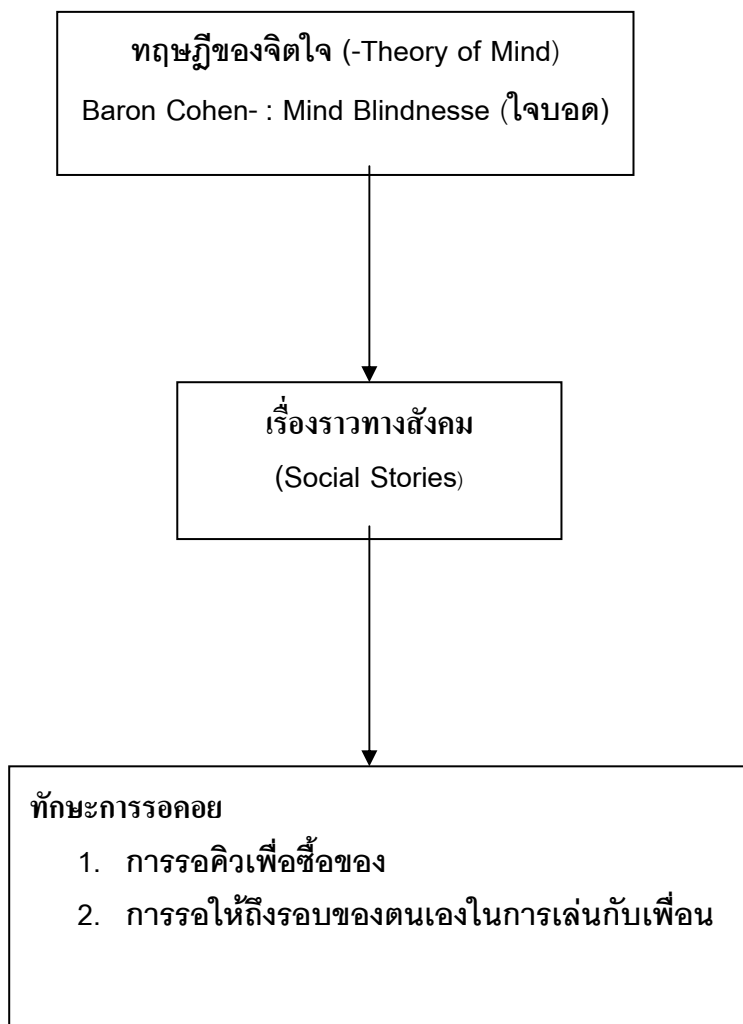
3.1 เด็กสามารถรอคอยให้ถึงคิวของตนในการเข้าแถวเพื่อซื้อของ เริ่มตั้งแต่เด็กเข้าต่อแถวคิวโดยยืนอยู่ข้างหลังคนที่ต่อแถวคิวคนสุดท้ายที่มีจำนวนไม่เกิน 5 คน เพื่อรอรับของและจ่ายเงิน โดยเด็กจะต้องไม่พูดรบกวนผู้ชาย พนักงาน หรือลูกค้าอื่นๆ หรือเดินออกจากแถว หากมีพฤติกรรมดังกล่าวให้ถือว่าการรอคอยสิ้นสุดลง

3.2 เด็กสามารถรอคอยให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นกับเพื่อน เริ่มตั้งแต่มีการเริ่มเล่นโดยเด็กจะต้องสามารถรอให้ถึงรอบของตนเองเป็นผู้เล่นโดยไม่พูดไว้วาย แย่งเพื่อนเล่นหรือทำให้การเล่นหยุดลงหากมีพฤติกรรมดังกล่าวให้ถือว่าการรอคอยสิ้นสุดลง

4. **เด็กออทิสติก** หมายถึง เด็กที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีภาวะออทิสซึม มีปัญหาในการรอคอย มีความสามารถในการเข้าใจภาษาได้ดี สามารถพูดโต้ตอบได้ สามารถช่วยเหลือตนเองได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิด

สมมติฐานการวิจัย

1. เด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมมีทักษะการรอยคยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 30 จากระยะเส้นฐาน
2. เด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมมีทักษะการรอยคยหลังการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมสูงขึ้นกว่าก่อนการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก
 - 1.1 ความหมายของเด็กออทิสติก
 - 1.2 สาเหตุของการเกิดภาวะออทิสซึม
 - 1.3 ประเภทของเด็กออทิสติก
 - 1.4 ลักษณะสำคัญของเด็กออทิสติก
 - 1.5 การคัดแยกเด็ก
 - 1.6 ระบาดวิทยา
 - 1.7 การพยากรณ์โรค
 - 1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก
2. เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม
 - 2.1 ความหมายของทักษะทางสังคม
 - 2.2 ความสำคัญของทักษะทางสังคม
 - 2.3 พื้นฐานทักษะทางสังคม
 - 2.4 การฝึกทักษะทางสังคม
 - 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม
3. เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวทางสังคม
 - 3.1 ความหมายของเรื่องราวทางสังคม
 - 3.2 จุดมุ่งหมายของเรื่องราวทางสังคม
 - 3.3 ลักษณะที่สำคัญของเรื่องราวทางสังคม
 - 3.4 วิธีการใช้เรื่องราวทางสังคม
 - 3.5 ขั้นตอนเรื่องราวทางสังคม
 - 3.6 ประโยชน์ของเรื่องราวทางสังคม
 - 3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวทางสังคม

4. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสังคม
 - 4.2 ทฤษฎีการเลียนแบบของแบนดูรา
 - 4.3 ทฤษฎีของจิตใจ (Theory of Mind)
5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว
 - 5.1 ความหมายของการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว
 - 5.2 จุดเด่นของการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว
 - 5.3 จุดด้อยของการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว
 - 5.4 รูปแบบงานวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว
 - 5.5 การวิจัยแบบหลายเส้นฐาน (Multiple Baseline Design)
 - 5.6 การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว
 - 5.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว

1. เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก

1.1 ความหมายของเด็กออทิสติก (Autistic child)

มีผู้ให้ความหมายของเด็กออทิสติกไว้ ดังนี้

เพ็ญแข ลิ้มศิลา (2542: 152) ได้ให้ความหมายของเด็กออทิสติกไว้ว่า เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าทางด้านสังคม การสื่อความหมาย และจินตนาการ แสดงให้เห็นโดยการมีพฤติกรรมที่ผิดปกติไปจากเด็กในวัยเดียวกัน เช่น การแยกตัวโดยลำพังในโลกของตัวเองเสมือนกับมีกำแพงกันตัวเด็กเหล่านี้ออกจากสังคมรอบด้าน ทำให้เด็กขาดการรับรู้จนไม่สามารถเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวเหมือนเด็กทั่วไปในวัยเดียวกัน ไม่สามารถสื่อความหมายกับบุคคลรอบข้าง เมื่อถึงวัยที่ควรพูดก็พูดไม่ได้ทั้งๆ ที่หูไม่หนวก แต่อาจพูดเลียนแบบเป็นคำๆ ได้โดยไม่รู้ความหมายในระยะแรก ต่อมาเริ่มพูดภาษาตนเองที่มนุษย์ฟังไม่เข้าใจ เด็กไม่สามารถเข้าใจคำสั่งง่ายๆ ได้ เล่นกับใครไม่เป็น เล่นของเล่นไม่เป็นเนื่องจากขาดจินตนาการ และมีพฤติกรรมซ้ำๆ บางอย่าง ทั้งการกระทำและความคิด อาการดังกล่าวจะปรากฏให้เห็นได้ตั้งแต่ขวบปีแรก และจะพบอาการตามข้อบ่งชี้อย่างชัดเจนเมื่อเด็กมีอายุ 18 เดือน ขึ้นไป

ผดุง อารยะวิญญู (2545 : 11) กล่าวว่า เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า แสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมในลักษณะแปลก ๆ แสดงอาการสนใจต่อตนเองหรือกระตุ้นตนเอง โดยไม่ให้ความสนใจต่อสิ่งรอบตัว มีปัญหาทางการพูดและภาษา ไม่สามารถแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบต่อผู้คน สิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่างๆ

รจนา ทรรทรานนท์ (2547 : 11) กล่าวถึงเด็กออทิสติกว่า เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีอาการของออทิสซึมจะมีพฤติกรรมผิดปกติ ซึ่งแสดงออกให้เห็นทางพฤติกรรมว่า เด็กไม่สามารถพัฒนาด้านสังคม และอารมณ์ มีความบกพร่องด้านภาษา การสื่อความหมายอย่างรุนแรง และขาดจินตนาการซึ่งพัฒนามาจากการเรียนรู้ตามวัยอย่างเหมาะสม พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกบ่งถึงความผิดปกติของการพัฒนาที่เห็นได้ ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยเด็กตอนต้น ออทิสซึมเป็นได้กับเด็กทุกชาติทุกภาษา ไม่จำกัดว่าพ่อแม่เป็นใคร มีพื้นฐานการศึกษา และฐานะความเป็นอยู่อย่างไร เด็กผู้ชายเป็นออทิสซึมมากกว่าเด็กผู้หญิงในอัตราส่วน 4 : 1

ชาญวิทย์ พรนภดล (2545 : 142) ให้ความหมายของเด็กออทิสติกว่า เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่ป่วยเป็นโรคที่เกิดจากความผิดปกติของสมอง ที่เรียกว่า Pervasive Developmental Disorder (PDD) ซึ่งยังไม่สามารถทราบแน่ชัด เด็กจะมีพัฒนาการล่าช้าทางด้านภาษา ขาดความสนใจในการมีสังคมกับบุคคลอื่น และมีพฤติกรรมทำอะไรซ้ำๆ หรือมีความสนใจจำกัด เฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ความหมายของ PDD ใกล้เคียงกับคำว่า “ Autistic Spectrum Disorder” ส่วนคำว่า “autism” มักใช้เรียกผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรงครบเกณฑ์การวินิจฉัยของ Autistic disorder เท่านั้น ซึ่งผู้ป่วยแต่ละรายจะมีอาการแสดงแตกต่างกันตามความรุนแรงของโรค

ชาติรี วิฑูรชาติ (มปป: 43-44) กล่าวว่า เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่ป่วยเป็นโรคที่เกิดจากความผิดปกติบางส่วน of สมอง เป็นกลุ่มอาการซึ่งประกอบด้วยความผิดปกติ 3 ประการใหญ่ๆ คือ พัฒนาการทางภาษาช้า พัฒนาการทางสังคมล่าช้า พฤติกรรมที่ผิดปกติ คือ พฤติกรรมซ้ำๆ และเปลี่ยนแปลงได้ยาก ข้อนี้อาจจะซ้ำหลายลักษณะ เช่น ทำทาง ชอบเดินเขย่งปลายเท้า หมุนตัว บางคนชอบเล่นมือตัวเอง การกินซ้ำๆ ไม่เปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น ชอบมองของที่มีลักษณะหมุนๆ

ดุสิต ลิขนะพิชิตกุล (2545: 13) เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่เป็นโรคออทิสซึม ซึ่งเป็นโรคใหม่ที่อาจจะเรียกเป็นกลุ่มอาการ ใช้การสังเกตอาการหรือพฤติกรรมที่ผิดปกติ แล้วจัดเป็นกลุ่ม ซึ่งนำมาพิจารณากับรายละเอียดอื่น ๆ หากเด็กคนใดมีอาการตรงกับที่ระบุไว้ และมีจำนวนมากพอก็จะได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคนี้นี้ กลุ่มพฤติกรรมที่ผิดปกติ 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มพฤติกรรมทางสังคม 2) กลุ่มพฤติกรรมสื่อสาร 3) กลุ่มพฤติกรรมซ้ำซาก

ดารณี อุทัยรัตนกิจ (2547: 1) เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่เป็นโรคออทิสซึม พัฒนาการที่ผิดปกติซึ่งมีจุดกำเนิดจากประสาทชีววิทยาและส่งผลกระทบต่อความสามารถของบุคคลในการสื่อสาร ความคิด และความรู้สึก การใช้จินตนาการ การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น การเปลี่ยนแปลง การรับสัมผัส และการรับรู้ความเป็นไปรอบตัว และยังมีไม่มีทางรักษาให้หายขาดได้

สรุปได้ว่า เด็กออทิสติกเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการในด้านการสื่อสาร พฤติกรรม อารมณ์ และสังคมอย่างรุนแรง เด็กจะแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมในลักษณะแปลก ๆ แสดงอาการสนใจตนเอง หรือกระตุ้นตนเอง โดยไม่ให้ความสนใจต่อสิ่งรอบตัว ขาดจินตนาการ ขาดความเข้าใจต่อบุคคลอื่น แต่มีพัฒนาการด้านการนั่ง ยืน เดิน ปกติ

1.2 สาเหตุของภาวะออทิสซึม (Cause of autism)

ปัจจุบันยังไม่สามารถระบุสาเหตุได้ชัดเจน แต่เชื่อว่ามีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย ดังนี้

เพ็ญแข ลิ้มศิลา (2545 : 24) กล่าวว่า ออทิสซึมมีสาเหตุมาจากภาวะต่าง ๆ มากมาย สิ่งใดก็ตามที่ทำให้พัฒนาการของสมองผิดปกติไป อาจจะได้ตั้งแต่ระหว่างเด็กอยู่ในครรภ์มารดา ระหว่างการคลอด หรือภายหลังการคลอด เช่น มารดาที่เป็นหัดเยอรมันระหว่างการตั้งครรภ์ เด็กที่เป็นโรค ทิวเบอร์ริส สเคอร์โรลิส ตั้งแต่กำเนิด เด็กที่ขาดออกซิเจนระหว่างคลอด การเจ็บป่วยของเด็กภายหลังคลอด เช่น โรคสมองอักเสบ แม้แต่การเป็นหัด ไอกรนที่มีภาวะแทรกซ้อนก็อาจเป็นสาเหตุทำให้พัฒนาการของสมองผิดปกติได้ มีหลักฐานหลายอย่างที่แสดงว่า เด็กออทิสติกมีความผิดปกติทางหน้าที่ของสมอง เช่น เด็กออทิสติก ร้อยละ 25 – 30 จะมีอาการของโรคลมชักในระยะเริ่มเข้าวัยร่นจากการตรวจคลื่นสมองด้วยไฟฟ้าในเด็กออทิสติก อยู่ 2 แห่ง คือ บริเวณที่ควบคุมด้านความจำ อารมณ์ และแรงจูงใจ ส่วนอีกบริเวณหนึ่งจะควบคุมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของร่างกาย ลักษณะของเซลล์สมองทั้งสองแห่งเป็นเซลล์ที่ไม่พัฒนาไปตามวัยของเด็ก สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับกรรมพันธุ์ เนื่องจากพบเด็กออทิสติกในคู่แฝดจากไข่ใบเดียวกันมากกว่าคู่แฝดที่เกิดจากไข่คนละใบ อัตราส่วนของออทิสซึมในพี่น้องท้องเดียวกันพบถึง 1 : 50 ส่วนในเด็กทั่วไปพบ 1 : 2,000 เคยมีรายงานถึงสารบางอย่างที่เป็นตัวนำทางแน่นอน ในเด็กออทิสติกมีความผิดปกติในระบบภูมิคุ้มกัน คือมีระบบภูมิคุ้มกันกลับไปทำลายระบบประสาทของตนเอง อย่างไรก็ตามยังไม่สามารถบอกได้ถึงสาเหตุที่แน่นอน ส่วนปัจจัยในการเลี้ยงดูนั้น ไม่ใช่สาเหตุโดยตรง แต่เป็นสาเหตุส่งเสริมที่จะทำให้เด็กที่เป็นออทิสติกอยู่แล้ว มีอาการมากขึ้นหรือช่วยให้อาการของเด็กดีขึ้น

ดุสิต ลิขนะพิชิตกุล (2545 : 6) กล่าวว่า แม้ยังไม่ได้ข้อสรุปหรือเบาะแสที่จะทำให้ทราบสาเหตุของภาวะออทิสซึม แต่ก็มีจำนวนมากพอที่จะเป็นประโยชน์ และชี้ให้เห็นทิศทาง ซึ่งจะแยกแยะให้เห็นแนวทางการวิจัย 3 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 ศึกษาจากปัจจัยภายนอก ส่วนมากเป็นการศึกษาจากเหตุปัจจัยนอกตัวเด็กมักเป็นเรื่องของการติดเชื้อ เชื้อโรคที่ถูกสงสัยบ่อยที่สุด คือ เชื้อไวรัส มีรายงานการพบว่า การติดเชื้อไวรัสแล้วแสดงอาการแบบออทิสซึม หรือพบร่องรอยการติดเชื้อในเด็กออทิสติกมากกว่าเด็กปกติ แต่ทั้งนี้ผลการศึกษาเช่นนี้มีไม่บ่อยและไม่ได้พบทุกครั้ง จึงเร็วเกินไปที่จะสรุปหรือตื่นตัวกันในเรื่องการติดเชื้อ

แนวทางที่ 2 ศึกษาจากปัจจัยภายใน เป็นแนวทางการศึกษาวิจัยที่มีผู้วิจัยและมีผู้ให้การสนับสนุนเงินทุนค่อนข้างมาก ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาที่เรียกว่า Correlatives Study การวิจัยแบบนี้จะบอกให้ทราบว่าปัจจัยอะไรที่พบในเด็กป่วยมากกว่าเด็กปกติ แต่แสดงไม่ได้ว่า ปัจจัยนั้นเป็นสาเหตุของภาวะออทิสซึม ข้อที่น่าเป็นห่วง คือ เมื่อมีการนำผลการศึกษามาเผยแพร่กันโดยผู้ที่ไม่มีความรู้ความชำนาญ หรือมักคาดเดาว่าเป็นการค้นพบสาเหตุ หรือเป็นส่วนหนึ่งของสาเหตุ ซึ่งเป็นการสรุปที่ไม่ถูกต้อง การศึกษานี้ เช่น การใช้คอมพิวเตอร์วัดขนาดสมอง หรือการทำงานของสมอง การใช้กระบวนการทางชีวเคมีวัดสารต่างๆ ในร่างกายเปรียบเทียบกัน

แนวทางที่ 3 ศึกษาทางพันธุกรรม เป็นการศึกษาที่ได้รับความนิยมมากในระยะหลัง น่าจะเป็นเพราะเทคโนโลยีด้านนี้มีการพัฒนามาก มีผลการศึกษาที่น่าสนใจหลายอย่าง แต่ยังไม่สามารถอธิบายได้ว่าความผิดปกติที่พบนั้นทำให้เกิดโรคได้อย่างไร

การศึกษาทั้งสามแนวทางนี้ แม้ไม่ให้ข้อสรุปอะไรมากนัก แต่บอกเราได้อย่างหนึ่งว่า ออทิสซึมเป็นภาวะที่มาจากความผิดปกติของสมอง แต่อะไรเป็นสาเหตุทำให้สมองทำงานผิดปกติ ยังไม่ทราบสิ่งสำคัญที่สุดที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้ามานานก็คือ ข้อสรุปที่ว่าออทิสซึมไม่ได้เกิดจากการเลี้ยงดู ศรีเรือน แก้วกังวาล (2545: 209) กล่าวว่า มีแนวคิดใหญ่ ๆ 2 แนวคิด ที่อธิบายสาเหตุของภาวะออทิสซึม คือ

1. สาเหตุจากสภาวะจิตใจ เชื่อว่า ภาวะออทิสซึมในเด็กเกิดจากความสัมพันธ์ทางลบในครอบครัวเด็กใช้กลไกป้องกันตัวเองหลบไปอยู่ในโลกของตัวเอง เพื่อหลีกเลี่ยงความรู้สึกกดดัน และการปฏิเสธของพ่อแม่ ผู้ปกครอง แนวคิดนี้ไม่ได้รับการยอมรับมากนักในปัจจุบัน แต่ยังคงได้รับความสนใจอยู่บ้าง

2. สาเหตุทางชีววิทยา งานวิจัยใหม่ๆ จำนวนมากให้ความสนใจสาเหตุของภาวะออทิสซึมในแง่ชีววิทยาโดยเฉพาะปัจจัยทางด้านยีน ปัจจุบันนี้มีการยอมรับกันมากว่าเป็นสาเหตุสำคัญเกิดจากความบกพร่องของ Central nervous system ซึ่งอาจเกิดจากเซลล์ของสมองที่ผิดปกติ และความไม่สมดุลของสารเคมีของระบบประสาท การศึกษาด้านสาเหตุของออทิสซึมนั้น มักไม่ได้เป็นการศึกษาเพื่อหาสาเหตุ แต่เป็นการหาปัจจัยที่พบร่วมกัน โดยสรุปไม่ได้ว่าเป็นเหตุหรือผล หรือกลไกการสรุปว่าเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นสาเหตุจึงเป็นเรื่องไม่ถูกต้อง จะต้องอาศัยการศึกษาข้อมูลอีกสักกระยะหนึ่ง จากคำกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า สาเหตุของโรคออทิสซึมในเด็กออทิสติกอาจเกิดจากการติดเชื้ออุบัติเหตุจากการคลอด การเจ็บป่วยของเด็กหลังคลอด และกรรมพันธุ์ แต่ไม่สามารถระบุสาเหตุได้ชัดเจนถึงสาเหตุที่แท้จริง

1.3 การดำเนินอาการของออทิสซึม

นิรมล พัจนสุนทร (2546: 3) กล่าวว่าโรคออทิสติกมีอาการตั้งแต่แรกจนไปหาน้อย และแตกต่างกันไป นอกจากนี้เด็กออทิสติกยังสามารถมีพัฒนาการดีขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นอาการจึงเปลี่ยนไปตามวัยของเด็ก ทำให้การวินิจฉัยของแพทย์จึงแตกต่างกันไปได้ ขึ้นกับว่าพบเห็นเด็กเมื่อวัยใด สมาคมจิตแพทย์ชาวอเมริกันจึงจัดกลุ่มว่า เป็นออทิสติกสเปกตรัม (Autistic Spectrum) ซึ่งสเปกตรัม หมายถึง เจดสี ในทางศัพท์แพทย์จัดให้กลุ่ม PDDs (Pervasive Developmental Disorders) และแบ่งเป็นชนิดย่อยๆ ของ PDDs ตามอาการหรือเจดสีที่เป็น เช่น ออทิสติก แอสเพอร์เกอร์ซินโดรม PDD NOS. (ในกรณีที่มีอาการคล้ายออทิสติกแต่มีอาการน้อย) ในออทิสติกเองก็ยังมีอาการที่แบ่งเป็นระดับ เช่น High function autism คือ ออทิสซึมที่มีความสามารถดี อาการไม่รุนแรง เจดสีवलลาด บางรายมีระดับความสามารถต่ำ มีชาวน์ปัญญาบกพร่องร่วมด้วย

ชาญวิทย์ พรนภดล (2547: 147-150) ได้กล่าวถึง ประเภทและอธิบายความหมายของกลุ่มอาการออทิสซึมตามการจำแนกของ DSM IV ดังนี้

1. Autistic Disorder ดร.วิงส์ (ชาญวิทย์ พรนภดล. 2547 : 147-150 ; อ้างอิงจาก Wing. 1997 : 350) ได้แบ่งผู้ป่วยออทิสซึมออกเป็น 3 กลุ่ม ตามพฤติกรรมและความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ดังนี้

1.1 กลุ่มแยกตัว (aloof) คือ กลุ่มผู้ป่วยที่ชอบอยู่คนเดียวไม่เข้าหาบุคคลอื่นด้วยตัวเองก่อนไม่ต้องการเข้ากลุ่มหรือติดต่อกับผู้อื่น

1.2 กลุ่มอยู่เฉย (passive) คือ กลุ่มผู้ป่วยที่มักจะไม่เข้าหาบุคคลอื่นด้วยตัวเองก่อนแต่ไม่ปฏิเสธที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเวลาผู้อื่นเข้ามาหาหรือชักชวน

1.3 กลุ่มเข้าหาคนแต่ประหลาด (active but odd) คือ ผู้ป่วยที่ดูตลกและน่าสงสารในเวลาเดียวกัน ผู้ป่วยกลุ่มนี้อยากมีเพื่อน และมักพยายามเข้าหาบุคคลอื่น แต่เนื่องจากทักษะความเข้าใจทางสังคม และความสามารถในการใช้ภาษาที่มีจำกัดทำให้วิธีการที่ผู้ป่วยกลุ่มนี้ใช้เวลาเข้าหาผู้อื่นดูแปลกประหลาดในสายตาผู้อื่นถูกผู้อื่นล้อเลียนอยู่เสมอๆ เวลาคุยกับเพื่อนผู้ป่วยก็มักจะพูดถึงแต่สิ่งที่ตนเองสนใจ PDD NOS และ Asperger's disorder มักจะถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ 2 และ 3 มากกว่ากลุ่มที่ 1

2. Rett's disorder การเจริญเติบโตของศีรษะเริ่มหยุดชะงักที่อายุ 5 เดือนถึง 4ปี ทำให้ศีรษะเติบโตช้าและเริ่มสูญเสียความสามารถในการใช้มือ ทักษะทางสังคมและการพูดเริ่มถดถอย

3. Childhood Disintegrative Disorder (CDD) จะสูญเสียความสามารถทางภาษา ทั้งการรับรู้ และการพูด ทักษะทางสังคม ความสามารถในการปรับตัว การเล่น ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อ ความสามารถในการควบคุมระบบขับถ่าย

4. Asperger's Syndrome มีอาการออทิสซึมทุกอย่างยกเว้นว่ามีระดับเชาวน์ปัญญา พัฒนาการทางภาษาอยู่ในเกณฑ์ปกติ ในวัยเด็กจะมีอาการชนุนหันพลันแล่น และขาดสมาธิ เมื่ออายุมากขึ้นจะมีความสนใจอยากมีเพื่อน แต่มักจะไม่เข้าใจสถานการณ์สังคมไม่รู้ว่าจะปฏิบัติกับผู้อื่นอย่างไรและไม่สามารถรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่นไว้ได้

5. PDDs NOS จะมีอาการรุนแรงน้อยกว่าออทิสซึม เริ่มเกิดอาการหลังอายุ 30 เดือน จะมีระดับเชาวน์ปัญญาสูงกว่า มีความสามารถในการใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นดีกว่า และมีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการชักต่ำกว่าผู้ป่วยออทิสซึม

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า อาการออทิสซึมในเด็กออทิสติกจำแนกเป็นเฉดเหมือนเฉดสีตามระดับความรุนแรงของอาการและความสามารถในการสื่อสารที่เรียกว่า สเปกตรัมออทิสติก ได้แก่ Autistic Disorder, Rett's disorder , Childhood Disintegrative Disorder , Asperger's Syndrome , PDDs NOS

1.4 ลักษณะสำคัญของเด็กออทิสติก

เพ็ญแข ลิ้มศิลา (2545 : 20 -22) ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเด็กออทิสติกในประเทศไทย ได้ระบุลักษณะที่สำคัญของเด็กออทิสติกไว้ ดังนี้

1. การขาดความรู้สึกทางอารมณ์กับบุคคลอื่นอย่างรุนแรง
2. กระทำซ้ำๆ ในสิ่งที่ตนเองชอบ
3. ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงกิจวัตรที่แปลกประหลาดได้ ถ้าถูกเปลี่ยนแปลงจะแสดง

ความไม่พอใจอย่างมากมาย

4. ไม่พูดเลย หรือมีการพูดที่ผิดปกติ
5. มีความผูกพันกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมาก
6. มีความสามารถสูงเกี่ยวกับความจำ และทักษะการใช้สายตา
7. มีความยากลำบากในการเรียนรู้ทุกด้าน เนื่องจากขาดความเข้าใจและสนใจ
8. อยู่ไม่นิ่ง

ดาร์ณี อุทัยรัตนกิจ (2547: 3) ได้กล่าวถึงลักษณะอาการที่สำคัญของเด็กออทิสติกไว้ ดังนี้

1. อาการทางสังคม เด็กออทิสติกไม่มีปฏิสัมพันธ์และไม่สบตา เด็กอาจจะขัดขึ้น หรือเฉยเมย เมื่อถูกกอดรัดไม่แสวงหาการปลอบโยนหรือตอบสนองต่อความโกรธ หรือความพอใจ ไม่ค่อยร้องไห้ หรือหงุดหงิดเมื่อพ่อแม่ออกนอกบ้าน หรือแสดงความดีใจเมื่อพ่อแม่กลับมาหาเด็กออทิสติกใช้เวลานานในการเรียนรู้ที่จะแปลความหมายสิ่งที่คนอื่นคิดหรือรู้สึก มักจะแปลความหมายของสิ่งต่างๆ จากข้อมูลที่เห็นจริง เด็กออทิสติกบางคนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย ยิ่งทำให้ความสัมพันธ์ทางสังคมยากลำบากมากขึ้น บางคนควบคุมตนเองไม่ได้โดยเฉพาะเมื่ออยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่คุ้นเคย และมีสิ่งกระตุ้นมากเกินไป หรือเมื่อโกรธและคับข้องใจ บางครั้งเด็กจะทำลายข้าวของ ทำร้ายคนอื่น หรือทำร้ายตนเอง

2. ปัญหาทางภาษา ครึ่งหนึ่งของเด็กออทิสติกไม่พูดตลอดชีวิตของเขา เด็กอาจจะเรียนรู้การสื่อสารด้วยภาษาท่าทาง หรือเครื่องมือสื่อสารพิเศษแต่เขาจะไม่พูด เด็กบางคนอาจจะมีพัฒนาการทางภาษาช้า เด็กออทิสติกที่พูดได้มักจะใช้ภาษาในลักษณะที่ผิดปกติ มีแนวโน้มที่จะสับสนในการใช้คำสรรพนาม การที่เด็กออทิสติกไม่สามารถแสดงท่าทางที่มีความหมาย หรือใช้ภาษาเพื่อบอกให้คนอื่นรู้ในสิ่งที่เขาต้องการ ผลก็คือเขาจะกรีดร้อง เด็กออทิสติกมีการเคลื่อนไหวที่ซ้ำๆ แปลกๆ ทำให้เขาดูแตกต่างจากเด็กคนอื่น บางคนนั่งหมุนนิ้ว สบัดมือหรือนั่งโยกตัวได้เป็นชั่วโมง ๆ เด็กหลายคนเขย่งปลายเท้า หรือเดินเอามือตบขาขณะเดิน เด็กบางคนยืนตัวแข็งทื่อเมื่อพบคนแปลกหน้า มีแนวโน้มทำสิ่งเดิมซ้ำแล้วซ้ำอีก เด็กบางคนยึดติดกับสิ่งของบางอย่างซึ่งอาจเป็นอันตรายหรือไม่เป็นผลดีต่อสุขภาพ

3. การรับรู้ความรู้สึก เด็กออทิสติกมีประสาทสัมผัสที่ไวมากต่อเสียง รส กลิ่น และเนื้อผ้า เด็กบางคนจะรู้สึกไม่สบายตัวเพราะเนื้อผ้าที่สวมใส่ เด็กบางคนไม่ชอบที่จะถูกกอดเบาๆ เด็กหลายคนอาจเอามือปิดหู และกรีดร้องเมื่อได้ยินเสียงเครื่องดูดฝุ่น เสียงเครื่องบิน หรือแม้แต่เสียงพัดลม ความสามารถที่ไม่ปกติ เด็กออทิสติกบางคนแสดงความสามารถด้านต่างๆ ได้อย่างน่าทึ่ง เด็กในวัยเด็กเล็กบางคนสามารถวาดรายละเอียดภาพ 3 มิติ เหมือนจริงได้ ในขณะที่เด็กคนอื่นทำได้แค่ขีดเส้นไปมา มีทักษะในการมองเห็นที่ดีมาก สามารถต่อชิ้นส่วนภาพที่ซับซ้อนได้ หลายคนอาจจะเริ่มอ่านได้ก่อนพูด บางคนมีพัฒนาการของระบบพัฒนาการของระบบประสาทสัมผัสส่วนการได้ยินดีมาก ทำให้สามารถเล่นเครื่องดนตรีที่ไม่เคยมีคนสอน สามารถจำการแสดงในโทรทัศน์ได้ทั้งรายการ จำรายชื่อไดโนเสาร์พันธ์ต่างๆ ได้

จากข้อมูลดังกล่าวพอสรุปได้ว่า เด็กออทิสติกมีลักษณะสำคัญ คือขาดทักษะทางสังคม ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น มีปัญหาในการใช้ภาษาในการสื่อสาร และการพูด มีประสาทสัมผัสไวกว่าคนปกติ มีความสามารถพิเศษบางอย่าง มีพฤติกรรมซ้ำๆ

1.5 การคัดแยกเด็ก

ผดุง อารยะวิญญู (2542:125 -154) ได้ให้แนวทางในการคัดเลือกเด็กออทิสติกซึ่งใช้ประกอบการพิจารณาจากข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก หรือการทดสอบใน 3 ด้าน ดังนี้

1.5.1 การทดสอบด้านการพูดและภาษา อาจใช้วิธีทดสอบที่เป็นทางการ หรือไม่เป็นทางการหรือทั้งสองอย่างก็ได้ การทดสอบที่ไม่เป็นทางการ อาจได้แก่การพูดคุยกับเด็ก เพื่อสังเกตการแสดงออกทางภาษา เราอาจสังเกตพฤติกรรมเด็กควบคู่กัน ส่วนการทดสอบที่เป็นทางการนั้นอาจใช้แบบทดสอบมาตรฐาน เช่น แบบทดสอบการเปล่งเสียงพูด แบบทดสอบความบกพร่องในการพูดของภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

1.5.2 การทดสอบด้านความคิดความจำ แบบทดสอบลักษณะนี้ส่วนมากเป็นแบบทดสอบสติปัญญาที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับเด็กออทิสติกที่มีความบกพร่องเล็กน้อย แบบทดสอบมาตรฐานที่อาจนำมาใช้ได้แก่

1.5.2.1 Weschsler Intelligence Scale for Children – Revised

1.5.2.2 Bayley Scale of Infant Development

1.5.2.3 Leiter International Performance Scale

การใช้แบบทดสอบวัดระดับสติปัญญาของเด็กออทิสติกเพื่อคัดแยกความแตกต่างระหว่างเด็กปัญญาอ่อนกับเด็กออทิสติก เนื่องจากเด็กทั้งสองประเภทอาจมีพฤติกรรมบางอย่างร่วมกัน

1.5.3 การทดสอบด้านสังคมและพฤติกรรมเด็กออทิสติกเป็นเด็กที่มีปัญหาด้านอารมณ์และพฤติกรรม การทดสอบทั้งสองด้านจึงเป็นสิ่งจำเป็น แบบทดสอบที่อาจนำมาใช้มีหลายแบบทดสอบ ดังรายชื่อต่อไปนี้

1.5.3.1 แบบสำรวจเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรม ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

1.5.3.2 แบบสำรวจเด็กที่มีปัญหาในการเรียน ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

1.5.3.3 แบบทดสอบเป็นหมูน 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

1.5.3.4 AAMD Adaptive Behavior Scale

1.5.3.5 Autism Screening Instrument for Educational Planing

1.5.3.6 Balthazar Scale of Adaptive Behavior

1.5.3.7 Callier – Azusa Scale

1.5.3.8 Cmelot Behavior Checklist

1.5.3.9 Individualized Assessment and Treatment for Autistic and Developmentally Disable Children : Psychoeducational Profile

1.5.3.10 Assessment System for Severely Handicapped Children

1.5.3.11 Attainment Record

1.5.3.12 Social Maturity Scale

1.5.3.13 Stanford – Binet Test

1.5.3.14 Draw – A – Person Test

1.5.3.15 Bender – Gestalt Test

1.5.3.16 Dial – R

1.5.3.17 Peabody Picture Vocabulary Test

1.5.3.18 Checklist of Autistic Behavior

1.5.3.19 การรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครอง

1.5.3.20 การรวบรวมข้อมูลจากแพทย์

1.6 ระบาดวิทยา

เพ็ญแข ลิ้มศิลา (2545 :23) ออทิสซึมพบได้ในเด็กทั่วโลก ไม่จำกัดพื้นฐานทางสังคม การศึกษา เศรษฐฐานะของบิดามารดา ความชุกของโรค 1 : 2,000 หมายถึง ในจำนวนเด็ก 2,000 คน จะพบเด็กออทิสติก 1 คน พบในเด็กชายมากกว่าเด็กหญิง ในอัตราส่วนเด็กชาย : เด็กหญิง = 4 – 5 : 1

อำพล สุอำพัน (รุ่งนภา ทรัพย์สุพรรณ. 2546 : 10; อ้างอิงจาก อำพล สุอำพัน. 2539. 349) กล่าวว่า การศึกษาในระยะแรกพบอุบัติการณ์ออทิสซึม 4 : 10,000 แต่จากการศึกษาในระยะหลัง พบว่ามีอุบัติการณ์ของออทิสซึม 16.8 : 10,000 ซึ่งทำให้คิดว่าอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการระบาดของกลุ่มอาการออทิสติก ปัจจุบันสรุปว่าอาจเป็นเพราะค่านิยมของกลุ่มโรคถูกขยายให้กว้างขึ้นจึงรวมเด็กที่มีความผิดปกติเล็กน้อยเข้าไปด้วย

ชาติรี วิฑูรชาติ (พวงเพชร พวงศศิทธิ์. 2546 : 16 ; อ้างอิงจาก ชาติรี วิฑูรชาติ. 2540 : 118) ได้กล่าวถึง อุตบัติการณ์ว่ามีความชุก 2- 5 : 10,000 จากก่อนหน้านี้นพบเด็กออทิสติก 4 – 5 คน : ประชากร 10,000 คน อัตราส่วนระหว่างเด็กชายต่อเด็กหญิง 3 – 5 : 1 โดยอัตราการเกิดโรคใกล้เคียงกันในครอบครัวทุกระดับการศึกษา เศรษฐฐานะ และเชื้อชาติ

แคปแพลน และแซดดอก (Kaplan; & Saddock. 1998 : 1182) ได้รายงานไว้ว่า 2 – 5 : 10,000 อัตราส่วนเด็กชายต่อเด็กหญิง 3 – 5 : 1 แม้ว่าจะพบในเด็กผู้หญิงน้อยกว่าแต่ก็มีความรุนแรงมากกว่า มีความบกพร่องทางการรับรู้และเข้าใจมากกว่าเด็กผู้ชาย

เทปลิน (Teplin. 1997: 590) รายงานพบอุบัติการณ์ที่สูงขึ้นมากในปัจจุบัน คือ 10 – 20 : 10,000 จากก่อนหน้านี้นพบเด็กออทิสติก 4 – 5 คน : ประชากร 10,000 คน อัตราส่วนระหว่างเด็กชายต่อเด็กหญิง 3 : 1 ถึง 4 : 1 ซึ่งถ้าเป็นหญิงจะพบว่ามี ความรุนแรงมากกว่าในด้านความบกพร่องทางสติปัญญา

สรุป อุตบัติการณ์ของภาวะออทิสซึมพบได้ทั่วโลก ไม่จำกัดพื้นฐานทางสังคม การศึกษา เศรษฐฐานะ และมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ ความชุกตั้งแต่ 2 – 5 : 10,000 ถึง 10 – 20 : 10,000 ขึ้นอยู่กับเกณฑ์การวินิจฉัย อัตราส่วนระหว่างเด็กชาย : เด็กหญิง = 3 – 5 : 1 ซึ่งถ้าเป็นหญิงจะพบว่า มีความรุนแรงมากกว่าในด้านความบกพร่องทางสติปัญญา

1.7 การพยากรณ์โรค

เพ็ญแข ลิ้มศิลา (2545 : 2545) กล่าวว่า การพยากรณ์โรคขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง ถ้าเด็กออทิสติกอายุมากกว่า 5 ปี ขึ้นไปแต่ยังไม่สามารถสื่อความหมายได้ มีประวัติการชัก และพบมีพฤติกรรมแยกตัวหรือมีพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ช้า การพยากรณ์โรคจะไม่ดี เด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านใดด้านหนึ่งแสดงว่าระดับสติปัญญาดี การพยากรณ์โรคจะดี

ทัศนวัต สมบุญธรรม และรวีวรรณ รุ่งไพรวลัย (รุ่งนภา ทรัพย์สุพรรณ. 2546: 17; อ้างอิงจากทัศนวัต สมบุญธรรม; และรวีวรรณ รุ่งไพรวลัย. 2544 : 100) กล่าวว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อการพยากรณ์โรคในแง่บวก คือ การมีคะแนนจากแบบทดสอบสติปัญญาที่ไม่ใช้ภาษา (Non – Verbal) มากกว่า 70 และการมีภาษาพูดที่มีความหมาย และสื่อสารได้ก่อนอายุ 5 ปี เด็กที่มีอัตราก้าวหน้าเร็วในช่วงแรกของการบำบัดอาจมีการพยากรณ์โรคดีกว่า

ชาญวิทย์ พรนภดล (2545 : 157) กล่าวว่า สิ่งที่เป็นตัวทำนายว่าผู้ป่วยคนใดจะสามารถเรียนรู้และดูแลตัวเองได้มากน้อยเพียงใด ได้แก่ ระดับเชาวน์ปัญญา (IQ) และความสามารถในการสื่อสาร ผู้ป่วยที่พูดสื่อสารกับผู้อื่นได้ก่อน 5 ขวบ และมี IQ มากกว่า 70 คือ กลุ่มที่จะมีการพยากรณ์โรคดีที่สุด

ชาตรี วิฑูรชาติ (2547 : 46–47) การพยากรณ์โรคของเด็กออทิสติก เป็นเรื่องที่ถูกโต้แย้ง เพราะมีความแตกต่างกันมาก แต่ละรายขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยสำคัญ ขึ้นอยู่ว่าเริ่มรักษาเร็วมากเท่าใด การรักษาที่ผ่านมาทำมากน้อยเพียงใด เด็กมีความพิการด้านอื่นด้วยหรือไม่ เพราะฉะนั้น พยากรณ์โรคของเด็กในแต่ละรายก็จะไม่เหมือนกัน เด็กออทิสติกที่เริ่มมีคำที่มีความหมายก่อนอายุ 5 ปี ถือว่าเป็นอาการที่ดี

อำพล สุอำพัน (รุ่งนภา ทรัพย์สุพรรณ. 2546: 17; อ้างอิงจาก อำพล สุอำพัน. 2539 : 349) กล่าวว่า การพยากรณ์โรคจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับระดับเชาวน์ปัญญาและพัฒนาการด้านภาษา ถ้าเด็กมีระดับเชาวน์ปัญญามากกว่า 70 และมีพัฒนาการทางภาษาดี เมื่ออายุ 5 ปี การพยากรณ์ค่อนข้างดี

สรุป การพยากรณ์โรคของเด็กแต่ละรายไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับระดับเชาวน์ปัญญา ความสามารถในการสื่อสาร การช่วยเหลือตนเอง การเริ่มต้นบำบัดเมื่ออายุยังน้อย และมีอัตราก้าวหน้าเร็วในช่วงแรกของการบำบัดจะมีการพยากรณ์โรคดี

1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก

เย็น ธีรพิพัฒน์ชัย (2541: บทคัดย่อ) ศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนของเด็กออทิสติกโดยวิธีการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรในการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กออทิสติกชั้นการศึกษาพิเศษที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวที่สุดในชั้นเรียน จำนวน 3 คน ในโรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ ผลการวิจัยพบว่า เด็กออทิสติกได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรจะแสดงพฤติกรรมตั้งใจทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์เพิ่มมากขึ้น และแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนลดลง

รุ่งนภา ทรัพย์สุพรรณ (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกระตุ้นการรับรู้รู้สึกและการเคลื่อนไหวโดยครอบครัวที่มีต่อการแสดงออกซ้ำๆ การเล่นอย่างเหมาะสม และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ของเด็กออทิสติก กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กออทิสติกอายุ 11 ปี ได้รับการวินิจฉัยจากนักกิจกรรมบำบัดว่ามีความบกพร่องของการรับรู้รู้สึกและการเคลื่อนไหว โดยใช้ชุดแบบฝึกกระตุ้นการรับรู้รู้สึก และการเคลื่อนไหวโดยครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า 1) เด็กออทิสติก ที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมกระตุ้นการรับรู้รู้สึก และการเคลื่อนไหวโดยครอบครัว มีการแสดงพฤติกรรมซ้ำๆ ลดลง 2) เด็กออทิสติกที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมกระตุ้นการรับรู้รู้สึก และการเคลื่อนไหวโดยครอบครัว มีการเล่นอย่างเหมาะสม 3) เด็กออทิสติกที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมการกระตุ้นการรับรู้รู้สึกและการเคลื่อนไหวโดยครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่มากขึ้น

สุชิน เียนสวัสดิ์ (2548 : บทคัดย่อ) ศึกษาทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติกจากการสอนโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กออทิสติกที่มีปัญหาทางด้านภาษาและการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า การสอนทักษะการสื่อสารให้กับเด็กออทิสติกจากการสอนโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสารมีผลต่อทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก ดังนี้ 1) ทักษะการสื่อสารแบบใช้ภาษาท่าทางของเด็กออทิสติกจากการสอนโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสารสูงขึ้น 2) ทักษะการสื่อสารโดยใช้ภาษาพูดของเด็กออทิสติกจากการสอนโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสารไม่เปลี่ยนแปลง

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม

2.1 ความหมายของทักษะทางสังคม

ปีทมา บันเทิงจิต (2548 : 21) ได้ให้ความหมายทักษะทางสังคมว่า หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวของบุคคลให้อยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม รู้จักผิดชอบ รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง และการปฏิบัติต่อผู้อื่น ได้รับการยอมรับจากสมาชิกในสังคม และสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมไม่เป็นการแก่สังคม

พวงเพชร พวงศีลสิทธิ์ (2546 : 37) กล่าวว่า ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รู้จักผิดชอบ รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง รู้จักปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง รู้จักปฏิบัติต่อผู้อื่น ได้รับการยอมรับจากสมาชิกในสังคม และสร้างประโยชน์ให้แก่สังคม

ปีทมาวดี บุญยสวัสดิ์ (2536 : 17) ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะอยู่ร่วมกัน ทำงานร่วมกัน ในลักษณะของกลุ่มหรือในสังคมได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว ด้วยการรู้จักบทบาทของผู้นำ และบทบาทของสมาชิกที่มีประสบการณ์ต่างๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญได้ ถ้าปฏิบัติต่อกันอย่างถูกต้อง

สมโภช เอี่ยมสุภาชาติ (ปีทมา บันเทิงจิต. 2548 : 21; อ้างอิงจาก สมโภช เอี่ยมสุภาชาติ. 2540 : 21) กล่าวว่า ทักษะทางสังคม คือ ความสามารถของบุคคลในการที่จะปฏิบัติกับบุคคลอื่นอย่างมีประสิทธิภาพ และความพึงพอใจ ตลอดจนทำให้ความต้องการแห่งตนสามารถบรรลุได้โดยไม่ละเมิดสิทธิ และความพึงพอใจของบุคคลอื่น

เวสต์วูด (Westwood. 1997: 77) ให้ความหมายทักษะทางสังคมไว้ว่า หมายถึง ส่วนประกอบของพฤติกรรมสำหรับบุคคล ซึ่งมีความสำคัญที่จะช่วยในการเริ่มมีปฏิสัมพันธ์ทางบวกกับผู้อื่นและมุ่งรักษาความสัมพันธ์นั้นไว้ได้

จาโรลิเมก (ปีทมาวดี บุญยสวัสดิ์. 2536: 17; อ้างอิงจาก Jarolimek. 1997) ให้ความหมายทักษะสังคมไว้ 3 ประการ คือ

1. การอยู่ร่วมกันและการทำงานร่วมกับผู้อื่น การยอมรับนับถือในสิ่งที่ถูกต้องของผู้อื่น และการอยู่ร่วมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
2. การรู้จักควบคุมตัวเองและรู้จักตัดสินใจด้วยตัวเอง
3. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับผู้อื่น

สรุป ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น รู้จักบทบาทของตนในสังคม สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ รู้จักแก้ปัญหาและควบคุมตนเอง

2.2 ความสำคัญของทักษะทางสังคม

คุก และคนอื่น ๆ (เทียมใจ พิมพ์วงศ์. 2541: 21; อ้างอิงจาก Cook; & etal. 1996 : 224-225) กล่าวว่า การพัฒนาทักษะทางสังคมให้เพิ่มขึ้นในทางที่ดีและประสบความสำเร็จให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษต้องกระทำตั้งแต่เริ่มแรก เพราะทักษะทางสังคมจะช่วยให้เด็กมีพื้นฐานทางสังคมจะช่วยให้เด็กมีพื้นฐานทางอารมณ์ที่ดี สามารถพัฒนาความสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างเหมาะสม รวมถึงยังช่วยพัฒนาด้านสติปัญญา การสื่อความหมายและยังช่วยให้เด็กที่มีความบกพร่องสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมเหมือนเด็กปกติ

สุขุมาล เกษมสุข (ปีทมา บันเทิงจิต. 2548 : 21 – 22; อ้างอิงจาก สุขุมาล เกษมสุข. 2535 : 10 -11) กล่าวว่า ทักษะทางสังคมเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และมีความสำคัญต่อมนุษย์ที่จะทำให้การดำรงชีวิต และการทำงานร่วมกันอยู่ได้อย่างมีความสุข ทักษะทางสังคมมีความสำคัญ ดังนี้

1. ความสำคัญทางด้านส่วนบุคคล ช่วยให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขยิ่งสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปมาก ทักษะทางสังคมยิ่งมีความจำเป็นมากขึ้นเท่านั้น เพราะบุคคลต้องสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น สื่อความหมายทำงานร่วมกัน แก้ปัญหาของตนเองและสังคมได้ สามารถปรับตัวได้ทุกสภาพแวดล้อม สิ่งเหล่านี้เป็นลักษณะที่ช่วยให้มนุษย์ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

2. ความสำคัญทางด้านสังคม สังคมใดมีสมาชิกที่เป็นผู้มีทักษะทางสังคมดีรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสังคมที่ตนอยู่ สังคมนั้นย่อมเป็นสังคมที่สงบสุข มีความเจริญมั่นคง แต่ถ้าสังคมใดมีลักษณะตรงกันข้ามสมาชิกขาดทักษะทางสังคม สังคมนั้นย่อมมีปัญหา ไม่สงบสุขและมีความเสื่อม

ธีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (ชาวิณี หว่าจิ้น. 2548 : 25; อ้างอิงจาก ธีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์. 2536 : 220) ทักษะทางสังคมนั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาการทางสังคมของเด็กเป็นอย่างมากและส่งผลกระทบต่อเด็กในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านจิตใจ สังคม การเรียน การปรับตัว ทั้งในชีวิตปัจจุบัน และอนาคต ดังนั้น จึงควรมีการแก้ไข และพัฒนาทักษะทางสังคม โดยครูร่วมมือกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเด็กทุกๆ ฝ่าย

สรุปได้ว่า ทักษะทางสังคมนอกจากจะมีความสำคัญต่อบุคคลในเกือบทุกด้าน ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่บุคคลจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในปัจจุบันและอนาคต และเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสังคมที่เข้มแข็ง เจริญมั่นคง

2.3 พื้นฐานทักษะทางสังคม

ทักษะทางสังคมเป็นทักษะที่นำเอาหลาย ๆ ทักษะมาผสมผสานกันเพื่อใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข

เวสวูด (Westwood. 1997: 77-78) ได้แบ่งพื้นฐานทักษะทางสังคม ดังนี้

1. การสบตากับคู่สนทนาอย่างเหมาะสม
2. การรับรู้ การแสดงออกทางสีหน้าอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์
3. การใช้ระดับเสียงการพูด มีควรรดังหรือค่อยจนเกินไป
4. การรู้จักแสดงความยินดีกับผู้อื่น
5. การรู้จักสนทนากับผู้อื่น แสดงความรู้สึกรัก ถาม ฟัง แสดงความสนใจ และมีการตอบสนองต่อคำถาม

6. การยืนในระยะเหมาะสมกับคู่สนทนา และไม่ควรรสัมผัสกับคู่สนทนาแบบไม่เหมาะสม
7. การเล่นและการทำงานกับผู้อื่น เช่น เล่นตามกติกา แบ่งปัน ช่วยเหลือกัน

การประนีประนอม การแสดงความยินดีกับผู้อื่น รู้จักขอโทษและขอบคุณ

8. การมีความตั้งใจที่จะฟัง
9. สามารถควบคุมความโกรธ ความก้าวร้าว ความขัดแย้งในใจ มีน้ำใจเป็นนักกีฬา
10. แต่งกายสะอาด มีสุขภาพอนามัยดี

จาโรลิเมก (Jarolimek. 1997 : 10-11) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะทางสังคมไว้ดังนี้

1. การใช้ชีวิตและการทำงานร่วมกับผู้อื่น
2. การรู้จักเป็นผู้ให้และผู้รับ
3. การเคารพต่อข้อตกลง
4. การรู้จักใช้โอกาสให้เหมาะสม
5. การเคารพในสิทธิของผู้อื่น
6. การตระหนักถึงการสร้างสังคม

แกรนดิน (พวงเพชร พวงศศิทธิ์. 2546 : 39) อธิบายว่า ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน ได้แก่

1. การคอย (Waiting)
2. การผลัดกัน (Taking Turns)
3. การเปลี่ยนแปลง (Transitions)
4. การเปลี่ยนหัวข้อสนทนา (Changing the topic in conversation)
5. การสิ้นสุด (Finishing)
6. การเริ่มต้น (Initiating)
7. ความยืดหยุ่น (Being flexible)
8. ความเงียบ (Being Quiet)

สรุป พื้นฐานทักษะทางสังคม ได้แก่ การรู้จักปฏิบัติตามกฎ กติกา การมีมารยาททางสังคม การรู้จักสนทนา ความยืดหยุ่น การรู้จักควบคุมตนเอง การรู้จักการรอคอย การใช้ระดับเสียงที่เหมาะสมในการพูด การรู้จักดูแลสุขอนามัยและการแต่งกายของตนเอง

2.4 วิธีฝึกทักษะทางสังคม

เทียมใจ พิมพ์วงศ์ (2541 : 23) การฝึกทักษะทางสังคมทำได้ 2 วิธี คือ

1. การฝึกโดยการบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนตามปกติ วิธีนี้เป็นการฝึกพร้อมๆกับการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรปกติ ครูสามารถนำไปบูรณาการกับการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ เนื้อหาวิชาเหมือนเดิม จะเน้นกระบวนการเรียนการสอนและเทคนิควิธีที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะทางสังคมไปด้วยขณะเรียน หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่สามารถส่งเสริมทักษะทางสังคมได้ คือ

- 1.1 การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตและให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้โดยการลงมือปฏิบัติจริง

- 1.2 การจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ ใช้วิธีสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา และจุดประสงค์ การวิเคราะห์หรือรวมทั้งสถานการณ์ในชีวิตจริง

2. การจัดกิจกรรมฝึกทักษะทางสังคมโดยตรง โดยการใช้กิจกรรมการฝึกต่างหาก แยกจากการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาปกติ เป็นกิจกรรมที่สัมพันธ์กับสภาพการดำเนินชีวิตของนักเรียน เช่น

- 2.1 การฝึกประชาธิปไตยในโรงเรียน
- 2.2 การให้นักเรียนได้รับผิดชอบทำงานส่วนรวมของชั้นเรียนหรือโรงเรียน
- 2.3 การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน
- 2.4 การพานักเรียนไปทัศนศึกษาสถานที่สำคัญ ที่อยู่ค่ายพักแรม
- 2.5 การให้นักเรียนได้ร่วมทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรในรูปแบบต่างๆ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม

ปัทมา บันเทิงจิต (2548 : บทคัดย่อ) ศึกษาทักษะทางสังคมด้านการเล่นกับเพื่อนของเด็กออทิสติกโดยการจัดกิจกรรมการละเล่นที่บ้านของไทยประกอบกับการสื่อด้วยภาพ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะทางสังคมด้านการเล่นกับเพื่อนโดยการจัดกิจกรรมการละเล่นที่บ้านของไทยประกอบกับการสื่อด้วยภาพ มีทักษะทางสังคมด้านการเล่นกับเพื่อนสูงขึ้น

ชาวิณี หว่าจัน (2548 : บทคัดย่อ) ศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกในชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ผลการวิจัยพบว่า เด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนทักษะทางสังคมโดยกิจกรรมกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีทักษะทางสังคมดีขึ้น

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวทางสังคม

3.1 ความหมายของเรื่องราวทางสังคม

เกรย์ (อ้างถึงใน พวงเพชร พวงศีสิริธิ. 2546 : 44) การสอนเรื่องราวทางสังคม คือ การสอนทักษะทางสังคมผ่านรูปแบบเรื่องราวที่ง่าย ๆ โดยใช้การรับรู้จากภาพ ทำเป็นหนังสือภาพและมีประโยคกำกับ ใช้ปรับปรุงความเข้าใจทางสังคมในสถานการณ์เฉพาะของบุคคล ลำดับเรื่องอธิบายว่า ถ้าเด็กเห็นหรือได้ยินอะไรในสถานการณ์นั้น เด็กควรจะทำอย่างไร

ผดุง อารยะวิญญู (2546 : 69) ได้กล่าวถึงเรื่องราวทางสังคมว่า เรื่องเกี่ยวกับสังคม (Social Story) เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้ในการสอนทักษะทางสังคมแก่เด็กออทิสติก และเด็กอื่นที่ขาดทักษะทางสังคมเรื่องเกี่ยวกับสังคมอาจเป็นเรื่องหรือข้อความที่อธิบายเกี่ยวกับสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งในสังคมซึ่งจะช่วยให้เด็กออทิสติกเข้าใจสถานการณ์นั้นๆ ได้ดียิ่งขึ้น เรื่องเกี่ยวกับสังคมมีจุดเน้นที่สำคัญคือ 1) ลักษณะทางสังคมที่สำคัญ 2) ปฏิกริยาโต้ตอบที่เราคาดเดาว่าจะเกิดขึ้นจากคนทั่วไป 3) ปฏิกริยาโต้ตอบที่เราคาดเดาว่าจะเกิดขึ้นจากเด็กออทิสติก 4) เหตุผลที่เด็กแสดงปฏิกริยาโต้ตอบเช่นนั้น

3.2 จุดมุ่งหมายของเรื่องราวทางสังคม

ผดุง อารยะวิญญู (2546 : 69) กล่าวว่า เรื่องเกี่ยวกับสังคมมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ

1. ให้เด็กเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
2. ทำให้เด็กไม่รู้สึกลำบากใจ หากตนเองต้องอยู่ในสถานการณ์เช่นนั้น
3. ช่วยให้เด็กหาข้อเสนอแนะที่เหมาะสมในสถานการณ์นั้นๆ
4. ช่วยให้เด็กมีทักษะในการสื่อสาร

3.3 ลักษณะที่สำคัญของเรื่องราวทางสังคม

ริชาร์ด (อ้างถึงใน พวงเพชร พวงศลิทธิ. 2546 : 44) กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของวิธีเรื่องราวทางสังคม ดังนี้

1. วิธีเรื่องราวทางสังคมเป็นวิธีการสอนเด็กออกทิสติกคิดขึ้นโดย Carol Gray มีหลักการ คือ ความเข้าใจในกฎของสังคมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ เพื่อแสดงพฤติกรรมตอบสนองได้อย่างเหมาะสมโดยได้รับแนวคิดมาจาก Theory of Mind ซึ่งอธิบายว่า เด็กออทิสติกไม่สามารถอ่านสถานการณ์ทางสังคมได้ถูกต้องเหมือนเด็กปกติ
2. วิธีเรื่องราวทางสังคม จะเป็นเรื่องย่อๆ ในการเข้าสังคมอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นการอธิบายให้เด็กเข้าใจถึงทักษะทางสังคมว่า ถ้าเด็กเห็นหรือได้ยินอะไรในสถานการณ์นั้น เด็กควรจะทำอย่างไร ลำดับเรื่องอธิบายว่า เกิดอะไรขึ้นบ้างและทำไม กระตุ้นให้มีการตอบสนองตามกฎของสังคม ทั้งที่เป็นพฤติกรรมและคำพูด
3. ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องจะเป็นผู้เขียนเรื่องราวทางสังคม โดยสังเกตว่าสถานการณ์ใดที่เป็นปัญหา และสังเกตดูการตอบสนองของเด็กเพื่อดูว่าเด็กแปลการจลลัมบ์ทางสังคมผิดหรือไม่
4. ในการเขียนวิธีเรื่องราวทางสังคมสิ่งที่สำคัญ คือ การนำพฤติกรรมมาออกแบบเรื่อง
 - 4.1 อธิบายลำดับความสัมพันธ์ของสถานการณ์ และการตอบสนองที่เหมาะสม
 - 4.2 เน้นทักษะทางสังคมในบทเรียนด้านพฤติกรรมทางสังคม
 - 4.3 ปรับรูปแบบวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนตามลำดับขั้น
 - 4.4 สอนเป็นกิจวัตรประจำวัน (Routine)
 - 4.5 ปรับสร้างความแตกต่าง ความเพี้ยนกับความจริงในหนัง นิทาน วีดีโอ
 - 4.6 บันทึกพฤติกรรมที่หลากหลาย เช่น ความก้าวร้าว ทุกข์ใจ เศร้า กลัว

3.4 ประโยคที่ใช้เขียนเรื่องราวทางสังคม

1. ประโยคพรรณนาโวหาร (Descriptive Sentence) ใช้อธิบายสถานการณ์ เช่น ใครทำอะไร เกิดที่ไหน ใครเกี่ยวข้องกับบ้าง ทำไม
2. ประโยค (Perspective Sentences) ใช้อธิบายสถานภาพของบุคคล เช่น อารมณ์ ปฏิกริยา ความรู้สึก
3. ประโยคกำกับ (Directive Sentence) ใช้บอกกำกับการตอบสนองที่คาดหวัง บอกว่าควรจะทำอย่างไรในสถานการณ์นั้น ๆ Directive Sentence มักจะตามหลัง Descriptive Sentence และเริ่มต้นด้วย “ฉันสามารถจะ...” “ฉันจะทำ...”
4. เรื่อง (Story) ควรขึ้นอยู่กับระดับความสามารถในการอ่านของเด็ก และควรใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 (ฉัน) รูปภาพ สัญลักษณ์ สามารถนำมาใช้ช่วยอธิบายเรื่องได้

3.5 วิธีการใช้เรื่องราวทางสังคม

เป็นวิธีการที่ Carol Gray ใช้กับเด็กออทิสติกสเปคตรัม ถ้าเด็กสามารถอ่านได้ให้อ่านเอง ถ้าเด็กอ่านไม่ได้ก็อ่านให้เด็กฟัง ใช้ถ้อยคำที่เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก และมีรูปภาพ สัญลักษณ์ประกอบตามความเหมาะสม เนื้อหาสามารถปรับให้ยากหรือง่ายขึ้นอยู่กับความเข้าใจของเด็ก และสามารถยืดหยุ่นได้ในเด็กแต่ละคน วิธีการมีดังต่อไปนี้

1. สถานที่สงบ สิ่งรบกวนน้อย อธิบายสถานการณ์ที่เรื่องราว (Story) จะเกิดขึ้น อ่านให้เด็กฟัง 1 – 2 ครั้ง
2. ตารางทบทวนควรมีอย่างน้อย 1 ครั้ง ในวันที่ก่อนจะเกิดสถานการณ์จริง ส่วนใหญ่พบว่า การอ่านก่อนเกิดสถานการณ์จริงจะทำให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสม
3. การตอบสนองควรได้รับการใส่ใจ เมื่ออ่านเรื่องให้ฟังคำถามและความเห็นของเด็ก ทำให้เห็นมุมมองของเด็กต่อสถานการณ์นั้นๆ การสังเกตการควรดำเนินต่อไป ขึ้นอยู่กับการตอบสนองของเด็กต่อสถานการณ์ที่กำหนด
4. เมื่อ (Story) ยังใช้ช่วยให้สนใจและประเมินประสิทธิภาพของ Story และเมื่อได้ใช้ให้แก้ไขปรับปรุงส่วนที่ยังบกพร่อง

3.6 ขั้นตอนของเรื่องราวทางสังคม

ควิล (Quill, 1995 : 220-221) ได้แบ่งขั้นตอนเรื่องราวทางสังคม ดังนี้

1. หาสถานการณ์ หรือทักษะทางสังคมที่จะใช้เป็นเป้าหมาย การหาเป้าหมายของสถานการณ์และทักษะทางสังคม คือ จะต้องหาสถานการณ์เป้าหมายที่ก่อให้เกิดปัญหา ก่อน และอาจจะหาทักษะทางสังคมที่ต้องใช้ในการอ่านสถานการณ์ทางสังคมด้วย

2. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์เป้าหมาย โดยหาข้อมูลและการสังเกตพูดคุยกับเด็ก ผู้ปกครอง ครูและพี่เลี้ยง เพื่อน และคนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์นั้น นำมาเขียนเป็นเรื่องราวทางสังคม แล้วให้เด็กอ่านหรืออ่านให้เด็กฟัง

3. จัดเตรียมสถานการณ์เพื่อให้โอกาสเด็กได้ใช้ทักษะ
4. ประเมินผล
5. ให้แรงเสริมอย่างสม่ำเสมอ

3.7 ประโยชน์ของเรื่องราวทางสังคม

ควิล (Quill, 2546 : 46) การสอนวิธีเรื่องราวทางสังคม (Social Stories) เป็นเทคนิคการสอนที่ใช้สถานการณ์จากประสบการณ์ของเด็กเอง ในการแสดงข้อมูลทางสังคม และสอนทักษะทางสังคมโดยผ่านการมอง (Visual) อุปกรณ์การอ่านจะเป็นหลักในกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจและเรียนรู้ทักษะให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ริชาร์ด (อ้างถึงใน พวงเพชร พวงศิริทธิ์, 2546 : 47) กล่าวว่า การสอนเรื่องราวทางสังคมมีจุดประสงค์ เพื่อให้เด็กเข้าใจกฎของสังคม เด็กให้รู้จักสังเกต จำ และเข้าใจในการแสดงออกของสีหน้าท่าทาง เพื่อสอนให้เด็กรับรู้ เข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น และเข้าใจอารมณ์ของตนเอง มีการแสดงออกได้อย่างเหมาะสมการสอนกฎทางสังคมและพฤติกรรมที่เหมาะสมเป็นสิ่งที่สอนยาก สมัยก่อนจะใช้รางวัล การลงโทษ การย้ำ ในการฝึกเด็กผลที่ได้มักทำให้เด็กสับสนและเบื่อหน่าย แต่เรื่องราวทางสังคม (Social Stories) ให้คำตอบได้คือ การตอบสนองตามที่คิดไว้ สูตรของเรื่องราวทางสังคมใช้ได้กับทุกวัย อายุ และทุกพัฒนาการ จะเปลี่ยนไปตามความยาวและความซับซ้อนของเรื่องจะใช้ได้ดีเมื่อเด็กมี IQ ตั้งแต่ 35 – 50 ขึ้นไป อย่างไรก็ตามสถานการณ์ที่กำหนดควรกำหนดตามความเหมาะสมของวัย แต่ภาษาที่ใช้ตามวุฒิภาวะ (Mentally Age)

ผดุง อารยะวิญญู (2547 : 70) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของวิธีเรื่องราวทางสังคมไว้ว่า เรื่องราวทางสังคมจะมีประโยชน์อย่างยิ่งในการสอนทักษะทางสังคมแก่เด็กออทิสติกที่มีความบกพร่องปานกลางไปจนถึงกลุ่มความสามารถสูง ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงวัยรุ่นและอาจนำมาใช้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทอื่นที่ขาดทักษะทางสังคมได้ด้วย เรื่องราวทางสังคมช่วยให้เด็กออทิสติกเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม เข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น และวิธีแสดงตนอย่างเหมาะสมในสถานการณ์ เช่นนั้น ทำให้เด็กสามารถปรับตัวได้ เข้ากับสังคมได้และลดพฤติกรรมบางอย่างที่เป็นปัญหาลงได้

สรุป เรื่องราวทางสังคมมีประโยชน์ และช่วยให้เด็กออทิสติกรวมถึงเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทอื่นเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม เข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น และวิธีแสดงตนอย่างเหมาะสมในสถานการณ์นั้นๆ นอกจากนี้เรื่องราวทางสังคมยังสามารถใช้ได้กับบุคคลตั้งแต่เด็กถึงผู้ใหญ่และสามารถยืดหยุ่นภาษาได้ตามระดับความสามารถของแต่ละบุคคล

3.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวทางสังคม

พวงเพชร พวงศีลสิทธิ์ (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาและเปรียบเทียบผลการสอนทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคมในนักเรียนออทิสติกที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คน และนักเรียนออทิสติกที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนออทิสติกทั้ง 2 คน ที่ได้รับการสอนทักษะทางสังคมโดยวิธีเรื่องราวทางสังคมในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นดีขึ้น

เกรย์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547; อ้างอิงจาก Gray. 1998) ศึกษาวิธีการสอนทักษะทางสังคมแก่เด็กออทิสติกโดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องจากสิ่งรอบตัว (Social Stories) โดยครูจะใช้เรื่องราวจากสถานการณ์จากสิ่งแวดล้อมที่เด็กจะมีโอกาสได้พบเห็นจริง เพื่อเตรียมเด็กก่อนที่จะเข้าสังคม โดยเด็กทราบล่วงหน้าว่าจะไปที่ไหน จะพบใคร ไปทำอะไร เพื่ออะไร และควรปฏิบัติตนในแต่ละสถานการณ์อย่างไร รวมทั้งผู้อื่นจะคิด และรู้สึกอย่างไร

4. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

4.1 ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสังคม

ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสังคมเป็นทฤษฎีผสมผสานระหว่างทฤษฎีพฤติกรรมนิยมและพัฒนาการทางความคิด หลักการที่สำคัญของทฤษฎีนี้ได้แก่

1. พฤติกรรมส่วนมากของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้ โดยมีตัวแบบสำหรับเลียนแบบ
 2. มนุษย์มีศักยภาพแห่งการคิดนึก รู้จักสร้างใช้สัญลักษณ์ รู้จักเห็นและค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ
 3. การเสริมแรงมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ แต่บุคคลอาจรับหรือปฏิเสธการเสริมแรงนั้นๆ
 4. การเรียนรู้ใดๆ เกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขของสังคมหลายประเภทซึ่งสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน
 5. ทฤษฎีที่มีฐานแนวความคิดจากการทดลองกับสัตว์ ไม่สามารถนำมาใช้กับมนุษย์ได้เต็มร้อยเพราะมนุษย์มีชีวิตทางสังคมที่แตกต่างจากสัตว์
 6. การเรียนรู้โดยการสังเกต มีความสำคัญยิ่งกว่าการเสริมแรงทางบวก หรือการลงโทษ
- นักทฤษฎีกลุ่มนี้ให้สังเกตว่า เด็กเรียนรู้พฤติกรรมหลายอย่าง เช่น ภาษาพูด ความก้าวร้าว จริยธรรม วิธีคิด วิธีพูด และอื่นๆ ได้โดยการสังเกต ผู้ใกล้ชิด เช่น พ่อ แม่ โดยที่การสังเกต และกระบวนการคิดทำงานร่วมกัน เขาเลือกแบบอย่างและพยายามเลือกพฤติกรรมต่างๆ ที่เขาต้องการจะเลียนแบบเพื่อทำตาม กระบวนการสังเกต การเลือก และการทำตามเกิดขึ้นควบคู่กับระบบความคิด เช่น การตั้งความสนใจ การคัดเลือก การจดจำ และการรวบรวมข้อมูล

4.2 ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสังคมของแบนดูรา

แนวคิดของอัลเบิร์ต แบนดูรา เกี่ยวกับการเรียนรู้เชิงสังคม มี 2 ประการ คือ การเรียนรู้จากการสังเกตเพื่อเลียนแบบ และ Self – efficacy

1. การเรียนรู้จากการสังเกตเพื่อเลียนแบบมีประเด็นสำคัญ ดังนี้
 - 1.1 การเรียนรู้เกิดจากการสังเกต หรือเลียนแบบบุคคลที่เป็นตัวแบบ
 - 1.2 การเรียนรู้ที่เป็นพฤติกรรมถาวรเป็นผลมาจากการได้รับการเสริมแรง
 - 1.3 การเรียนรู้จากการสังเกตเห็นชัดมากในการเรียนรู้แบบลงมือกระทำของกลุ่มพฤติกรรมนิยม

2. Self – efficacy หมายถึง ความสามารถในการจัดการกับสถานการณ์แวดล้อมที่คลุมเครือ และยุ่งยากได้โดยมีประสิทธิภาพ การจัดการกับสถานการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นโดยอาศัยองค์ประกอบ 2 ประการ ได้แก่

- 2.1 ทักษะในการจัดการ
- 2.2 ความเชื่อในความสามารถของตนว่าจะทำได้สำเร็จ

แบนดูราได้เน้นว่า Self – efficacy เชิงสังคมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อชีวิตที่เป็นสุขของบุคคลตั้งแต่เกิดจนถึงตายเพราะทุกคนต้องการให้คนอื่นสนใจเรา ชื่นชมเรา ฟังเรา คิดถึงเรา อยู่กับเราและทำงานร่วมกับเรา

4.3 ทฤษฎีของจิตใจ (Theory of Mind)

ทฤษฎีของจิตใจ (Theory of Mind) เป็นแนวคิดทางจิตวิทยาซึ่งเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของความเข้าใจความคิดผู้อื่น เริ่มมาจาก Charles Darwin's Theory of Evolution ซึ่งมนุษย์จะวิวัฒนาการมาเป็นสัตว์สังคมมากขึ้นตามกาลเวลาพัฒนาการ Theory of Mind ทำให้เราเข้าใจถึงความตั้งใจและความรู้สึก การกระตุ้นที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมที่แสดงออก

ทฤษฎีของจิตใจ (Theory of Mind) จะอธิบายถึงความสำคัญของการขาดการรับรู้ความเข้าใจทางสังคม และความสามารถเข้าใจถึง เบื้องหลังพฤติกรรมอหิสมิที่ไม่สามารถอ่านจิตใจของผู้อื่น ความไม่สามารถในส่วนนี้เรียกว่า “โงบอด” (Mind Blindness) ซึ่งในคนปกติจะสามารถ “อ่าน” สีหน้า ท่าทาง พฤติกรรมของคนอื่นได้ เมื่อเราเห็นคนอื่น เราสามารถตั้งสมมติฐานขึ้นในใจได้เองว่า คนๆ นั้นกำลังคิดวางแผนจะทำอะไร และรับรู้ได้ถึงอารมณ์เจตนาที่ซ่อนอยู่ภายใน

โงบอด (Mind Blindness) เป็นผลจากความแตกต่างด้านการรับรู้ 2 ด้าน คือ Folk Psychology กับ Folk Physics

1. Folk Psychology เป็นด้านที่เป็นความเข้าใจในกลไกของการทำงานของคน (People Work) พัฒนาการที่ทำให้เข้าใจ สถานะ แนวโน้มความสัมพันธ์ของกลุ่มบุคคล จินตนาการ การสื่อสาร ซึ่งจะด้อยประสิทธิภาพในอภิสติค

2. Folk Physics เป็นด้านการทำงานของสิ่งต่าง ๆ (Things Work) พัฒนาการในการเข้าใจหลักการที่ควบคุมสิ่งต่างๆ เช่น ฟิสิกส์ เลข กลศาสตร์ อภิสติคจะมี Folk Physics สูงมากเกือบเรียกได้ว่าพัฒนาด้านเดียว

ทั้งสองด้านนี้เป็นอิสระต่อกัน และมีพัฒนาการของตัวเอง ซึ่งทำให้ได้ผลที่แตกต่างกันออกไป คนส่วนใหญ่จะมีสองด้านนี้เท่ากัน บางคนอาจจะมี Folk Psychology มากกว่า Folk Physics ซึ่งจะทำให้มีเหตุผลดี แต่ไม่เก่งด้านกลไก แต่บางคนมี Folk Psychology น้อยกว่า Folk Physics ทำให้ถูกวินิจฉัยว่าเป็นอภิสติคซึม

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว

5.1 ความหมายของการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว (Single Subject Design)

ผดุง อารยะวิญญู (อ้างถึงใน สุชีริน เย็นสวัสดิ์. 2548 : 37) กล่าวว่า การวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว (Single Subject Design) หมายถึง การวิจัยที่ใช้กลุ่มตัวอย่างน้อยเพียงคนเดียวหรือกลุ่มเดียวเหมาะที่จะนำมาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่หายาก ส่วนมากนำมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมของเด็ก การรักษาคอนไซ์ งานจิตวิทยา งานคลินิก มีต้นกำเนิดมาจากสาขาจิตวิทยาเป็นการวิจัยเชิงทดลองประเภทหนึ่ง จึงมีขั้นตอนคล้ายการวิจัยเชิงทดลอง

ไฮแมน (Heiman. 1995 : 322 – 332) ให้ความหมายการวิจัยแบบ Single Subject Design ว่าหมายถึง การทดลองที่มีการวัดผลซ้ำ ๆ ในตัวอย่างที่ทำการศึกษาเพียงคนเดียวซึ่งหมายถึง $N = 1$ ในการวัดตัวแปรซ้ำ ๆ ผลการวัดอาจเป็นคะแนนหรือค่าเฉลี่ยในแต่ละสภาวะ มักใช้ในการวัดตัวแปรซ้ำ ๆ ผลการวัดอาจเป็นคะแนนหรือค่าเฉลี่ยในแต่ละสภาวะ มักใช้ในการศึกษาทางจิตวิทยา การศึกษาลักษณะทางคลินิกของคนไข้ซึ่งมีอาการเฉพาะแต่ละราย การปรับพฤติกรรมหรือการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มความสามารถในการประกอบกิจกรรมของเด็ก

เลียรี่ (Leary. 1995 : 302) กล่าวถึงการวิจัยแบบ Single Subject Design ว่าหมายถึง รูปแบบการทดลองซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายบุคคล อาจเรียกว่า Single Case Design ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีมากกว่า 1 คน ปกติมี 3-8 คน Single Subject Design มักใช้ศึกษากับการเรียนรู้ การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning) และใช้ในการศึกษาการปรับพฤติกรรม การศึกษากระบวนการจิตสรีระวิทยา (Psychophysiological Process) รวมทั้งการรับรู้ความรู้สึก และการรับรู้ (Sensation and Perception)

ลีแมน (Lehman. 1991 : 509) กล่าวว่า การวิจัยแบบ Single Subject Design หมายถึง การวิจัยที่มีตัวอย่าง 1 คน (Small-N Research) ส่วนมากเป็นการศึกษาคนไข้ทางคลินิกในเด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้อาจหรือมีปัญหาทางพฤติกรรม ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อจะแก้ปัญหาหรือผ่อนคลายพฤติกรรมของตัวอย่างที่ศึกษา จะไม่ใช้ในการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎีต่างๆ มักใช้กับเทคนิคการปรับพฤติกรรมรูปแบบ A-B-A Reversal Design ซึ่งจะใช้กันมากที่สุด

ชากเนสซี เซกเมสเตอร์ และเซกเมสเตอร์ (Shaughnessy, Zechmeister; & Zechmeister. 2000 : 350) กล่าวว่า Single – Case Research Design มี 2 ชนิดที่สำคัญ คือ Case Study และ Single – Case Experiment Design ซึ่ง Single – Case (N = 1) Experiment Design มักใช้ในการศึกษาการวิเคราะห์พฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมเป็นรายบุคคล หรือในการวิจัยทางคลินิกที่มีตัวอย่างน้อย ไม่สามารถรวบรวมเป็นกลุ่มตัวอย่างได้ขั้นตอนแรกของ Single – Case Experiment Design คือ ระยะของการสังเกต หรือเรียกกว่าระยะเส้นฐาน (Baseline Stage) ในขั้นตอนนี้จะทำการสังเกตและ วัดความถี่ของพฤติกรรมว่าจะเป็นอย่างไร ถ้าไม่ให้การช่วยเหลือ (Treatment) จากนั้นจึงให้การช่วยเหลือ บันทึกผลการเกิดของพฤติกรรม ทำการประเมินผลการช่วยเหลือโดยใช้การตรวจดูทางสายตา (Visual Inspection)

Huck , Comier and Bounds (อ้างถึงใน ซ้อลัดดา ขวัญเมือง. 26547: 1) กล่าวว่า Within – Subject Designs เป็นการเปรียบเทียบพฤติกรรมของแต่ละคน ภายใต้เงื่อนไขที่แตกต่างกัน อย่างน้อย 2 อย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างถูกจัดกระทำด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นลักษณะของรูปแบบระบบการคิดที่มีผู้วิจัยเพียงคนเดียว หรือจำนวนเพียงเล็กน้อย โดยมีการศึกษาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน

กุลยา ก่อสุวรรณ (2548 : 12) กล่าวว่า การวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดียวเป็นการศึกษาพฤติกรรมโดยใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กมีการสังเกตพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดกระทำ และระงับการจัดกระทำใช้ข้อมูลจากการสังเกต การวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดียวประกอบด้วย

1. เส้นฐาน (Base line) เป็นการจัดเก็บข้อมูลจากพฤติกรรมของเด็กในสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ และยังไม่มีการจัดกระทำใดๆ
2. การจัดกระทำ (Intervention or Treatment) เป็นการใช่วิธีการปรับพฤติกรรม หรือวิธีการช่วยเหลือแก่บุคคลที่เราต้องการศึกษา

สรุป การวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเป็นการวิจัยรูปแบบหนึ่งที่มีกระบวนการวิจัยครบถ้วน แต่มีกลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อย หรือมีกลุ่มตัวอย่างเพียงคนเดียว เป็นการวิจัยทางจิตวิทยาที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมของคนไข้ซึ่งมีอาการเฉพาะราย และมักนำมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมของเด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้อาจหรือปัญหาพฤติกรรม

5.2 จุดเด่นของการวิจัยกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว

1. ใช้กลุ่มตัวอย่างน้อย
2. ไม่เสียเวลา
3. แปลผลง่าย
4. มีความยืดหยุ่นสูง
5. มีขั้นตอนง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน
6. เหมาะที่จะนำมาใช้ทางการศึกษาพิเศษ

5.3 จุดด้อยของการวิจัยกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว

1. การสรุปกลับไปสู่กลุ่มประชากร
2. ไม่ใช้สถิติในการทดสอบนัยสำคัญ
3. ไม่เหมาะที่จะนำไปใช้ในการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรม
4. ไม่มีกลุ่มควบคุมให้เปรียบเทียบ
5. อาจมีปัญหาเกี่ยวกับความเที่ยงตรงภายนอก
6. ควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนได้ยาก

5.4 รูปแบบการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว

กูดยา ก่อสุวรรณ (2548 : 3 – 10) กล่าวว่า การวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยวมีรูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัยชนิด B เป็นรูปแบบที่ง่ายที่สุด แต่ไม่ใช่การวิจัยเชิงทดลองที่สมบูรณ์เนื่องจากไม่มีเส้นฐานมีลักษณะคล้ายกับการวิจัยแบบกลุ่มเดี่ยวทดสอบหลังการทดลอง
2. รูปแบบการวิจัยแบบ A – B Design เป็นการทดลองแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ เส้นฐานและวิธีการจัดกระทำ
3. รูปแบบการวิจัยแบบ A –B –A Design เป็นรูปแบบที่มีลักษณะคล้ายแบบ A-B แต่มีการเพิ่มช่วงที่ 3 ขึ้นอีกเพื่อเป็นการระงับการให้การจัดกระทำ
4. รูปแบบการวิจัยแบบ A-B-A-B Design สลับกลับเป็นการกลับไปใช้เส้นฐานอีกหลังจากมีการให้วิธีการจัดกระทำ ครั้งที่ 1 แล้ว การวิจัยแบบนี้เป็นการศึกษาประสิทธิภาพของตัวแปรต้น หรือวิธีการจัดกระทำเพียง 1 วิธี และเพื่อนำข้อมูลในช่วงเส้นฐานทั้ง 2 ครั้ง มาเปรียบเทียบเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม
5. รูปแบบ B-A-B Design เป็นรูปแบบการวิจัยที่ B เป็นวิธีการจัดกระทำกับกลุ่มตัวอย่าง A เป็นช่วงเส้นฐานหลังจากการจัดกระทำแล้ว B เป็นการทดลองซ้ำ
6. รูปแบบการวิจัยแบบหลายเส้นฐาน (Multiple Baseline) มี 3 ลักษณะ คือ

6.1 การวิจัยแบบหลายเส้นฐานข้ามพฤติกรรม (Multiple Baseline across behavior) เป็นการศึกษาตัวแปรต้นตัวเดียวต่อพฤติกรรมตั้งแต่ 2-3 พฤติกรรมขึ้นไปของบุคคลคนเดียว

6.2 การวิจัยแบบหลายเส้นฐานข้ามบุคคล (Multiple Baseline across individuals) เป็นการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรต้นตัวแปรเดียวที่มีต่อบุคคลสองคนหรือมากกว่า ซึ่งแสดงพฤติกรรมที่เหมือนกันภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน

6.3 การวิจัยแบบหลายเส้นฐานข้ามสถานการณ์ (Multiple Baseline across situations) เป็นการศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างคนเดียวกัน 1 พฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน

7. การวิจัยแบบเปลี่ยนเกณฑ์ (Changing Criterion) เป็นการศึกษาที่เน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือความสามารถของเด็กทีละน้อย โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ เร่งการตอบสนองให้เร็วขึ้น ถ้าวิธีการที่ใช้มีการตอบสนองช้าโดยเฉพาะในการสร้างพฤติกรรมใหม่ให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก การกำหนดเกณฑ์จะต้องครบกำหนดตามระดับความสามารถของเด็ก

8. วิจัยแบบสลับวิธี (Alternating Treatment) เป็นการศึกษาที่เปรียบเทียบวิธีการจัดกระทำ 2 วิธี หรือมากกว่าต่อตัวแปรตาม 1 ตัว เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลวิธีการ

5.5 การวิจัยแบบหลายเส้นฐาน (Multiple Baseline Design)

กูดยา ก่อสุวรรณ (2549: 1-21) ได้กล่าวถึงการวิจัยแบบหลายเส้นฐานว่า ใช้เพื่อวัดประสิทธิผลของโปรแกรม ครูและผู้ปกครองสามารถนำมาใช้ได้ง่าย เป็นรูปแบบที่ไม่จำเป็นต้องงดการช่วยเหลือ (Intervention) มี 3 ลักษณะ ได้แก่

i. การวิจัยแบบหลายเส้นฐานข้ามพฤติกรรม (Multiple Baseline Design across behaviors) เป็นการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรต้นตัวเดียวต่อพฤติกรรมตั้งแต่ 2-3 พฤติกรรมขึ้นไปของบุคคลคนเดียว เช่น พฤติกรรมในการตีและการกัดของเด็กออทิสติก

ขั้นตอนการวิจัยแบบหลายเส้นฐานข้ามพฤติกรรม

1. เลือกพฤติกรรมเป้าหมายอย่างน้อย 2-3 พฤติกรรม
2. เลือกวิธีการจัดกระทำ 1 วิธี ศึกษาและบันทึกพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับ

พฤติกรรมเป้าหมาย

3. บันทึกข้อมูลในช่วงเส้นฐานจนพฤติกรรมที่ 1 ได้ข้อมูลคงที่ และบันทึกพฤติกรรมตัวแปรตามทุกตัวไปพร้อมๆ กัน ด้วยเกณฑ์การวัดอันเดียวกัน

4. เริ่มให้วิธีการจัดกระทำกับพฤติกรรมที่ 1 และมีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมไปเรื่อยๆ

5. เริ่มให้วิธีการจัดกระทำกับพฤติกรรมที่ 2 ได้ก็ต่อเมื่อพฤติกรรมที่ 1 เปลี่ยนแปลงไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

6. ปฏิบัติเช่นเดียวกันกับข้อ 4 สำหรับพฤติกรรมที่ 3 และ 4 ตามลำดับ จนกว่าจะครบทุกพฤติกรรมที่กำหนดไว้

ข้อสังเกตในการใช้รูปแบบนี้

1. พฤติกรรมทั้งสามต้องมีลักษณะที่คล้ายกัน
2. พฤติกรรมทั้งสามต้องเป็นอิสระต่อกัน

ii. การวิจัยแบบหลายเส้นฐานข้ามบุคคล (Multiple Baseline Design across individuals) เป็นการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรต้นตัวเดียวที่มีต่อบุคคลสองคนหรือมากกว่า ซึ่งแสดงพฤติกรรมที่เหมือนกันภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน เช่น อยู่ในวัยหรือความสามารถระดับเดียวกัน

ขั้นตอนการวิจัยแบบหลายเส้นฐานข้ามบุคคล

1. ให้วิธีการจัดการกระทำแก่เด็กคนที่ 1 สำหรับเด็กคนที่ 2 ให้บันทึกข้อมูลในช่วงเส้นฐานเมื่อพฤติกรรมของเด็กคนที่ 1 เปลี่ยนแปลงจนข้อมูลคงที่ของระดับแนวโน้มว่ามีการเปลี่ยนแปลง
2. เริ่มให้วิธีการจัดการกระทำกับเด็กคนที่ 2 โดยใช้วิธีการจัดการกระทำวิธีเดียวกัน บันทึกพฤติกรรมจนกระทั่งพบการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมตามเกณฑ์ที่กำหนดในเด็กคนที่ 2 หากมีเด็ก 3 หรือ 4 คน (อย่างน้อย 2 คนไม่ควรเกิน 4 คน หรือ 2-4 กลุ่ม)

3. ขั้นตอนวิธีการจัดการกระทำปฏิบัติเช่นเดียวกันกับต่างพฤติกรรมจนครบทุกคน แล้วจึงนำข้อมูลมาเสนอ

iii. การวิจัยแบบหลายเส้นฐานข้ามสถานการณ์ (Multiple Baseline Design across situations) การวิจัยแบบนี้ใช้สำหรับเด็ก 1 คนหรือ 1 กลุ่มที่มีพฤติกรรมเดียวกันแต่เกิดขึ้นในสถานการณ์หรือสภาวะแวดล้อมที่ต่างกันอย่างน้อย 2 เหตุการณ์ (อาจ 3 หรือ 4 เหตุการณ์ ก็ได้) เช่น การคุยกันของนักเรียนในวิชาคณิตศาสตร์กับวิชาภาษาไทย

ขั้นตอนการวิจัยแบบหลายเส้นฐานข้ามสถานการณ์

ขั้นตอนการวิจัยดำเนินไปในลักษณะเดียวกันกับการวิจัยแบบหลายเส้นฐานทั้งสองแบบ

1. บันทึกข้อมูลในช่วงเส้นฐานสำหรับพฤติกรรมของเด็กที่เกิดขึ้นในสภาวะแวดล้อมที่ต่างกัน
2. เมื่อได้ข้อมูลที่คงที่เริ่มให้วิธีการจัดการกระทำกับพฤติกรรมเป้าหมายในสถานการณ์ที่ 1
3. เมื่อพฤติกรรมในสถานการณ์ที่ 1 ถึงเกณฑ์ที่วางไว้ เริ่มให้วิธีการจัดการกระทำในสถานการณ์ที่ 2 โดยวิธีเดียวกัน และยังคงจัดการกระทำกับสถานการณ์ที่ 1 ต่อไปพร้อมๆ กัน
4. เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมในสถานการณ์ที่ 2 จนกระทั่งถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้
5. อาจบันทึกพฤติกรรมต่ออีกระยะหนึ่งเพื่อศึกษาพฤติกรรมยังคงเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ (ช่วงระยะที่ 3)

ข้อดีของการวิจัยแบบหลายเส้นฐานเมื่อเปรียบเทียบกับ (A-B-A-B)

1. ไม่ต้องการย้อนพฤติกรรมให้กลับไปเดิมหรืองดการให้ Intervention เมื่อต้องการควบคุมการทดลอง (Experimental Control) พฤติกรรมส่วนใหญ่ไม่สามารถย้อนกลับได้ เช่น ทักษะทางวิชาการ การเขียน การอ่าน

2. ผิดจริยธรรมเมื่อย้อนกลับในบางพฤติกรรม เช่น ทำร้ายตนเอง
3. ครู ผู้ปกครองและนักปฏิบัติการ ไม่ต้องการให้พฤติกรรมที่ไม่ดีย้อนกลับดังเดิม
4. ในการวิจัยแบบหลายเส้นฐานมีการวัดพฤติกรรมเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง

ข้อจำกัดของการวิจัยแบบหลายเส้นฐาน

1. ต้องวัดข้อมูลเส้นฐาน (Baseline) หลาย ๆ อันอย่างต่อเนื่อง
2. ถ้าช่วง Baseline ที่ค่อนข้างยาวจะเสียค่าใช้จ่ายสูง เสียเวลา
3. พฤติกรรมบางอย่างต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน รอไม่ได้ อาจเกิดปัญหาทางจริยธรรม

5.6 การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว

Huck, Comier and Bounds (อ้างถึงในซอลัดดา ชวัญเมือง. 2547: 5) การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติสำหรับรูปแบบการวิเคราะห์พฤติกรรมนั้นนิยมใช้กราฟในการนำเสนอการแปลผลข้อมูล

ผดุง อารยะวิญญู (อ้างถึงในสุชีริน เย็นสวัสดิ์. 2548 : 14) การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว มักเสนอในรูปแบบของกราฟเส้นตรง และกราฟแท่ง ไม่จำเป็นต้องใช้สถิติที่ซับซ้อนในการวิเคราะห์ข้อมูล เส้นกราฟจะบอกแนวทางเชิงบรรยายอาศัยข้อมูลจากเส้นกราฟเป็นหลัก

5.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว

กุลยา ก่อสุวรรณ (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาการลดพฤติกรรมซ้ำ ๆ แปลก ๆ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในโรงพยาบาลราชานุกูลโดยใช้การเสริมแรงแบบดีอาร์โอร่วมกับการทำให้อยู่หนึ่ง กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลาง และระดับรุนแรง ที่มีพฤติกรรมซ้ำ ๆ แปลก ๆ ในโรงพยาบาลราชานุกูล จำนวน 3 คน รูปแบบการทดลองเป็นแบบหลายเส้นฐานข้ามพฤติกรรม (Multiple Baseline Design Across Behaviors) ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมที่ 1 ของเด็กคนที่ 1 ลดลงในระดับศูนย์ หลังจากได้รับการเสริมแรงแบบดีอาร์โอร่วมกับการทำให้อยู่หนึ่ง พฤติกรรมที่ 2 และที่ 3 ลดลงโดยมีค่าความถี่ร้อยละ 1.7 ในระยะติดตามผล พฤติกรรมที่ 1 ของเด็กคนที่ 2 ลดลงในระดับศูนย์ หลังจากได้รับการเสริมแรงแบบดีอาร์โอ ร่วมกับการทำให้อยู่หนึ่ง พฤติกรรมที่ 2 และที่ 3 ลดลงโดยมีค่าความถี่ร้อยละ 1.7 ในระยะติดตามผล
2. พฤติกรรมที่ 1 ของเด็กคนที่ 3 ลดลงในระดับศูนย์ หลังจากได้รับการเสริมแรงแบบดีอาร์โอร่วมกับการทำให้อยู่หนึ่ง พฤติกรรมที่ 2 มีความถี่สูงขึ้นจากระยะเส้นฐานโดยมีค่าความถี่ร้อยละ 75 และ พฤติกรรม ที่ 3 มีความถี่ใกล้เคียงกับพฤติกรรมในระยะเส้นฐาน

สมลักษณ์ ลิ้ม (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถในการเขียนของเด็กผสมองพิการจากการฝึกเขียนโดยใช้หลักของโดสะโฮ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กผสมองพิการที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นเตรียมความพร้อมของมูลนิธิสถาบันแสงสว่าง จำนวน 3 คน ใช้การวิจัยทางการศึกษาพิเศษแบบ Single Subject Design รูปแบบ A-B ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเขียนของเด็กผสมองพิการที่ได้รับการฝึกเขียนแบบ “ โดสะโฮ” สูงขึ้นทุกราย

วันเพ็ญ คุ่มดิษฐ์ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถในการอ่านของเด็กออทิสติกโดยใช้เทคนิคการใช้สีสอนอ่านเป็นคำ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กออทิสติก จำนวน 1 คน แบบแผนการวิจัยเป็นแบบ Single Subject Design รูปแบบ A-B ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านของเด็กออทิสติกโดยใช้เทคนิคการใช้สีสอนอ่านเป็นคำสูงขึ้น

รัตนา เลิศรุ่งโรจน์ (2547 : บทคัดย่อ) สร้างกิจกรรมสำหรับฝึกทักษะการสื่อสารในชีวิตประจำวันของเด็กออทิสติกโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน(CAI)กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กออทิสติกระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา สำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 คน แบบแผนการทดลองเป็นแบบ Single Subject Design รูปแบบ A-B-A ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนคนที่ 1,2 และ 3 ที่ได้ฝึกทักษะการสื่อสารในชีวิตประจำวันโดยใช้กิจกรรมและคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) มีทักษะการสื่อสารในชีวิตประจำวันสูงขึ้น

สรุป การวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว เป็นการวิจัยที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาทางจิตวิทยา การปรับพฤติกรรมเด็ก การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ เนื่องจากใช้กลุ่มตัวอย่างน้อย มีความยืดหยุ่นสูง ศึกษาพฤติกรรมของเด็กอย่างเป็นธรรมชาติ โดยคำนึงถึงความสามารถ และความแตกต่างของเด็กแต่ละคน นอกจากนี้ยังสามารถแปลผลข้อมูลได้ง่ายโดยกราฟเส้นหรือกราฟเรียวพฤติกรรมหลายอย่าง เช่น ภาษาพูด ความก้าวร้าว จริยธรรม วิธีคิด วิธีพูด และอื่น ๆ ได้โดยการสังเกตผู้ใกล้ชิด เช่น พ่อ แม่ โดยที่การสังเกต และกระบวนการคิดทำงานร่วมกัน เขาเลือกแบบอย่างและพยายามเลือกพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เขาต้องการจะเลียนแบบเพื่อทำตามกระบวนการสังเกต การเลือก และการทำตาม เกิดขึ้นควบคู่กับระบบความคิด เช่น การตั้งความสนใจ การคัดเลือก การจดจำ และการรวบรวมข้อมูล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. แบบแผนการทดลอง
5. วิธีดำเนินการทดลอง
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กออทิสติกที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ อายุระหว่าง 5 -10 ปี ที่มีปัญหาในการรอคอย สามารถพูดสื่อสารได้

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเด็กออทิสติกอายุระหว่าง 5 – 10 ปี ที่สามารถสื่อสารได้ แต่มี ปัญหาในการรอคอย จำนวน 2 คนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมี เกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1. อายุระหว่าง 5 – 10 ปี
2. มีความสามารถในการเข้าใจภาษาได้ดีพอควร สามารถพูดโต้ตอบได้
3. ครูและผู้ปกครองยินยอมให้เข้าร่วมในการวิจัย

เด็กออทิสติกคนที่ 1 เป็นเด็กหญิง อายุ 9 ปีได้รับการวินิจฉัยจากจิตแพทย์เด็ก โรงพยาบาล ศรีนครินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์ปอลหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยเรียนร่วมกับเด็กปกติแบบเต็มเวลา ไม่มีครูการศึกษา พิเศษ สามารถสื่อสารโดยการพูดได้ดี ความสามารถปัจจุบัน คือ สามารถอ่านและเขียนได้ บวกและลบเลขห้าหลักได้ คุนและหารได้ มีสมาธิในการทำงานถ้าเป็นงานที่ชอบ ชอบดูภาพจากหนังสือ และอ่านการ์ตูน สามารถเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดี สามารถเข้าใจสถานการณ์ต่างๆ ตัดสินใจเองได้แต่ใน บางครั้งต้องมีการแนะนำ แต่มีปัญหาในการรอคอยค่อนข้างมาก โดยเด็กมักจะพูดบ่น แสดงท่าทีฮึดฮัด ไม่พอใจเมื่อต้องเข้าคิวรอกอยนานๆ หรือจะไม่อยู่ในแถวเลย

เด็กออทิสติกคนที่ 2 เป็นเด็กชาย อายุ 9 ปี ได้รับการวินิจฉัยจากจิตแพทย์เด็ก โรงพยาบาล ศรีนครินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโรซารีโอวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยเรียนร่วมกับเด็กปกติแบบเต็มเวลา ไม่มีครูการศึกษาพิเศษ สามารถสื่อสารโดยการพูดได้ดี ความสามารถปัจจุบัน คือ สามารถอ่านและเขียนได้ สามารถवलบคุณค่าอาหาร เลขได้ ชอบอ่านหนังสือ และมีความสามารถเข้าใจเรื่องราวได้ดี สามารถเข้าใจสถานการณ์ต่างๆ ได้ แต่ยังคงต้องการพึ่งพา การแนะนำและเอาใจใส่จากครูค่อนข้างมาก มีปัญหาในการรอคอย โดยเด็กจะเดินออกจากแถว หรือปลีกตัวออกจากกิจกรรมหรือสถานการณ์เมื่อเด็กต้องรอ ทำให้เด็กต้องขอความช่วยเหลือจากผู้ปกครอง และครูเพื่อให้เด็กสามารถทำกิจวัตรประจำวัน หรือกิจกรรมต่างๆ ได้สำเร็จ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ มี ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการในการทดลองมี 2 ชนิด ได้แก่

- 1.1 หนังสือภาพเรื่องราวทางสังคม จำนวน 4 เรื่อง
- 1.2 แผนการสอนเรื่องราวทางสังคม จำนวน 4 แผน

2. เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 2.1 แบบบันทึกพฤติกรรมการรอคอยแบบความยาวนาน
- 2.2 นาฬิกาจับเวลา 2 เรือน สำหรับผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยใช้จับเวลา

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. การสร้างและหาคุณภาพหนังสือภาพเรื่องราวทางสังคม

การสร้างหนังสือภาพเรื่องราวทางสังคม มีขั้นตอนดังนี้

- 1.1 ศึกษาทฤษฎี แนวความคิด ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวทางสังคม
- 1.2 สังเกตพฤติกรรมการรอคอยของกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำข้อมูลมาเขียนเรื่องราวทางสังคม
- 1.3 นำความรู้และข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาสร้างเป็นหนังสือภาพที่เป็นเรื่องราว

ทางสังคม ใน 2 สถานการณ์ คือ 1. การรอคิวเพื่อซื้อของ 2. การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นกับเพื่อน โดยเขียนขึ้นเพื่อใช้กับเด็กแต่ละคนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นจริง

1.4 เสนอผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนภาพนิทานสำหรับเด็ก จำนวน 1 คน เพื่อดูความถูกต้องเหมาะสมของประโยคคำกับและภาพประกอบ ความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา กับสถานการณ์ที่กำหนดว่ามีความถูกต้องสอดคล้องกันหรือไม่ เพื่อแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.5 ทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.6 นำเรื่องราวทางสังคมไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

2. การสร้างแผนการสอนเรื่องราวทางสังคม

แผนการสอนเรื่องราวทางสังคม มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวทางสังคม

2.3 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก และลักษณะจิตวิทยา

การเรียนรู้ของเด็กออทิสติก

2.4 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาเขียนแผนการสอนที่มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 คน ในสถานการณ์ที่กำหนดไว้ 2 สถานการณ์ คือ 1) การรอคิวเพื่อซื้อของ 2) การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นกับเพื่อน และมีความสอดคล้องกับหนังสือภาพเรื่องราวทางสังคมด้วย

2.5 นำแผนการสอนเรื่องราวทางสังคมไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม

2.5 แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.6 นำแผนการสอนไปใช้ในสถานการณ์จริง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การสร้างและหาคุณภาพแบบบันทึกพฤติกรรมการรอคอยแบบความยาวนาน

การสร้างแบบบันทึกพฤติกรรมการรอคอยแบบความยาวนาน มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึกพฤติกรรม

3.2 ศึกษาพฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการทำการบันทึก คือ ทักษะการรอคอยของเด็ก

ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.3 จัดทำแบบบันทึกพฤติกรรมการรอคอยแบบความยาวนาน

3.4 นำแบบบันทึกพฤติกรรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาคลินิก จำนวน 1 คน เพื่อ

พิจารณาแบบบันทึกพฤติกรรมการรอคอยแบบความยาวนานในการสังเกตพฤติกรรม

การรอคอย

3.4 แก้ไขปรับปรุงแบบบันทึกพฤติกรรมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.5 นำแบบบันทึกพฤติกรรมไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการทดลอง

การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว (Single Subject Design) รูปแบบหลายเส้นฐานข้ามสถานการณ์ (Multiple Baseline across Situations) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่

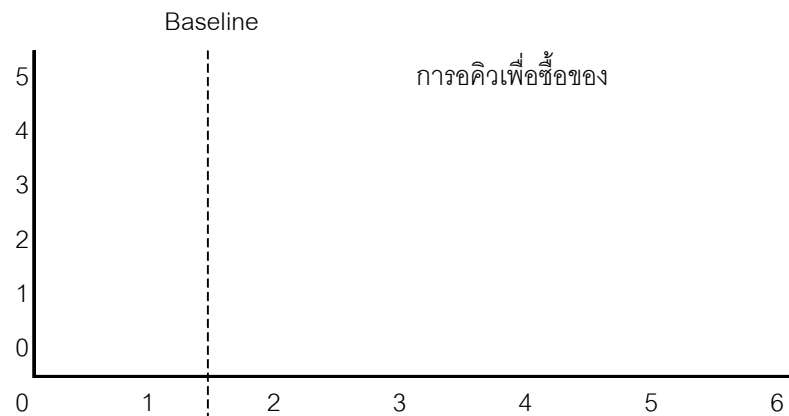
ระยะที่ 1 ระยะเส้นฐาน (Baseline) เป็นการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายเพียงพฤติกรรมเดียว ในสถานการณ์ 2 สถานการณ์ไปพร้อมกัน (Leary. 1995 :298,396) จนได้ข้อมูลเส้นฐานแล้วจึงให้การช่วยเหลือ (Intervention)

ระยะที่ 2 ระยะการจัดกระทำ (Treatment) เป็นระยะที่มีการจัดกระทำกับพฤติกรรมเป้าหมาย โดยมีการจัดกระทำที่ละสถานการณ์ เริ่มเมื่อพฤติกรรมในระยะเส้นฐานมีแนวโน้มที่จะคงที่ จึงให้การจัดกระทำในสถานการณ์ที่ 1 เมื่อสถานการณ์ที่ 1 ได้ผลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จึงเริ่มให้การจัดกระทำในสถานการณ์ที่ 2 ไปเรื่อยๆ โดยจะทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายในทั้งสองสถานการณ์ไปเรื่อยๆ จนกว่าผลการจัดกระทำกับพฤติกรรมเป้าหมายในสถานการณ์ที่ 2 ได้ผลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

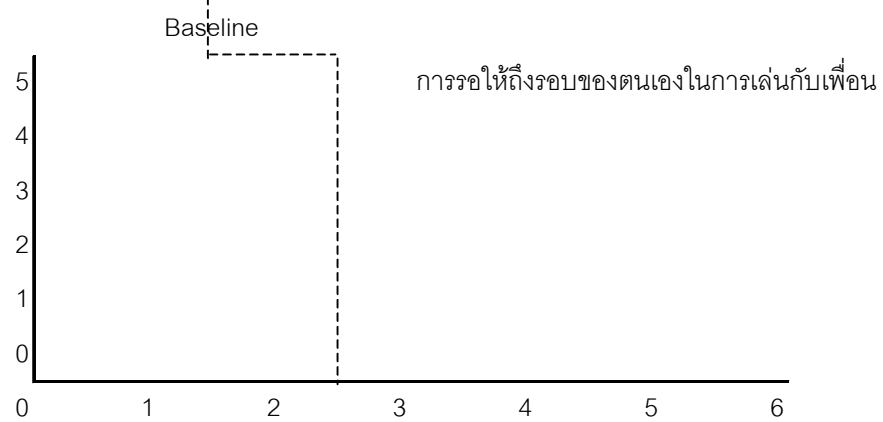
แบบแผนการทดลองการวิจัยแบบ Single Subject Design
 รูปแบบหลายเส้นฐานข้ามสถานการณ์
 (Multiple Baseline Design across situations)

พฤติกรรมการรอคอย

สถานการณ์ที่ 1

สถานการณ์ที่ 2

วิธีดำเนินการทดลอง

ขั้นก่อนการทดลอง

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเรื่องราวทางสังคม, แผนการสอนเรื่องราวทางสังคม และผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาคลินิกเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของแบบบันทึกพฤติกรรม
2. ขออนุญาตผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่างเพื่อสังเกตพฤติกรรม และทำการทดลอง
3. ผู้วิจัย เลือกผู้ช่วยวิจัย 1 คน เพื่อร่วมทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม โดยผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยทำความเข้าใจกับนิยามศัพท์ของพฤติกรรมที่ต้องสังเกตเพื่อให้เข้าใจตรงกัน จากนั้นผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำการฝึกการสังเกตพฤติกรรมการรอคอยจนกว่าจะได้ค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้สังเกต (Interobserver Reliability หรือ IOR) 80 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป จึงเริ่มทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่างจริง

สูตรการหาค่า IOR

$$IOR = \frac{A}{A + D} \times 100$$

A คือ ค่าที่เห็นตรงกันระหว่างผู้สังเกต 2 คน

D คือ ค่าที่เห็นไม่ตรงกันระหว่างผู้สังเกต 2 คน

(Kazdin 1982 : 59)

ขั้นดำเนินการทดลอง

1. ระยะเวลาพื้นฐานผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยสังเกตพฤติกรรมการรอคอยของเด็ก ทั้งสองคนโดยสังเกตทีละคน แต่ยังไม่มีการจัดกระทำใด ๆ ทั้ง 2 สถานการณ์ คือ 1) การรอคิวเพื่อซื้อของ 2) การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นกับเพื่อน และให้เป็นไปตามกิจวัตรประจำวันของเด็ก ผู้วิจัยและผู้ร่วมสังเกตใช้นาฬิกาจับเวลาแล้ว บันทึกการเกิดพฤติกรรมลงในแบบบันทึกพฤติกรรมการรอคอยแบบความยาวนาน โดยมีผู้วิจัย และผู้ร่วมสังเกต ทำการสังเกตพฤติกรรมของเด็กทั้งสองคนในระยะเวลาพื้นฐานเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน รวม 10 ครั้ง

2. เริ่มทำการทดลองโดยนำเรื่องราวทางสังคมในการสอนทักษะการรอคอย เพื่อชื่อของมาใช้กับเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสองคนในสถานการณ์ที่ 1 โดยอ่านเรื่องราวทางสังคมให้เด็กฟัง หรือให้ผู้ปกครองเป็นผู้อ่านให้เด็กฟังการอ่านเรื่องราวทางสังคมเพื่อสอนทักษะการรอคอยเป็นการสอนที่ละสถานการณ์สำหรับเด็กแต่ละคนโดยกำหนดให้เป็นวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ในเวลา 10.00 น., 12.00 น. และ 15.00 น.

3. นำเด็กไปสู่สถานการณ์จริงของสถานการณ์ที่ 1 การรอคิวเพื่อชื่อของซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นตามปกติของเด็กทั้งสองคน โดยเด็กคนที่ 1 เป็นการรอคิวเพื่อชื่อหนังสือ และเด็กคนที่ 2 เป็นการรอคิวเพื่อชื่อขนม วันที่ทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมจะเริ่มต้นตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ โดยเริ่มทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมว่าเด็กแต่ละคนมีพฤติกรรมการรอคอยเพิ่มขึ้นหรือไม่ ในเวลา 17.00 นาฬิกา สำหรับเด็กคนที่ 2 และเวลา 18.00 นาฬิกาสำหรับเด็กคนที่ 1 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจะทำการสังเกตและบันทึกไปเรื่อยๆ จนกว่า เด็กทั้งสองคนสามารถเพิ่มการรอคอยจากระยะพื้นฐานอีกร้อยละ 30 ผู้วิจัยจึงเริ่มนำเรื่องราวทางสังคมมาใช้สอนทักษะการรอคอยในสถานการณ์ที่ 2 คือ การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นกับเพื่อน สำหรับเด็กคนที่ 1 เป็นการรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นเกมโดมิโน และสำหรับเด็กคนที่ 2 เป็นการรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นแบดมินตัน โดยทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของเด็กแต่ละคนในวันและเวลาเดียวกับสถานการณ์ที่ 1

4. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยยังคงสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของเด็กแต่ละคนทั้งสองทักษะ จนกว่าเด็กแต่ละคนมีความสามารถในการรอคอยในทักษะที่สองเพิ่มขึ้นจากระยะพื้นฐานอีกร้อยละ 30

5. นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกพฤติกรรมของเด็กแต่ละคนทั้งสองสถานการณ์มาทำการวิเคราะห์

ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

นำข้อมูลมาแสดงในรูปของกราฟเส้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำเสนอด้วยข้อมูลกราฟเส้นเพื่อเปรียบเทียบความยาวนานที่กลุ่มตัวอย่างสามารถรอคอยได้ในสถานการณ์ที่ต้องการให้เกิดพฤติกรรม คือ 1) การรอคิวเพื่อชื่อของ 2) การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นกับเพื่อนก่อนและหลังการใช้วิธีเรื่องราวทางสังคม ซึ่งทำการวิเคราะห์โดยการใช้อุปกรณ์การพิจารณาโดยสายตา (Visual Inspection)

ตัวอย่างเรื่องราวทางสังคม การรอคอยเพื่อซื้อหนังสือ

ทุกวันตอนเย็น

แม่จะพาฉันกับพี่ไปซื้อของที่ห้างโลตัสเสมอ

ฉันชอบอ่านหนังสือมาก จึงมักไปซื้อหนังสือเป็นประจำ

เมื่อฉันไปจ่ายเงินที่เคาน์เตอร์

บางครั้งก็มีคนเข้าคิวรอหน่อย ฉันสามารถจ่ายเงินได้เร็ว

แต่บางครั้งก็มีคนเข้าคิวรอเยอะมาก ทำให้ฉันรู้สึกหงุดหงิด

ฉันต้องบอกตัวเองว่า “ไม่เป็นไรหรอกคนอื่นก็ต้องรอเหมือนกัน”

คนที่รออยู่แล้ว ไม่ต้องการให้คนอื่นมาแซงคิว

เพราะเป็นการเสียมารยาท

ฉันก็ไม่ควรแซงคิวคนอื่น เพราะจะเป็นการเสียมารยาท

ฉันจะอดทนรออีกหน่อย และอ่านหนังสือที่ฉันเลือกไว้แล้ว

ขณะรออยู่ในแถว

จนกว่าจะถึงคิวของฉันเพื่อจ่ายเงิน

แม่จะดีใจมากถ้าฉันเข้าคิวรอในแถวได้

ฉันเองก็ได้หนังสือมาอย่างสบายใจ

แบบบันทึกพฤติกรรมการรอคอย

พฤติกรรมการรอคอย หมายถึง ความสามารถในการรอคอยในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ที่สามารถวัดได้ตามความยาวนานของระยะเวลาที่เริ่มต้นรอคอยและระยะเวลาที่สิ้นสุดการรอคอยโดยใช้นาฬิกาจับเวลาเป็นวินาทีในที่นี้มีสถานการณ์ที่กำหนดให้ 2 สถานการณ์ คือ

1. การรอคิวเพื่อซื้อของ เริ่มตั้งแต่เด็กเข้าต่อแถวคิวโดยยืนอยู่ข้างหลังคนที่ต่อแถวคิว คนสุดท้ายที่มีจำนวนไม่เกิน 5 คน เพื่อรอรับของและจ่ายเงิน โดยเด็กจะต้องไม่พูดรบกวนผู้ชายพนักงาน หรือลูกค้าอื่น ๆ หรือเดินออกจากแถว หากมีพฤติกรรมดังกล่าวถือเป็นการรอคอยสิ้นสุดลง
2. การรอเพื่อให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นกับเพื่อน เริ่มตั้งแต่มีการเริ่มเล่นโดยเด็กจะต้องสามารถรอให้ถึงรอบของตนเองเป็นผู้เล่นโดยไม่พูดไว้วางย แย้งเพื่อนเล่นหรือทำให้การเล่นหยุดลง หากมีพฤติกรรมดังกล่าวให้ถือว่ากรรรอคอยสิ้นสุดลง

ตัวอย่างแบบบันทึกพฤติกรรมการรอคอยแบบความยาวนาน

ชื่อผู้ถูกสังเกต

ชื่อผู้สังเกต

สถานที่บันทึก.....

วันที่บันทึก.....

เวลาที่เริ่มบันทึกสิ้นสุดการบันทึกเวลา.....

พฤติกรรม	ระยะเวลาที่รอคอย (วินาที)
การรอคอยเพื่อซื้อของ	

ตัวอย่างแบบบันทึกพฤติกรรมการรอคอยแบบความยาวนาน

ชื่อผู้ถูกสังเกต

ชื่อผู้สังเกต

สถานที่บันทึก.....

วันที่บันทึก.....

เวลาที่เริ่มบันทึกสิ้นสุดการบันทึกเวลา.....

พฤติกรรม	ระยะเวลาที่รอคอย (วินาที)
การรอให้ถึงรอบของตนเอง ในการเล่นกับเพื่อน	

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษากิจกรรมรอคอยของเด็กออทิสติกโดยการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม ในสถานการณ์ 2 สถานการณ์ คือ 1) การรอคิวเพื่อซื้อของ 2) การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นกับเพื่อน มีการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสังเกตพฤติกรรม นำเสนอเป็นตารางและกราฟแสดงค่าเฉลี่ยของความยาวนานของเวลาที่เด็กออทิสติกทั้ง 2 คน สามารถรอคอยได้

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

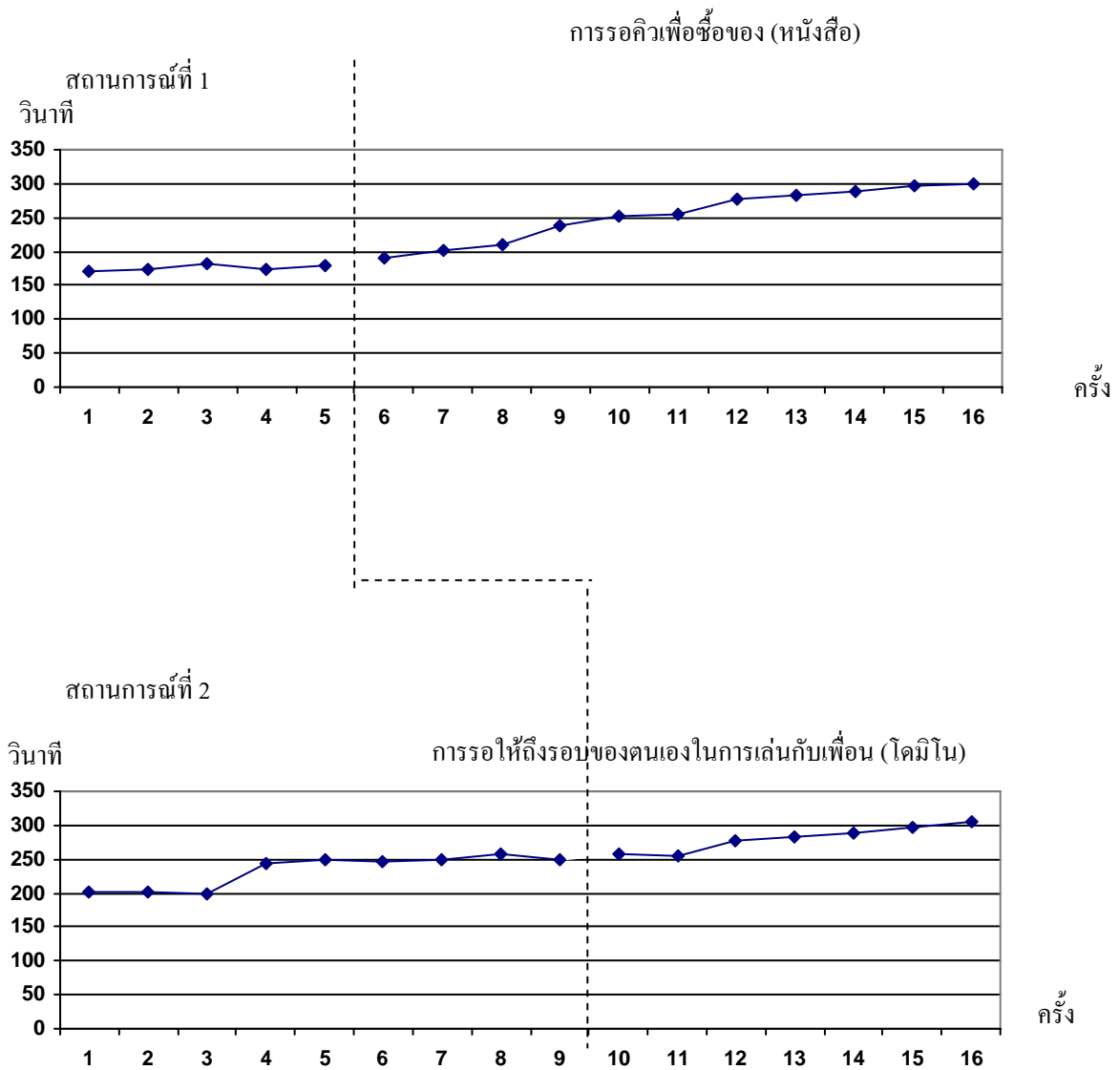
ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมจากการศึกษากิจกรรมรอคอยของเด็กออทิสติกโดยการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม นำเสนอเป็นตารางและกราฟแสดงระยะเวลาที่เด็กออทิสติกสามารถรอคอยได้ก่อนและหลังการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมซึ่งมีหน่วยเป็นวินาที ดังแสดงในตารางและภาพประกอบ

ตาราง 1 แสดงเวลาเป็นวินาทีจากการศึกษาทักษะการรอยคอยของเด็กออทิสติกโดยการสอนด้วย
เรื่องราวทางสังคม เด็กคนที่ 1 สถานการณ์ที่ 1 การรอยคิ้วเพื่อชื่อของ

ระยะ	ครั้งที่	ผู้สังเกต		ค่าเฉลี่ย \bar{x}
		คนที่ 1	คนที่ 2	
A	1	170	172	171
	2	173	175	174
	3	182	184	183
	4	173	175	174
	5	180	180	180
B	6	190	190	190
	7	200	202	201
	8	210	210	210
	9	238	240	239
	10	250	254	252
	11	255	253	254
	12	280	277	278.5
	13	285	283	284
	14	288	290	289
	15	295	297	296
	16	298	300	299

ตาราง 2 แสดงเวลาเป็นวินาทีจากการศึกษาทักษะการรอคอยของเด็กออทิสติกโดยการสอนด้วย
เรื่องราวทางสังคม เด็กคนที่ 1 สถานการณ์ที่ 2 การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นเกมโดมิโน

ระยะ	ครั้งที่	ผู้สังเกต		ค่าเฉลี่ย
		คนที่ 1	คนที่ 2	\bar{x}
A	1	200	201	200.5
	2	202	200	201
	3	200	200	200
	4	243	245	244
	5	250	248	249
	6	246	246	246
	7	249	252	250.5
	8	255	259	257
	9	250	254	252
B	10	260	257	258.5
	11	255	253	254
	12	279	277	278
	13	283	284	283.5
	14	290	288	289
	15	297	295	296
	16	303	305	304

ภาพประกอบ 1 กราฟแสดงค่าเฉลี่ยของเวลาในการรอคอยของเด็กกอล์ฟสติ๊กในสถานการณ์ที่ 1 และสถานการณ์ที่ 2 ของเด็กคนที่ 1

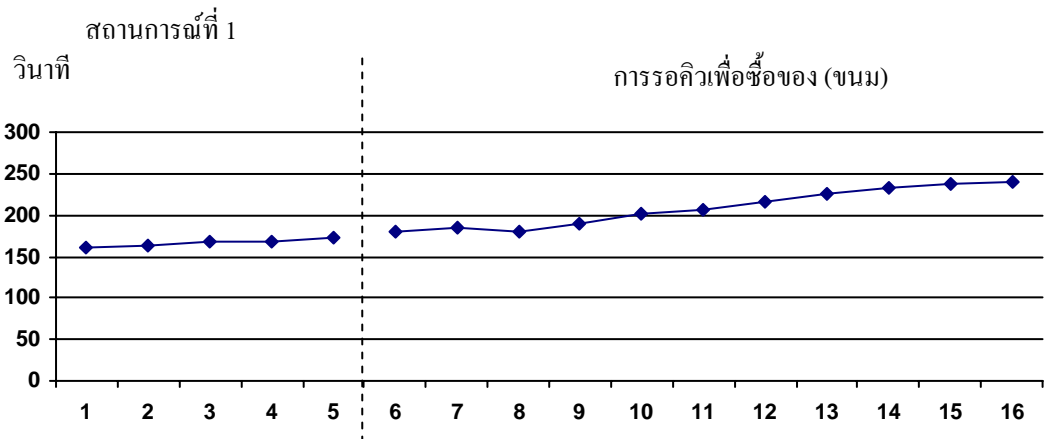
จากตาราง 1 และ 2 และภาพประกอบ 1 พบว่า เด็กออทิสติกคนที่ 1 สามารถรอคอยได้ในสถานการณ์ที่ 1 การรอคิวเพื่อซื้อของ ในระยะ A (ระยะเส้นฐาน) ครั้งที่ 1-5 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 176.40 วินาที ในระยะ B (ระยะจัดกระทำ) จากเกณฑ์ที่กำหนดไว้เด็กออทิสติกต้องรอคอยได้เพิ่มจากระยะเส้นฐานร้อยละ 30 นั่นคือ เด็กจะต้องสามารถรอคอยได้ 229.32 วินาที ผู้วิจัยจึงจะสามารถเริ่มทำการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมในสถานการณ์ที่ 2 ให้กับเด็กคนที่ 1 ผลจากการใช้การสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม เด็กออทิสติกคนที่ 1 สามารถรอคอยได้ในสถานการณ์ที่ 1 คือ ทักชะการรอคิวเพื่อซื้อของ (หนังสือ) เด็กใช้เวลาเพียง 4 วันหรือในครั้งที่ 9 จึงสามารถรอคอยได้เพิ่มจากเดิมอีก ร้อยละ 30 ขึ้นไป คือรอคอยได้เป็นเวลา 239 วินาที ส่วนในสถานการณ์ที่ 2 การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นกับเพื่อน(โดมิโน)ในระยะ A (ระยะเส้นฐาน) ความสามารถในการรอคอยของเด็กออทิสติกสามารถรอคอยได้ ครั้งที่ 1-9 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 233.33 วินาที โดยเด็กออทิสติกจะต้องสามารถรอคอยได้เพิ่มขึ้นจากระยะเส้นฐานร้อยละ 30 คิดเป็น 303.32 วินาที ซึ่งเด็กออทิสติกสามารถรอคอยได้เพิ่มจากระยะเส้นฐานคิดเป็นร้อยละ 30 ในระยะ B (ระยะจัดกระทำ) เด็กใช้เวลา 7 ครั้ง คือในครั้งที่ 16 จึงสามารถรอคอยได้เพิ่มจากเดิมอีกร้อยละ 30 ขึ้นไป หรือคิดเป็นเวลา 304 วินาที

ตาราง 3 แสดงเวลาเป็นวินาทีจากการศึกษาทักษะการรอยคอยของเด็กออทิสติกโดยการสอนด้วย
เรื่องราวทางสังคม เด็กคนที่ 2 สถานการณ์ที่ 1 การรอยคิ้วเพื่อชี้ข้อมนม

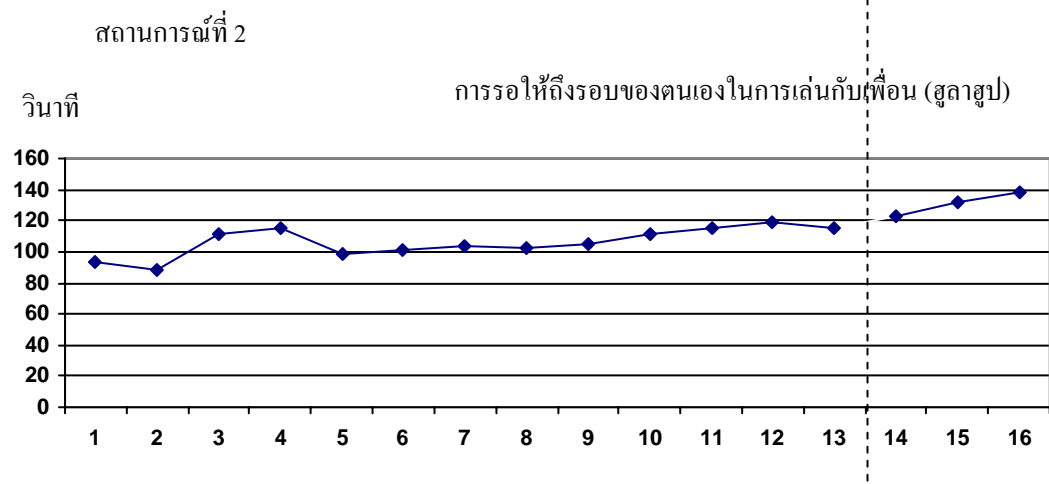
ระยะ	ครั้งที่	ผู้สังเกต		ค่าเฉลี่ย \bar{x}
		คนที่ 1	คนที่ 2	
A	1	162	162	162
	2	163	165	164
	3	170	168	169
	4	168	166	167
	5	175	173	174
B	6	180	179	179.5
	7	184	185	184.5
	8	182	180	181
	9	190	190	190
	10	200	201	200.5
	11	206	207	206.5
	12	215	215	215
	13	224	226	225
	14	233	235	234
	15	239	237	238
	16	242	240	241

ตาราง 4 แสดงเวลาเป็นวินาทีจากการศึกษาทักษะการรอคอยของเด็กออทิสติกโดยการสอนด้วย
เรื่องราวทางสังคม เด็กคนที่ 2 สถานการณ์ที่ 2 การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นฮูลาฮูป

ระยะ	ครั้งที่	ผู้สังเกต		ค่าเฉลี่ย \bar{X}
		คนที่ 1	คนที่ 2	
A	1	92	94	93
	2	89	87	88
	3	112	110	111
	4	113	117	115
	5	99	99	99
	6	100	102	101
	7	104	104	104
	8	101	103	102
	9	104	106	105
	10	111	113	112
	11	116	114	115
	12	118	120	119
	13	114	116	115
B	14	122	124	123
	15	130	134	132
	16	137	139	138

ครึ่ง

ครึ่ง

ภาพประกอบ 2 กราฟแสดงค่าเฉลี่ยของเวลาของเด็กกอล์ฟที่ติดก็สามารถรอคอยได้
 ในสถานการณ์ที่ 1 และสถานการณ์ที่ 2 ของเด็กคนที่ 2

จากตาราง 3 และ 4 และภาพประกอบ 2 พบว่า เด็กออทิสติกคนที่ 2 สามารถรอคอยได้ในสถานการณ์ที่ 1 การรอคิวเพื่อซื้อของ ในระยะ A (ระยะเส้นฐาน) ครั้งที่ 1-5 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 167.20 วินาที ในระยะ B (ระยะจัดกระทำ) จากเกณฑ์ที่กำหนดไว้เด็กออทิสติกจะต้องรอคอยได้เพิ่มจากระยะเส้นฐานคิดเป็นร้อยละ 30 นั่นคือ เด็กจะต้องสามารถรอคอยได้ 217.36 ผู้วิจัยจึงจะสามารถเริ่มทำการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมในสถานการณ์ที่ 2 ให้กับเด็กคนที่ 2 ผลจากการใช้การสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม เด็กออทิสติกคนที่ 2 สามารถรอคอยได้ในสถานการณ์ที่ 1 คือ ทักษะการรอคิวเพื่อซื้อของ (ซื้อขนม) เด็กใช้เวลา 8 ครั้ง หรือในครั้งที่ 13 จึงสามารถรอคอยได้เพิ่มจากเดิมอีกร้อยละ 30 ขึ้นไป คือรอคอยได้เป็นเวลา 225 วินาที ส่วนในสถานการณ์ที่ 2 การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นกับเพื่อน (สุลาฮูป) ในระยะ A (ระยะเส้นฐาน) ครั้งที่ 1-13 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 106 วินาที โดยเด็กออทิสติกจะต้องสามารถรอคอยได้เพิ่มขึ้นจากระยะเส้นฐานร้อยละ 30 คิดเป็น 137.8 วินาที ซึ่งเด็กออทิสติกสามารถรอคอยได้เพิ่มจากระยะเส้นฐานคิดเป็นร้อยละ 30 ในระยะ B (ระยะจัดกระทำ) เด็กใช้เวลา 3 ครั้งคือในครั้งที่ 16 จึงสามารถรอคอยได้เพิ่มจากเดิมอีกร้อยละ 30 ขึ้นไป หรือคิดเป็นเวลา 138 วินาที

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการรอคอยของเด็กออทิสติกโดยการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการรอคอยของเด็กออทิสติกก่อนและหลังการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นเด็กออทิสติก อายุระหว่าง 5-10 ปี ที่มีปัญหาในการรอคอย สามารถพูดสื่อสารได้

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กออทิสติก อายุระหว่าง 5-10 ปี ที่มีปัญหาในการรอคอย แต่สามารถพูดสื่อสารได้ จากโรงเรียนเซนต์ปอลหนองคาย ตำบลหาดคำ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 1 คน และจากโรงเรียนโรซารีโอ ตำบลเวียงคุก อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 1 คน รวม 2 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา แบ่งเป็น

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม

ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการรอคอย

สมมติฐานการวิจัย

1. เด็กออทิสติกมีทักษะการรอคอยหลังจากการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมเพิ่มขึ้นร้อยละ 30 จากระดับพื้นฐาน
2. เด็กออทิสติกมีทักษะการรอคอยหลังจากการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมสูงขึ้นกว่าก่อนการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการในการทดลองมี 2 ชนิด ได้แก่

- 1.1 หนังสือภาพเรื่องราวทางสังคม จำนวน 4 เรื่อง
- 1.2 แผนการสอนเรื่องราวทางสังคม จำนวน 4 แผน

2. เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 2.1 แบบบันทึกพฤติกรรมการรอยคอยแบบวัดความยาวนาน
- 2.2 นาฬิกาจับเวลา 2 เรือน สำหรับผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยใช้จับเวลา

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการทดลอง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว (Single Subject Design) รูปแบบหลายเส้นฐานข้ามสถานการณ์ (Multiple Baseline across Situations) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ระยะเส้นฐาน (Baseline) เป็นการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายเพียงพฤติกรรมเดียว ในสถานการณ์ 2 สถานการณ์ไปพร้อมกัน (Leary. 1995 :298,396) จนได้ข้อมูลเส้นฐานแล้วจึงให้การช่วยเหลือ (Intervention)

ระยะที่ 2 ระยะการจัดกระทำ (Treatment) เป็นระยะที่มีการจัดกระทำกับพฤติกรรมเป้าหมาย โดยให้การจัดกระทำที่ละสถานการณ์ เมื่อสถานการณ์ที่ 1 ได้ผลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จึงเริ่มให้การจัดกระทำในสถานการณ์ที่ 2 โดยจะทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายในทั้งสองสถานการณ์ไปเรื่อยๆ จนกว่าผลการจัดกระทำกับพฤติกรรมเป้าหมายในสถานการณ์ที่ 2 ได้ผลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

วิธีดำเนินการทดลอง

ขั้นก่อนการทดลอง

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเรื่องราวทางสังคม, แผนการสอนเรื่องราวทางสังคม และผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาคลินิกเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของแบบบันทึกพฤติกรรม
2. ขออนุญาตผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่างเพื่อสังเกตพฤติกรรม และทำการทดลอง
3. ผู้วิจัย เลือกผู้ช่วยวิจัย 1 คน เพื่อร่วมทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำความเข้าใจกับนิยามศัพท์ของพฤติกรรมที่ต้องสังเกตเพื่อให้เข้าใจตรงกัน จากนั้นผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำการฝึกการสังเกตพฤติกรรมการรอยคอยจนกว่าจะได้ค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้สังเกต (Interobserver Reliability หรือ IOR) 80 เปอร์เซนต์ขึ้นไป จึงเริ่มทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่างจริง

ขั้นตอนการทดลอง

1. ระยะเวลาพื้นฐานผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยสังเกตพฤติกรรมการรอคอยของเด็กที่ละคน โดยยังไม่มีการจัดกระทำใด ๆ ทั้ง 2 สถานการณ์ คือ 1) การรอคิวเพื่อซื้อของ 2) การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นกับเพื่อน และให้เป็นไปตามกิจวัตรประจำวันของเด็ก ใช้นาฬิกาจับเวลาแล้ว บันทึกการเกิดพฤติกรรมลงในแบบบันทึกพฤติกรรมการรอคอยแบบความยาวนาน โดยมีผู้วิจัย และผู้ร่วมสังเกต 1 คน รวม 2 คน เป็นผู้บันทึก ทำการสังเกตเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน รวม 10 ครั้ง
2. เริ่มทำการทดลองโดยนำเรื่องราวทางสังคมในการสอนทักษะการรอคอยเพื่อซื้อของ มาใช้กับเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในสถานการณ์ที่ 1 โดยอ่านเรื่องราวทางสังคมให้เด็กฟัง หรือให้ผู้ปกครองเป็นผู้อ่านให้เด็กฟังการอ่านเรื่องราวทางสังคมเพื่อสอนทักษะการรอคอยเป็นการสอนที่ละสถานการณ์สำหรับเด็กแต่ละคนโดยกำหนดให้เป็นวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ในเวลา 10.00 น., 12.00 น. และ 15.00 น.
3. นำเด็กไปสู่สถานการณ์จริงของสถานการณ์ที่ 1 การรอคิวเพื่อซื้อของซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นตามปกติของเด็กทั้งสองคน โดยเด็กคนที่ 1 เป็นการรอคิวเพื่อซื้อหนังสือ และเด็กคนที่ 2 เป็นการรอคิวเพื่อซื้อขนม วันที่ทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมจะเริ่มตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ โดยเริ่มทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมว่าเด็กแต่ละคนมีพฤติกรรมการรอคอยเพิ่มขึ้นหรือไม่ ในเวลา 17.00 นาฬิกา สำหรับเด็กคนที่ 2 และเวลา 18.00 นาฬิกาสำหรับเด็กคนที่ 1 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจะทำการสังเกตและบันทึกไปเรื่อยๆ จนกว่า เด็กทั้งสองคนสามารถเพิ่มการรอคอยจากระยะพื้นฐานอีกร้อยละ 30 ผู้วิจัยจึงเริ่มนำเรื่องราวทางสังคมมาใช้สอนทักษะการรอคอยในสถานการณ์ที่ 2 คือ การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นกับเพื่อน สำหรับเด็กคนที่ 1 เป็นการรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นเกมโดมิโน และสำหรับเด็กคนที่ 2 เป็นการรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นแบดมินตัน โดยทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของเด็กแต่ละคนในวันและเวลาเดียวกับสถานการณ์ที่ 1
3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยยังคงสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของเด็กแต่ละคนทั้งสองทักษะ จนกว่าเด็กแต่ละคนมีความสามารถในการรอคอยในทักษะที่สองเพิ่มขึ้นจากระยะพื้นฐานอีกร้อยละ 30
5. นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกพฤติกรรมของเด็กแต่ละคนทั้งสองสถานการณ์มาทำการวิเคราะห์

ขั้นการรวบรวมข้อมูล

นำข้อมูลมาแสดงในรูปของกราฟเส้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำเสนอด้วยข้อมูลกราฟเส้นเพื่อเปรียบเทียบความยาวนานที่กลุ่มตัวอย่างสามารถรอคอยได้ในสถานการณ์ที่ต้องการให้เกิดพฤติกรรม คือ 1) การรอคิวเพื่อซื้อของ 2) การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นกับเพื่อนก่อนและหลังการใช้วิธีเรื่องราวทางสังคม ซึ่งทำการวิเคราะห์โดยการ ใช้การพิจารณาโดยสายตา (Visual Inspection)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เด็กออทิสติกมีทักษะการรอคอยหลังจากการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมเพิ่มขึ้นร้อยละ 30 จากระยะเส้นฐาน
2. เด็กออทิสติกมีทักษะการรอคอยหลังจากการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมสูงขึ้นกว่าก่อนการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม

อภิปรายผล

จากการศึกษาทักษะการรอคอยของเด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคมพบว่า เด็กออทิสติกทั้งสองคนมีทักษะการรอคอยสูงขึ้นกว่าก่อนการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับพวงเพชร พวงศลิทธิ์(2546) ที่ได้ศึกษาการใช้เรื่องราวทางสังคมสอนทักษะทางสังคมแก่เด็กออทิสติกพบว่าการใช้เรื่องราวทางสังคมทำให้เด็กมีทักษะทางสังคมในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นสูงขึ้น และ แดทติโล (Dattilo.1999) ได้ศึกษาผลการใช้เรื่องราวทางสังคมกับเด็กออทิสติกเพศหญิง อายุ 8 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในเกรด 2 พบว่า ปฏิสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสมกับเพื่อนในระหว่างเวลาอาหารกลางวันลดลง 50 % ตั้งแต่ วันแรกจนถึงวันสุดท้ายของการให้ความช่วยเหลือ (Intervention)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Kuach และ Mirenda (2003) ที่ได้ศึกษาการใช้เรื่องราวทางสังคมเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เด็กกลุ่มออทิสติกสเปคตรัม พบว่า เรื่องราวทางสังคมช่วยให้เด็กออทิสติกเพศชาย 3 คน มีพฤติกรรมก้าวร้าว และการเล่นที่ไม่เหมาะสมลดลง และยังสามารถนำข้อมูลจากเรื่องราวทางสังคมทางสังคมที่เขียนสำหรับเด็กแต่ละคนมาพัฒนาพฤติกรรมอื่นของเด็กได้หลังจากการทดลอง

เด็กออทิสติกคนที่ 1 เมื่อเด็กได้เห็นหนังสือภาพเด็กก็สามารถทราบว่าเป็นเรื่องราวของตนเอง เนื่องจากภาพที่เขียนประกอบเรื่องราวทางสังคมสำหรับเด็กแต่ละคนได้นำบุคลิกเฉพาะตัว ของเด็กมาเขียนเป็นภาพประกอบรวม ทั้งมีการนำรายละเอียด เหตุการณ์ และบุคคลแวดล้อมในชีวิตประจำวันของเด็กเข้ามาเป็นส่วนประกอบ ทำให้เด็กสามารถเข้าใจและมีพฤติกรรมการรอคอยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ก่อนที่จะนำเรื่องราวทางสังคมมาสอนเด็กมักจะพูดรบกวนผู้ชายโดยการซักถามอยู่ตลอดเวลา บางครั้งก็พูดกับลูกค้าคนอื่นโดยที่ไม่ได้รู้จักหรือบุคคลนั้นไม่ได้มีท่าทีที่จะอยากสนทนาด้วย ทำให้ผู้ชายหรือลูกค้าอื่นรำคาญ หรือมีท่าทีขบขันหรือรังเกียจ บางครั้งก็พยายามที่จะแซงคิว หลังจากที่นำเรื่องราวทางสังคมมาสอนทักษะการรอคอยในสถานการณ์ที่ 1 การรอคิวเพื่อซื้อของ ทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสมโดยเด็กได้นำหนังสือมาอ่านในขณะที่รอคิวเพื่อชำระเงิน ตามที่เรื่องราวทางสังคมได้แนะนำไว้ว่า จะสามารถทำอะไรได้บ้างในระหว่างที่รอ สำหรับในสถานการณ์ที่ 2 การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นกับเพื่อน เด็กออทิสติกคนที่ 1 เป็นเด็กที่มีความร่าเริง ช่างพูด และพยายามทำตัวให้เป็นที่รักของพ่อแม่ และครู รวมทั้งพยายามที่จะเข้าหาผู้อื่นตลอดแต่ไม่สามารถทำได้เหมาะสมตามกาลเทศะโดยเฉพาะกับ

เพื่อนซึ่งอยู่ในวัยเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน เด็กพยายามจะเล่นกับเพื่อนหรือหากิจกรรม และของเล่นไป ชักชวนให้เพื่อนเล่นด้วยแต่เนื่องจากไม่สามารถจะรอคอย หรือปฏิบัติตามกฎ หรือกติกา ของการเล่นได้ ทำให้เด็กไม่สามารถเล่นกับเพื่อนได้จนจบเกม และเด็กก็ไม่สามารถเข้าใจได้ว่าทำไมเพื่อนจึงไม่อยากจะเล่นด้วย หลังจากที่ได้นำเรื่องราวทางสังคมมาสอนทักษะการรอคอยในสถานการณ์ที่ 2 ทำให้เด็กเข้าใจสถานการณ์และความรู้สึกของผู้อื่นมากขึ้น จึงพยายามที่จะอดทนรอตามที่เรื่องราวทางสังคมได้แนะนำไว้ ทำให้เด็กสามารถรอคอยได้นานขึ้นเพราะอยากเล่นกับเพื่อน ซึ่งการที่เด็กออกทัศนคติที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทักษะการรอคอยที่สูงขึ้นหลังจากการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม ในทั้งสองสถานการณ์นั้นสอดคล้องกับทฤษฎีของแบนดูรา (ศรีรัตน์. 2549:50) กล่าวว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เรียนรู้จากการเลียนแบบ และ self-efficacy โดยเด็กออกทัศนคติได้เรียนรู้การสังเกตจากตัวแบบผ่านหนังสือเรื่องราวทางสังคมที่เด็กอ่าน ทำให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะการรอคอยในทั้งสองสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็วภายในเวลาไม่กี่ครั้งที่ได้อ่านหนังสือภาพเรื่องราวทางสังคม และมีแนวโน้มว่าเด็กจะมีความสามารถรอคอยได้สูงขึ้นเรื่อย ๆ

เด็กออกทัศนคติคนที่ 2 จะมีความกระตือรือร้น และพึงพอใจมากเมื่อได้อ่านหนังสือภาพเรื่องราวทางสังคมที่เขียนขึ้นสำหรับตนเอง เนื่องจากภาพที่เขียนประกอบเรื่องราวทางสังคมสำหรับเด็กแต่ละคนได้นำบุคลิกเฉพาะตัวของเด็กมาเขียนเป็นภาพประกอบรวม ทั้งมีการนำรายละเอียด เหตุการณ์ และบุคคลแวดล้อมในชีวิตประจำวันของเด็กเข้ามาเป็นส่วนประกอบ เช่นเดียวกับเด็กคนที่ 1 เด็กออกทัศนคติคนที่ 2 เป็นเด็กที่มักจะอยู่เงียบและปลีกตัวอยู่คนเดียวเสมอ มักจะให้ผู้อื่นเข้าหาก่อน เด็กจะสามารถรอคอยได้ในสถานการณ์ที่ 1 ไม่นานนักก่อนการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม ถ้าต้องรอนานเด็กก็จะเดินออกจากแถวทันทีทำให้เด็กไม่ได้รับประทานอาหารหรือทานขนมเมื่อเด็กต้องการ และทำให้เด็กต้องขอความช่วยเหลือจากครูประจำชั้นตลอดเวลา หลังจากที่เด็กได้รับการสอนโดยการสอนด้วยเรื่องราวทางสังคม ทำให้เด็กสามารถตัดสินใจที่จะรอเพื่อที่เด็กจะได้รับประทานอาหาร หรือขนมที่ตนเองต้องการตามที่หนังสือภาพแนะนำไว้ว่าเด็กควรจะทำอย่างไรถ้าอยากได้ขนม ในสถานการณ์ที่ 2 เนื่องจากเด็กออกทัศนคติคนที่ 2 เป็นเด็กที่ปลีกตัวและต้องให้ผู้อื่นชักชวนเข้ากลุ่มก่อน และเด็กก็มักจะ ขอความช่วยเหลือจากครูดังที่กล่าวมาแล้ว ทำให้เด็กไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์หรือเล่นเป็นกลุ่มกับเพื่อน นอกจากนี้ครูนำเล่นดั่งนั้นในสถานการณ์ที่ 2 เด็กจึงมีการพัฒนาทักษะการรอคอยช้ากว่าในสถานการณ์ที่ 1 เพราะไม่มีความต้องการมาเป็นเงื่อนไขให้ต้องรอเหมือนกับสถานการณ์ที่ 1 ที่เด็กต้องรอเพราะเด็กหิว แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากเด็กออกทัศนคติคนที่ 2 มีความสามารถสูงสามารถอ่าน และเขียนได้ มีความเข้าใจสถานการณ์ทางสังคมได้ดี และมีความรัก และผูกพันกับผู้ปกครอง และครูผู้สอน เมื่อผู้ปกครองและครูเสริมแรงด้วยคำชมเด็กก็จะดีใจ และภาคภูมิใจที่ตนเองสามารถทำให้ผู้ปกครองและครูพึงพอใจ ทำให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะการรอคอยได้ในที่สุด

ข้อสังเกตจากการวิจัย

เด็กมีความพึงพอใจ และกระตือรือร้นที่จะอ่านหนังสือภาพเนื่องจากเป็นรูปแบบที่จำลองจากตัวจริงของเด็ก และหนังสือภาพมีสีสันที่สวยงามเหมือนหนังสือสำหรับเด็กที่เด็กชอบอ่าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

การนำเรื่องราวทางสังคมไปใช้สอนทักษะทางสังคมทั้งทักษะการรอยยิ้ม หรือทักษะพื้นฐานทางสังคมอื่นๆ ซึ่งได้แก่ การมีมารยาททางสังคม การรู้จักสนทนา ความยืดหยุ่น การรู้จักควบคุมตนเอง ฯลฯ ให้กับเด็กออทิสติก และเด็กอื่นที่ขาดทักษะทางสังคมนั้น เนื่องจากเรื่องราวทางสังคมเป็นเรื่องราวที่สอนทักษะทางสังคมโดยผ่านการรับรู้จากภาพ ในสถานการณ์เฉพาะของบุคคล

ดังนั้น จึงควรกำหนดทักษะเป้าหมายที่ก่อให้เกิดปัญหา ทำการสังเกตพฤติกรรมเด็ก หรือสัมภาษณ์จากพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครูเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการเขียนเรื่องราวทางสังคม แล้วนำเรื่องราวทางสังคมสำหรับเด็กไปสอนเด็กซึ่งต้องมีเนื้อหาที่ยากง่ายเหมาะสมกับความเข้าใจของเด็กแต่ละคน โดยให้เด็กอ่านเองในกรณีที่เด็กสามารถอ่านได้ หรือพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู เป็นผู้อ่านให้เด็กฟังในกรณีที่เด็กไม่สามารถอ่านได้ ในสถานที่สงบ มีสิ่งรบกวนน้อย มีตารางเวลาในการอ่านตรงกันทุกวัน สิ่งสำคัญคือให้เด็กอ่านก่อนเกิดสถานการณ์จริงจะทำให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาทักษะการรอยยิ้มของเด็กออทิสติกในสถานการณ์อื่นๆ ที่มีความเป็นทางการ เพิ่มขึ้น เช่น การรอให้พิธีการหน้าเสาธงเสร็จสิ้น การรอให้กิจกรรมในหอประชุมเสร็จสิ้น เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมขั้นสูงแก่เด็กออทิสติก โดยเฉพาะในเด็กออทิสติกที่มีความสามารถสูง
2. ควรศึกษาทักษะการรอยยิ้มซ้ำอีกและเพิ่มระยะเวลาในการสังเกตมากขึ้นว่าเด็กออทิสติกจะมีความสามารถรอยยิ้มได้นานสูงสุดเป็นเวลาเท่าใด
3. ควรศึกษาทักษะการรอยยิ้ม และทักษะทางสังคมอื่นๆ ในเด็กออทิสติกที่มีความสามารถแตกต่างกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กุลยา ก่อสุวรรณ. (2548). *การวิจัยทางการศึกษาพิเศษ*. (เอกสารประกอบคำสอน). กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- (2548). *การสอนทักษะทางสังคม*. (เอกสารประกอบคำสอน). กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- (2548). *การวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว Single Subject Design*. (เอกสารประกอบคำสอน). กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- (2548). *การวิจัยแบบหลายเส้นฐาน Multiple Baseline Design*. (เอกสารประกอบคำสอน). กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิตติรัตน์ พุกจินดา. (2545). *เรื่องธรรมดาของออทิสติก*. กรุงเทพมหานคร. พิมพ์ดี จำกัด
- ชาติรี วิฑูรชาติ. (2547). *โลกใบเล็กของออทิสติก*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : นันทกานต์กราฟฟิค.
- ชาญวิทย์ พรนภดล ; และชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น. (2545). *ตำราจิตเวชเด็กและวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ : ปิยอนด์ เอ็นเทอร์ไพรซ์ จำกัด.
- ชาวิณี หว่าจัน. (2548). *การศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกในชั้นเรียนร่วมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากกิจกรรมกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- ช่อลัดดา ขวัญเมือง. (2548). *Single -case Design*. (เอกสารประกอบคำสอน). พิษณุโลก : ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. ถ่ายเอกสาร.
- ดารณี อุทัยรัตนกิจ. (2547). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก*. (เอกสารประกอบคำสอน). กรุงเทพฯ: โครงการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษโดยศูนย์วิจัยการศึกษาเพื่อเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยศูนย์วิจัยเพื่อเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ร่วมกับกรมสุขภาพจิต. ถ่ายเอกสาร.
- ดุสิต ลิขนะพิชิตกุล. (2545). *พัฒนาการบำบัดสำหรับเด็กออทิสติกตามแนวทางป่าหมอเพ็ญแข*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี จำกัด.

เทียมใจ พิมพ์วงศ์. (2541). การศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมเรียนร่วมกับเด็กปกติระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่รับการสอนโดยวิธีการเรียนแบบสหร่วมใจ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นิรมล พัจจนสุนทร. (2546). ความรู้เรื่องออทิสติกสำหรับผู้ปกครอง ครู และบุคลากรทางสาธารณสุข. ขอนแก่น : คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ปัทมา บรรเทงจิต. (2548). การศึกษาทักษะทางสังคมด้านการเล่นกับเพื่อนของเด็กออทิสติกโดยการจัดกิจกรรมที่บ้านของไทยประกอบกับสารสื่อด้วยภาพ. ปรินญาณินพนธ์.กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ปัทมาวดี บุญยสวัสดิ์. (2536). ผลการใช้เกมการละเล่นที่บ้านของไทยที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร

ผดุง อารยะวิญญู. (2542). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.กรุงเทพฯ.แว่นแก้ว.

----- (2537). เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : จำไทยเพรส จำกัด.

----- (2546). วิธีสอนเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ : จำไทยเพรส จำกัด.

เพ็ญแข ลิ้มศิลา. (2545). คู่มือฝึกและดูแลเด็กออทิสติกสำหรับผู้ปกครอง.สมุทรปราการ. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

พวงเพชร พวงศีลสิทธิ์. (2546). การศึกษาผลการสอนทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม.ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เย็น ธีรพัฒน์ชัย. (2541). การปรับพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนของเด็กออทิสติกชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธีการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรในการทำแบบฝึกหัดคณิตศาสตร์. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

รัตนา เลิศรุ่งโรจน์. (ม.ป.ป.). การสร้างกิจกรรมสำหรับฝึกทักษะการสื่อสารในชีวิตประจำวันของเด็กออทิสติกโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI). ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

- รุ่งนภา ทรัพย์สุพรรณ. (2546). *การศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกระตุ้นการรับรู้ความรู้สึก และการเคลื่อนไหวโดยครอบครัวที่มีต่อการแสดงพฤติกรรมซ้ำๆ การเล่นอย่างเหมาะสมและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ของเด็กออทิสติก*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รจนา ทรรทานนท์ ; และสมาคมโสตสัมผัสวิทยา และการแก้ไขการพูดแห่งประเทศไทย. (2547). *ลูกออทิสติกไม่พูดจะทำอย่างไร*. กรุงเทพฯ : ประสานมิตร.
- วันเพ็ญ คุ้มดิษฐ์. (2547). *การศึกษาความสามารถในการอ่านของเด็กออทิสติกโดยใช้เทคนิค การใช้สี สอนอ่านเป็นคำ*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีเรื่อน แก้วกังวาน. (2545). *จิตวิทยาเด็กที่มีลักษณะพิเศษ*. กรุงเทพฯ. หมอชาวบ้าน.
- สมโภชน์ เขียมสุภาษิต. (2549). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมลักษณ์ ลิ้ม. (2544). *การศึกษาความสามารถในการเขียนของเด็กสมองพิการจากการฝึกเขียนโดยหลักโดสะโฮ*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชีริน เย็นสวัสดิ์. (2548). *การศึกษาทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติกจากการสอนโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Dattilo, J. (1999). *Evaluating Effects of a Social Story Intervention on a Young Girl with Autism* : Retrieved September 5, 2007, from <http://eric.ed.gov/ERICWebPortal/Custom/Portlets/recordDetails/Detailmini.jsp?>
- Hall, R. B. (1983). *Managing behavior part 1* (Revised ed.). Austin, TX: Pro-Ed.
- Hieman, Gray W. (1995). *Research Methods in Psychology*. Boston: Houghton Mifflin.
- Jarolimek, J. (1997). *Social studies in elementary education*. New York: The Macmillian.
- Kaplan, H. I. ; & Sadock, B.J. (1998). *Kaplan and Sadock's Synopsis of Psychiatry Behavioral Sciences / Clinical Psychiatry*. 8th ed. Baltimore: William & Wilkins.
- Kuoch, Hoa. Miranda P. (2003). Retrieved September 8, 2007, from *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities, Volume 18, Issue 4, p.219-227*.
<http://autism.healththresholds.com/research/social-story-interventions>

- Leary.M.R. (1995). *Introduction to Behavioral Research Methods*. 2nd ed. Pacific Grove : Brooks/Cole.
- Leehman.R.H. (1991). *Statistics and Research Design in the Behavioral Sciences*. Belmont : Wardsworth.
- Quill, Kathlenn Ann. (1995). *Teaching Children with Autism: Strategies to Enhance Communication and Socialization*. Columbia : Delmar Publishers.
- Shaughnessy, John J., Zechmeister, Eugene B. ; & Zechmeister, Jeanne S. (2000). *Research Methods in Psychology*. 5th ed. Singapore: McGraw-hill.
- Teplin, Stuart W. (1997). "Autism and Related Disorders, "in *Developmental – Behavioral Pediatrics*. 3rd ed. Edited by Melvin D. Levine, William.
- Westwood, P. (1997). *Commonsense methods for children with special needs*. 3rd ed. London: Routledge.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจหนังสือภาพเรื่องราวทางสังคม แผนการสอน และแบบบันทึกพฤติกรรม

อาจารย์ประพิมพ์พงษ์ วัฒนรัตน์	อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร
อาจารย์สุจินต์ วัฒนรัตน์	อาจารย์โรงเรียนสาธิตแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายมัธยม) คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
นางสุมาลี ใจดี	ครู โรงเรียนบ้านหนองบัว ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
นางพวงเพชร พวงศิริทธิ์	พยาบาลเทคนิค 6 แผนกกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพุทธชินราช อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
นางสาวปิยนุช ภมรกุล	นักจิตวิทยา 5 แผนกจิตเวช โรงพยาบาลพุทธชินราช อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ภาคผนวก ข
แผนการสอน

แผนการสอนที่ 1

สถานการณ์ที่ 1 การรอคิวเพื่อซื้อของ สัปดาห์ที่ 2-3 ครั้งที่ 6-15

เด็กคนที่ 1 เรื่อง การรอคิวเพื่อซื้อหนังสือ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเด็กฟังเรื่องราวทางสังคมจากหนังสือภาพที่แม่ หรือครูอ่านให้ฟังแล้วสามารถรอคิวเพื่อซื้อของได้นานกว่าก่อนฟังเรื่องราวทางสังคมจากระยะสั้นฐานร้อยละ 30 ของเวลาที่สามารถรอได้

เนื้อหา

หนังสือภาพเรื่องราวทางสังคม “เรื่อง การรอคิวเพื่อซื้อหนังสือ”

สื่อการสอน

หนังสือภาพเรื่องราวทางสังคม “เรื่อง การรอคิวเพื่อซื้อหนังสือ”

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. เลือกหนังสือเรื่องราวทางสังคมให้เหมาะกับทักษะที่จะสอน
2. แม่หรือครูอ่านหนังสือเรื่องราวทางสังคมให้เด็กฟังพร้อมให้เด็กดูภาพจากหนังสือประกอบ ตามตารางการอ่านหนังสือเรื่องราวทางสังคม เพื่อเป็นการสอนและเตรียมตัวเด็ก
3. อ่านหนังสือเรื่องราวทางสังคมทุกครั้งก่อนนำเด็กไปสู่สถานการณ์จริง
4. นำเด็กไปสู่สถานการณ์จริง ทำการสังเกตพฤติกรรมและจับเวลาด้วยนาฬิกาจับเวลา
5. นำผลที่ได้มาบันทึกลงในแบบบันทึกพฤติกรรมการรอคิวแบบความยาวนาน

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมเป้าหมาย
2. บันทึกพฤติกรรมเป้าหมายลงในแบบบันทึกพฤติกรรมการรอคิวแบบความยาวนาน
3. สังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้

แผนการสอนที่ 2

สถานการณ์ที่ 2 การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นกับเพื่อน สัปดาห์ที่ 2-3 ครั้งที่ 6-15

เด็กคนที่ 1 เรื่อง การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นเกมโดมิโน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเด็กฟังเรื่องราวทางสังคมจากหนังสือภาพที่แม่ หรือครูอ่านให้ฟังแล้วสามารถรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นกับเพื่อนได้นานกว่าก่อนฟังเรื่องราวทางสังคมจากระยะเส้นฐานร้อยละ 30 ของเวลาที่สามารถรอได้

เนื้อหา

หนังสือภาพเรื่องราวทางสังคม “เรื่อง การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นเกมโดมิโน”

สื่อการสอน

หนังสือภาพเรื่องราวทางสังคม “เรื่อง การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่น “เกมโดมิโน”

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. เลือกรายชื่อเรื่องราทางสังคมให้เหมาะกับทักษะที่จะสอน
2. แม่หรือครูอ่านหนังสือเรื่องราวทางสังคมให้เด็กฟังพร้อมให้เด็กดูภาพจากหนังสือประกอบตามตารางการอ่านหนังสือเรื่องราวทางสังคม เพื่อเป็นการสอนและเตรียมตัวเด็ก
3. อ่านหนังสือเรื่องราวทางสังคมทุกครั้งก่อนนำเด็กไปสู่สถานการณ์จริง
4. นำเด็กไปสู่สถานการณ์จริง ทำการสังเกตพฤติกรรมและจับเวลาด้วยนาฬิกาจับเวลา
5. นำผลที่ได้มาบันทึกลงในแบบบันทึกพฤติกรรมการรอคอยแบบความยาวนาน

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมเป้าหมาย
2. บันทึกพฤติกรรมเป้าหมายลงในแบบบันทึกพฤติกรรมการรอคอยแบบความยาวนาน
3. สังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้

แผนการสอนที่ 3

สถานการณ์ที่ 1 การรอคิวเพื่อซื้อของ สัปดาห์ที่ 2-3 ครั้งที่ 6-15

เด็กคนที่ 2 เรื่อง การรอคิวเพื่อซื้อขนม

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเด็กฟังเรื่องราวทางสังคมจากหนังสือภาพที่แม่ หรือครูอ่านให้ฟังแล้วสามารถรอคิวเพื่อซื้อของได้นานกว่าก่อนฟังเรื่องราวทางสังคมจากระยะสั้นฐานร้อยละ 30 ของเวลาที่สามารถรอได้

เนื้อหา

หนังสือภาพเรื่องราวทางสังคม “เรื่อง การรอคิวเพื่อซื้อขนม”

สื่อการสอน

หนังสือภาพเรื่องราวทางสังคม “เรื่อง การรอคิวเพื่อซื้อขนม”

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. เลือกหนังสือเรื่องราวทางสังคมให้เหมาะกับทักษะที่จะสอน
2. แม่หรือครูอ่านหนังสือเรื่องราวทางสังคมให้เด็กฟังพร้อมให้เด็กดูภาพจากหนังสือประกอบตามตารางการอ่านหนังสือเรื่องราวทางสังคม เพื่อเป็นการสอนและเตรียมตัวเด็ก
3. อ่านหนังสือเรื่องราวทางสังคมทุกครั้งก่อนนำเด็กไปสู่สถานการณ์จริง
4. นำเด็กไปสู่สถานการณ์จริง ทำการสังเกตพฤติกรรมและจับเวลาด้วยนาฬิกาจับเวลา
5. นำผลที่ได้มาบันทึกลงในแบบบันทึกพฤติกรรมการรอคิวแบบความยาวนาน

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมเป้าหมาย
2. บันทึกพฤติกรรมเป้าหมายลงในแบบบันทึกพฤติกรรมการรอคิวแบบความยาวนาน
3. สังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้

แผนการสอนที่ 4

สถานการณ์ที่ 2 การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นกับเพื่อน สัปดาห์ที่ 2-3 ครั้งที่ 6-15

เด็กคนที่ 2 เรื่อง การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นฮูลาฮูป

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเด็กฟังเรื่องราวทางสังคมจากหนังสือภาพที่แม่ หรือครูอ่านให้ฟังแล้วสามารถรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นกับเพื่อนได้นานกว่าก่อนฟังเรื่องราวทางสังคมจากระยะเส้นฐานร้อยละ 30 ของเวลาที่สามารถรอได้

เนื้อหา

หนังสือภาพเรื่องราวทางสังคม “เรื่อง การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นฮูลาฮูป”

สื่อการสอน

หนังสือภาพเรื่องราวทางสังคม “เรื่อง การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นฮูลาฮูป”

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. เลือกหนังสือเรื่องราวทางสังคมให้เหมาะกับทักษะที่จะสอน
2. แม่หรือครูอ่านหนังสือเรื่องราวทางสังคมให้เด็กฟังพร้อมให้เด็กดูภาพจากหนังสือประกอบตามตารางการอ่านหนังสือเรื่องราวทางสังคม เพื่อเป็นการสอนและเตรียมตัวเด็ก
3. อ่านหนังสือเรื่องราวทางสังคมทุกครั้งก่อนนำเด็กไปสู่สถานการณ์จริง
4. นำเด็กไปสู่สถานการณ์จริง ทำการสังเกตพฤติกรรมและจับเวลาด้วยนาฬิกาจับเวลา
5. นำผลที่ได้มาบันทึกลงในแบบบันทึกพฤติกรรมการรอคอยแบบความยาวนาน

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมเป้าหมาย
2. บันทึกพฤติกรรมเป้าหมายลงในแบบบันทึกพฤติกรรมการรอคอยแบบความยาวนาน
3. สังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้

ภาคผนวก ค
เรื่องราวทางสังคม

การรอคิวเพื่อซื้อของ (เด็กคนที่ 1)

การรอคอยเพื่อซื้อหนังสือ

ทุกวันนี้ตอนเย็น

แม่จะพาฉันกับพี่ไปซื้อของที่ห้างโลตัสเสมอ

ฉันชอบอ่านหนังสือมาก จึงมักไปซื้อหนังสือเป็นประจำ

เมื่อฉันไปจ่ายเงินที่เคาน์เตอร์

บางครั้งก็มีคนเข้าคิวรอน้อย ฉันสามารถจ่ายเงินได้เร็ว

แต่บางครั้งก็มีคนเข้าคิวรอเยอะมาก ทำให้ฉันรู้สึกหงุดหงิด

ฉันต้องบอกตัวเองว่า ไม่เป็นไรหรอกนะคนอื่นก็ต้องรอมือเหมือนกัน

คนที่รออยู่แล้ว ไม่ต้องการให้คนอื่นมาแซงคิว

เพราะเป็นการเสียมารยาท

ฉันก็ไม่ควรแซงคิวคนอื่น เพราะจะเป็นการเสียมารยาท

ฉันจะอ่านหนังสือที่ฉันเลือกไว้ระหว่างที่รอ

จนกว่าจะถึงคิวของฉันเพื่อจ่ายเงิน

แม่จะดีใจมากถ้าฉันเข้าคิวรอในแถวได้

ฉันเองก็ได้หนังสือมาอย่างสบายใจ

การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นกับเพื่อน (เด็กคนที่ 1)

การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นเกมโดมิโน

เวลาที่ฉันอยู่บ้าน ฉันชอบทำอะไรหลายอย่าง

บางครั้งฉันอ่านหนังสือ

บางครั้งฉันดูการ์ตูนทางโทรทัศน์

บางครั้งฉันก็เล่นกับพี่ และญาติ ๆ

พวกเราชอบเล่นเกมโดมิโนกัน

ฉันชอบเกมนี้มาก

เราจะแบ่งจำนวนตัวต่อเท่า ๆ กัน

แล้วผลัดกันต่อตัวต่อที่มีสีเหมือนกันทีละจนตัวต่อที่มีอยู่หมด

ถ้าตัวต่อของใครหมดก่อนคนนั้นจะเป็นผู้ชนะ

ฉันอยากเป็นผู้ชนะ และอยากให้ตัวต่อหมดเร็ว ๆ

แต่ทุกคนจะสามารถต่อตัวต่อได้ที่ละอันแล้วผลัดให้คนอื่นต่อ

จนเวียนมาครบรอบจึงจะต่ออันใหม่ได้

บางครั้งฉันรู้สึกเบื่อและหงุดหงิดมาก ที่ต้องรอนานกว่าจะถึงรอบ

ของฉันอีกครั้ง แต่ถ้าฉันไว้วายเราก็จะทะเลาะกันและเล่นไม่จบเกม

ดังนั้นฉันจะอดทนรอให้ถึงรอบของฉัน

เพราะขณะที่ฉันกำลังต่อตัวต่อคนอื่นก็ต้องรอเหมือนกัน

ถ้าฉันอดทนรออีกนิดฉันก็จะได้เล่นเกมที่ฉันชอบ

ทุกคนก็จะได้เล่นเกมจนจบอย่างมีความสุข

การรอกิวเพื่อซื้อของ (เด็กคนที่ 2)

การรอกิวเพื่อซื้อขนม

เวลาพักกลางวันฉันมักจะไปซื้อขนมที่ร้านสหการของโรงเรียน
เมื่อฉันเลือกขนมที่ฉันชอบได้แล้ว ฉันก็ไปเข้าแถวรอกิวเพื่อจ่ายเงินที่เคาน์เตอร์
บางครั้งก็มีคนเข้าแถวรอกิวน้อย ทำให้ไม่ต้องรอนาน
บางครั้งก็มีคนเข้าแถวรอกิวมาก ทำให้ต้องรอนาน
ฉันมักรู้สึกเบื่อที่ต้องรอนาน ๆ
ฉันอยากจะเดินออกจากแถวไปเพื่อที่จะไม่ต้องรอกิวต่อไป
แต่ถ้าฉันเดินออกนอกแถว ฉันจะไม่ได้กินขนมที่ฉันชอบ
ฉันควรจะอดทนรอกิวในแถวอีกหน่อย ฉันก็จะได้จ่ายเงินที่เคาน์เตอร์แล้ว
ฉันก็จะได้กินขนมที่ฉันชอบ
คุณครูก็จะชมว่าฉันเก่งมากที่สามารถรอกิวซื้อของได้

การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นกับเพื่อน (เด็กคนที่ 2)

การรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นฮูลาฮูป

ทุกวันตอนพักกลางวัน

ฉันกับเพื่อน ๆ จะเล่นฮูลาฮูปกันที่ลานกีฬา

คุณครูบอกว่าการเล่นฮูลาฮูป

ทำให้เราได้ออกกำลังกาย และมีสุขภาพแข็งแรง

ฉันคิดว่าการเล่นฮูลาฮูปยังทำให้ฉันสนุกอีกด้วย

พวกเราหลายคนอยากเล่นฮูลาฮูป แต่ฮูลาฮูปมีเพียงอันเดียวเดียว

เราจึงควรผลัดกันเล่น

ฉันอยากจะเล่น แต่ไม่ยาวกรอนาน ๆ

บางครั้งฉันอยากจะเดินหนีไป

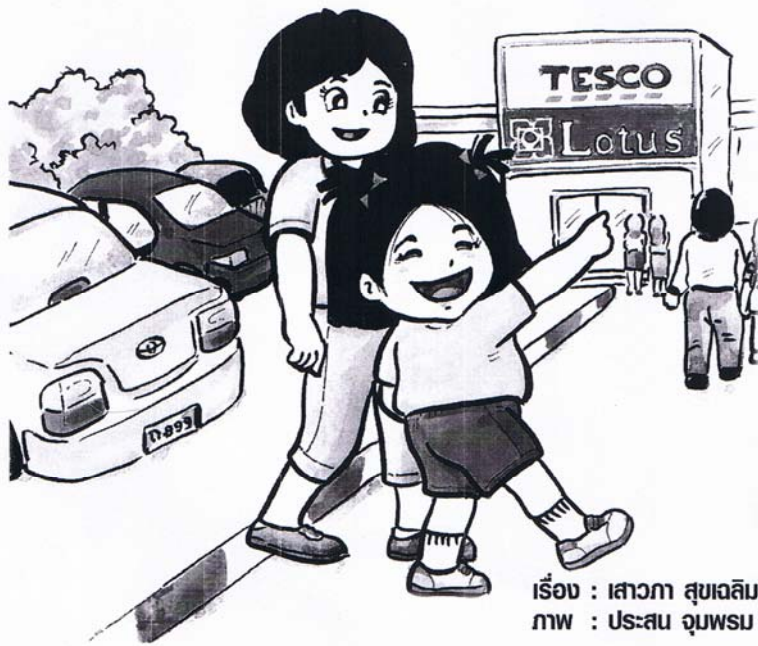
แต่ถ้าทำอย่างนั้นฉันก็จะไม่ได้เล่นอีก

ฉันจึงควรอดทนรอให้ถึงรอบของตัวเองอีกครั้ง

แล้วฉันก็จะได้เล่นฮูลาฮูปอย่างมีความสุข

ภาคผนวก ง
หนังสือภาพเรื่องราวทางสังคม

การรอคิวเพื่อซื้อหนังสือ

เรื่อง : เสาวภา สุขเฉลิมชัย
ภาพ : ประสม อุมพรสม

ทุกวันตอนเย็น แม่จะพาฉันกับพี่ไปซื้อของที่ห้างโลตัสเสมอ

ฉันชอบอ่านหนังสือมาก จึงมักไปซื้อหนังสือเป็นประจำ

บางครั้งก็มีคนเข้าคิวรอน้อย จนสามารถจ่ายเงินได้เร็ว

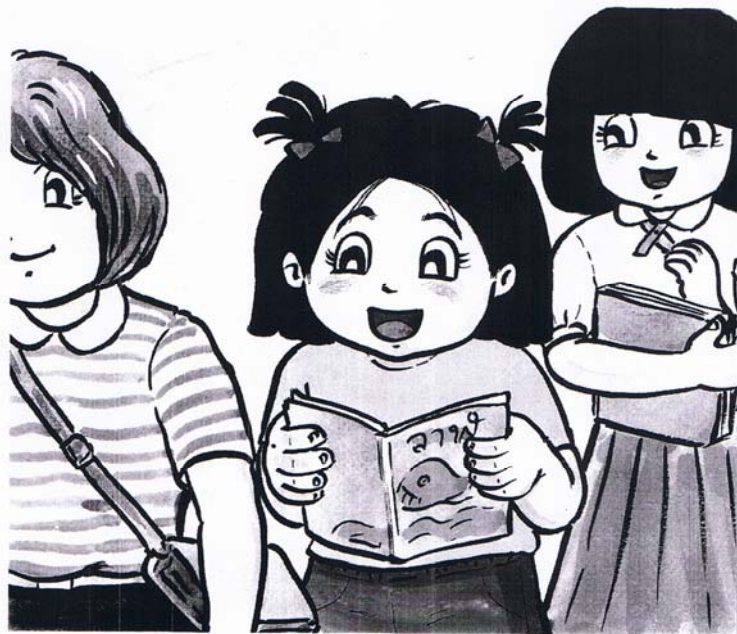
แต่บางครั้งก็มีคนเข้าคิวรอเยอะมาก ทำให้ฉันรู้สึกหงุดหงิด

ฉันต้องบอกตัวเองว่า
"ไม่เป็นไรหรอกนะคนอื่นก็ต้องรอเหมือนกัน"
คนที่รออยู่แล้ว ไม่ต้องการให้คนอื่นมาแซงคิว
เพราะเป็นการเสียมารยาท

ฉันเองก็ได้หนังสือมาอย่างสบายใจ

**ฉันไม่ควรแข่งคิวคนอื่น เพราะเป็นการเสียมารยาท
ฉันจะอ่านหนังสือที่ฉันเลือกไว้ระหว่างที่รอ
จนกว่าจะถึงคิวของฉันเพื่อจ่ายเงิน**

แม่จะตีใจมากถ้าฉันเข้าคิวรอในแถวได้

การรอให้ถึงรอบของตนเอง ในการเล่นเกมนิโมโน

เรื่อง : เสาวภา สุขเฉลิมชัย

ภาพ : ประสน จุ่มพรหม

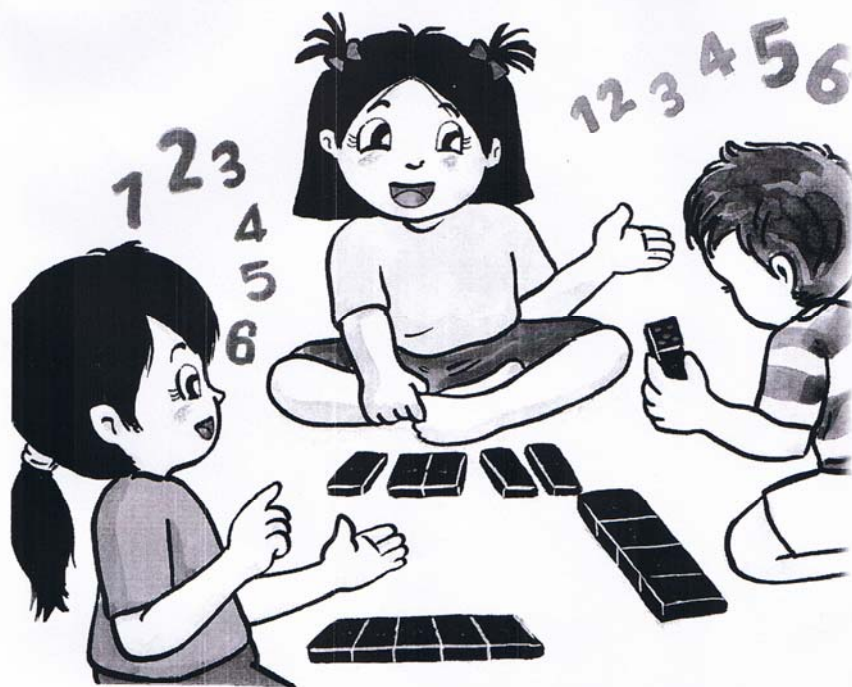

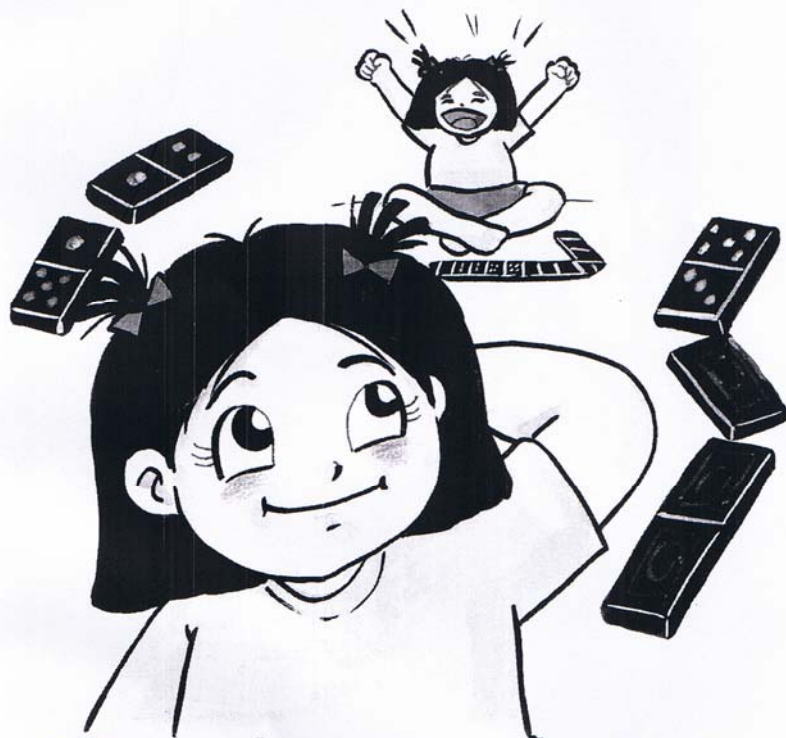
เวลาที่ฉันอยู่บ้าน ฉันชอบทำอะไรหลายอย่างบางครั้ง
ฉันอ่านหนังสือ บางครั้งฉันดูการ์ตูนทางโทรทัศน์

บางครั้งฉันก็เล่นกับพี่ และญาติๆ
พวกเราชอบเล่นเกมโตมิโนกัน ฉันชอบเกมนี้มาก

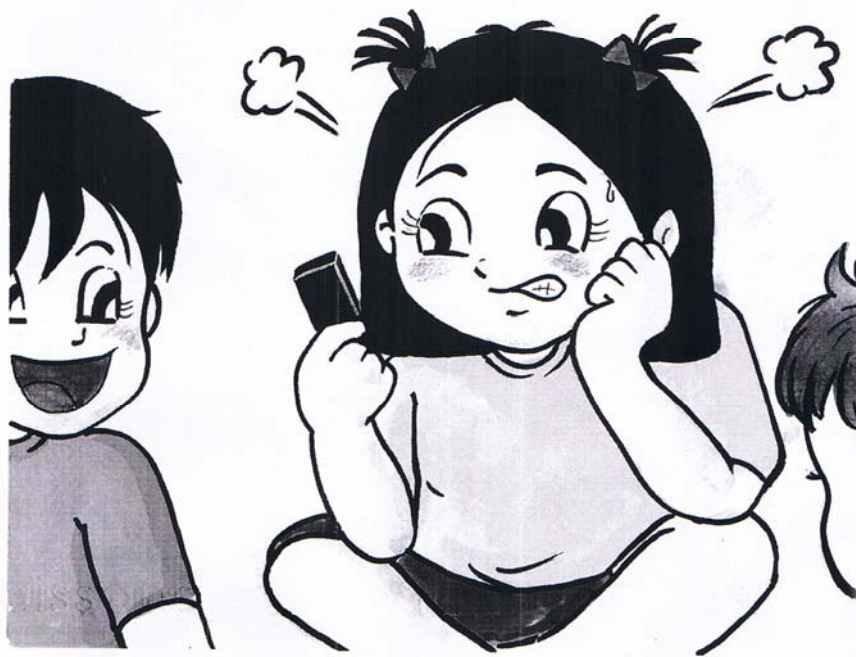
เราจะแบ่งจำนวนตัวต่อเท่าๆกัน แล้วพลัดกันต่อตัวต่อ
ที่มีสีและจำนวนเหมือนกันทีละตัวจนตัวต่อที่มีอยู่หมด

ถ้าตัวต่อของใครหมดก่อนคนนั้นจะเป็นพู้ชนะ
ฉันอยากเป็นพู้ชนะ และอยากให้ตัวต่อหมดเร็วๆ

แต่ทุกคนจะสามารถต่อตัวต่อได้ที่ละอันแล้วพลิตให้คนอื่นต่อ
จนเวียนมาครบรอบจึงจะต่ออันใหม่ได้

บางครั้งฉันรู้สึกเบื่อและหงุดหงิดมาก
ที่ต้องรอนานกว่าจะถึงรอบของฉันอีกครั้ง

แต่ถ้าฉันโวยวายเราก็จะทะเลาะกันและเล่นไม่จบเกม
ดังนั้นฉันจะอดทนรอให้ถึงรอบของฉัน

**เพราะขณะที่ฉันกำลังต่อตัวต่อ คนอื่นก็ต้องรอ
เหมือนกัน ถ้าฉันอดทนรออีกนิด ฉันก็จะได้เล่นเกม
ที่ฉันชอบ ทุกคนก็จะได้เล่นเกมจนจบอย่างมีความสุข**

การรอกิวเพื่อชื้อขนม

เรื่อง : เสาวภา สุขเฉลิมชัย
ภาพ : ประสน จุ่มพล

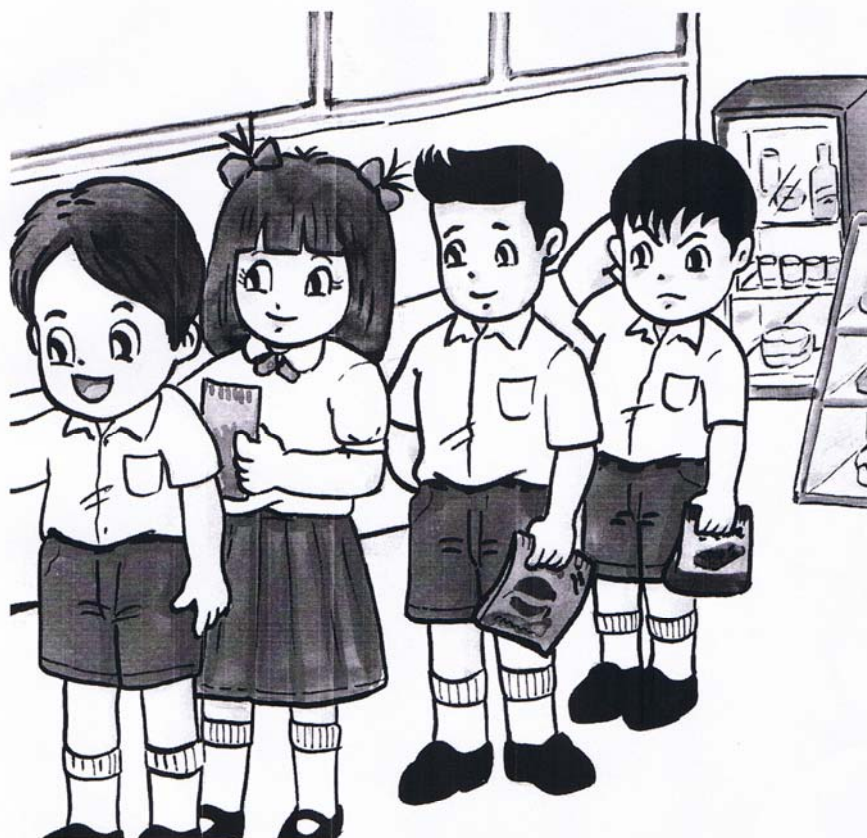
เวลาพักกลางวันฉันไปซื้อขนม
ที่ร้านสหกรณ์ของโรงเรียน

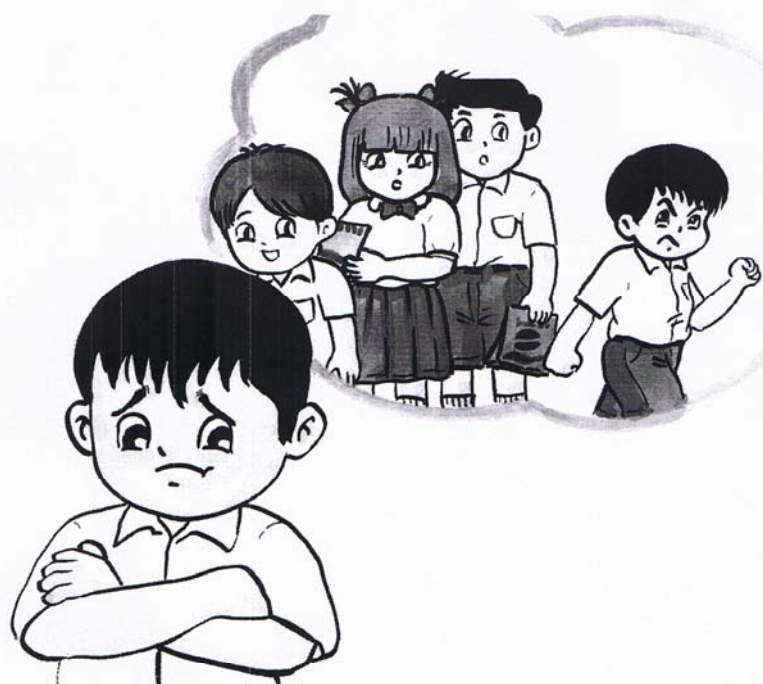
เมื่อฉันเลือกขนมที่ฉันชอบได้แล้ว
ฉันก็ไปเข้าแถวรอคิวเพื่อจ่ายเงินที่
เคาน์เตอร์

บางครั้งก็มีคนเข้าแถวรอคิวน้อย
ทำให้ไม่ต้องรอนาน

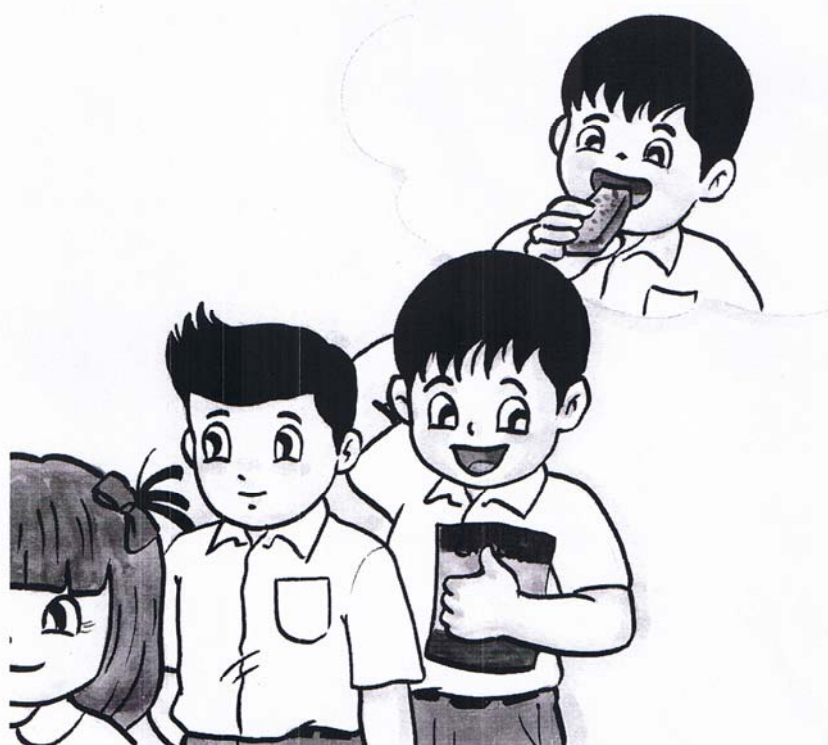
บางครั้งก็มีคนเข้าแถวรอคิวมาก
ทำให้ต้องรอนาน

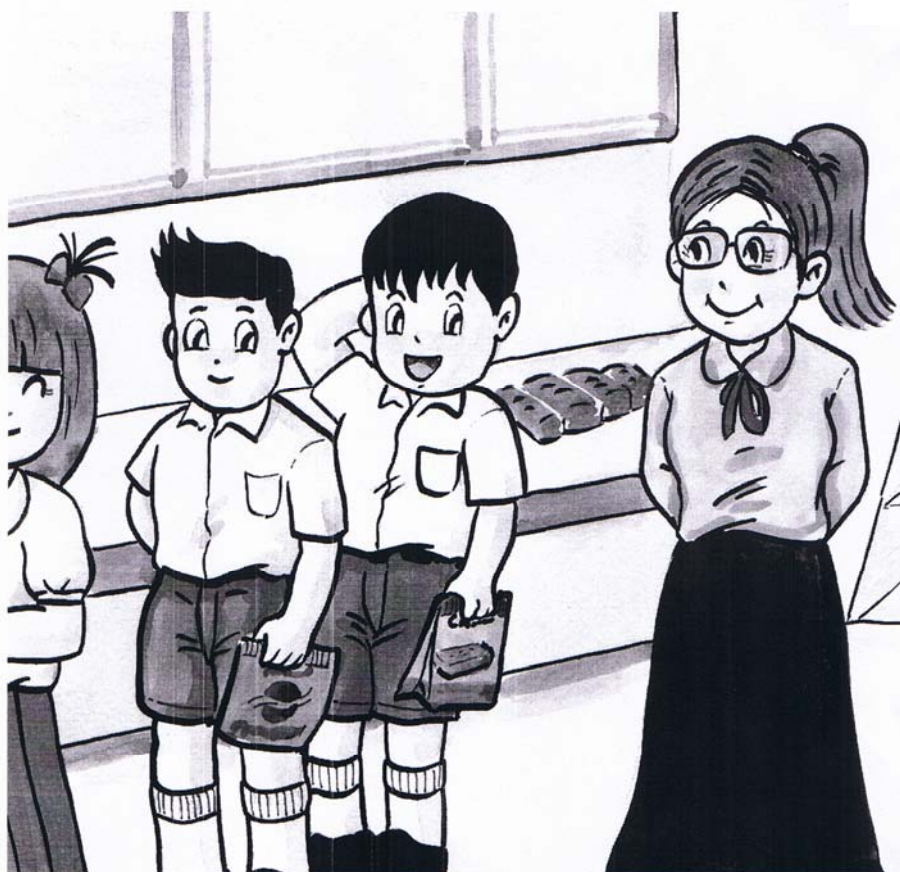
ฉันมักรู้สึกเบื่อที่ต้องรอนานๆ
ฉันอยากจะเดินออกจากแถวไป
เพื่อที่จะไม่ต้องรออีกต่อไป

แต่ถ้าฉันเดินออกนอกแถว
ฉันก็จะไม่ได้กินขนมที่ฉันชอบ

ฉันควรจะอดทนรออยู่ในแถวอีกหน่อย
ฉันก็จะ ได้จ่ายเงินที่เคาน์เตอร์
แล้วฉันก็จะ ได้กินขนมที่ฉันชอบ

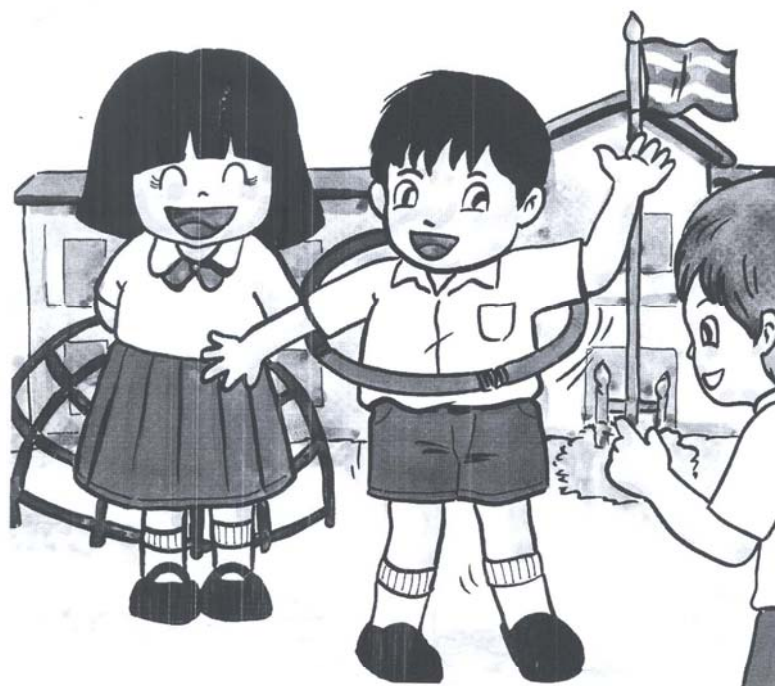

คุณครูก็จะมีความสุข
ที่ฉันสามารถรอซื้อของได้

การรอให้ถึงรอบของตนเอง ในการเล่นฮูลาฮูป

เรื่อง : เสาวภา สุขเฉลิมชัย
ภาพ : ประสน จุมพล

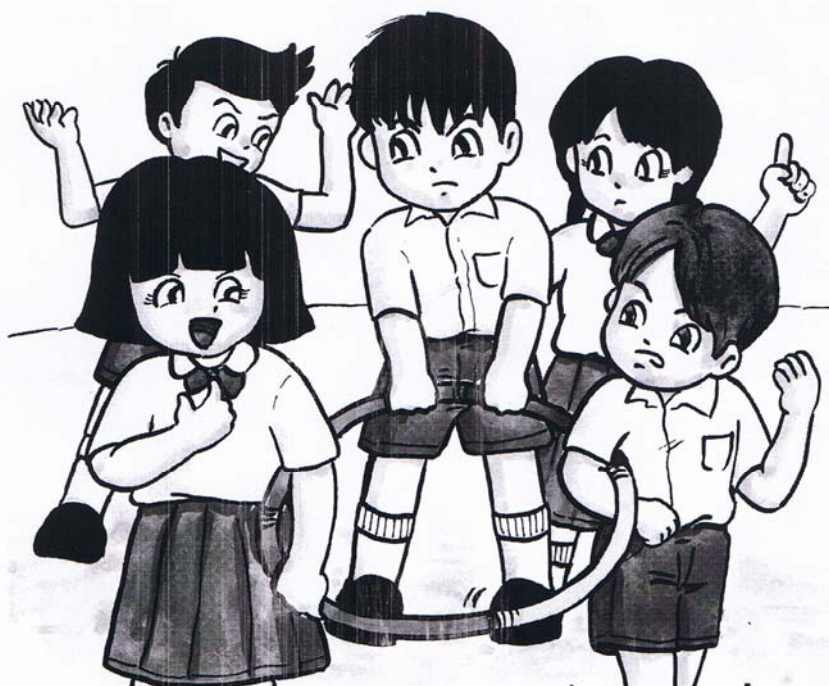
ฉันกับเพื่อนๆจะเล่นฮูลาฮูปที่ลานกีฬา

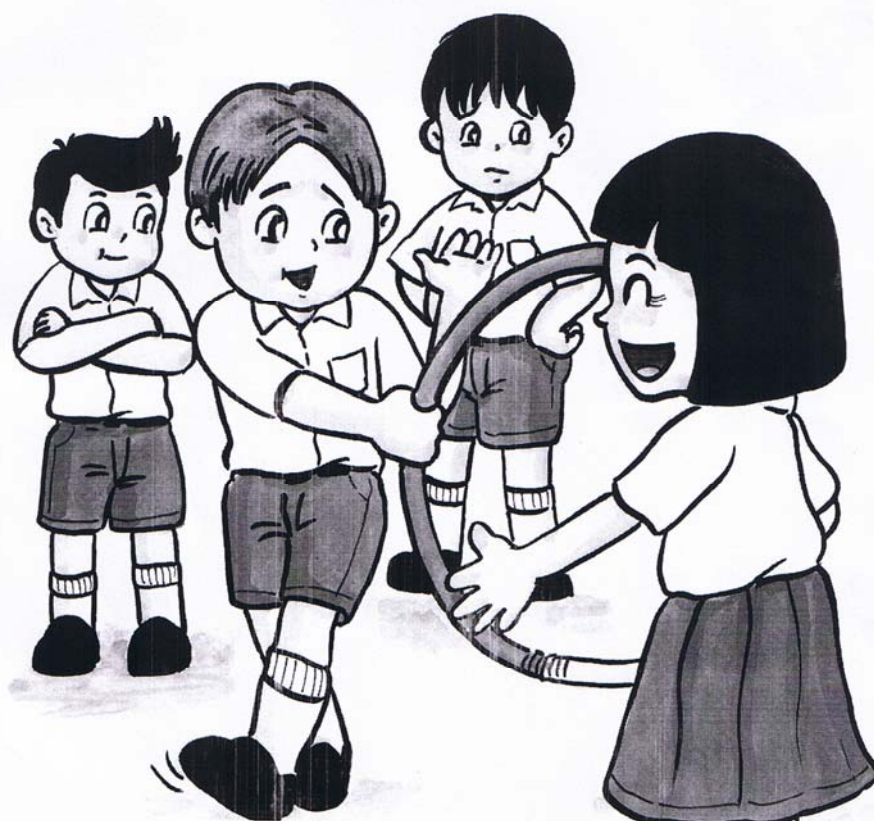
คุณครูบอกว่าการเล่นฮูลาฮูป ทำให้เรา
ได้ออกกำลังกายและมีสุขภาพแข็งแรง

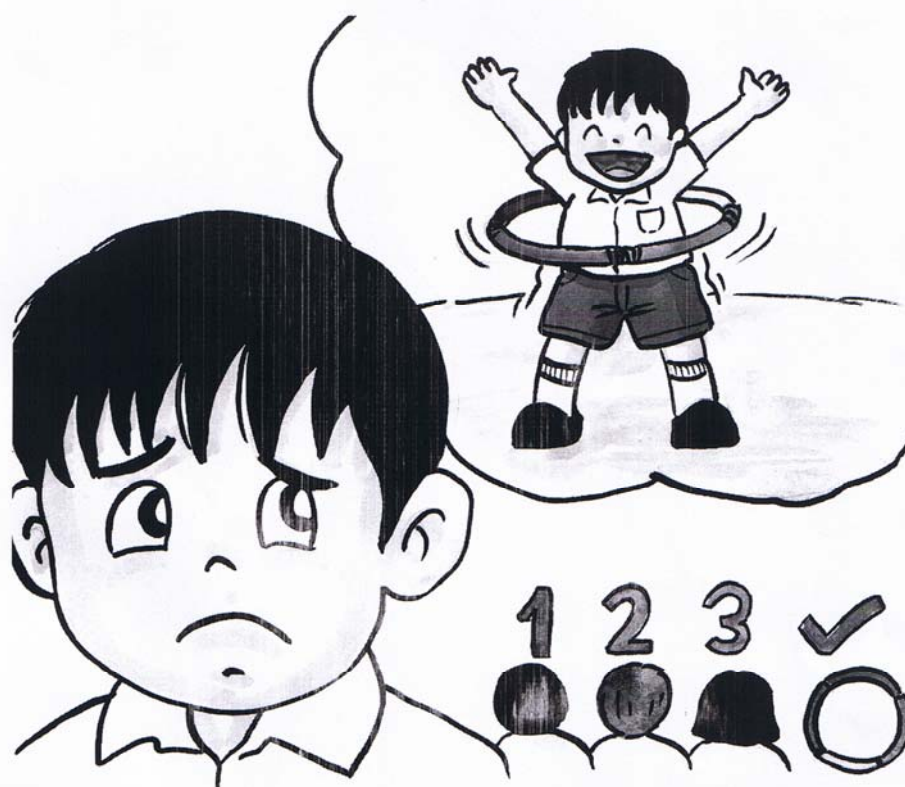
ฉันคิดว่าการเล่นฮูลาฮูป
ยังทำให้ฉันสนุกอีกด้วย

พวกเราหลายคนอยากเล่นฮูลาฮูป
แต่ฮูลาฮูปมีเพียงอันเดียวเราจึงควร
ผลัดกันเล่น

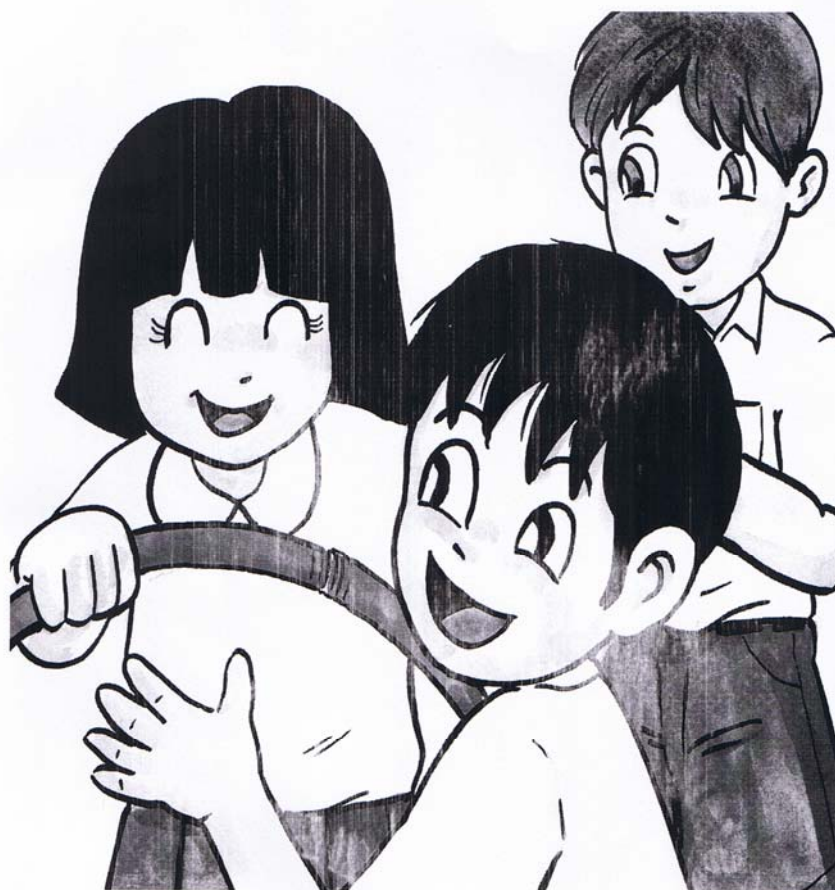
เมื่อใครเล่นพลาดก็ต้องออกไป
เพื่อให้คนอื่นเข้ามาเล่นแทน

ฉันอยากจะเล่น
แต่ไม่อยากรอนานๆ

บางครั้งฉันอยากจะเดินหนีไป
แต่ถ้าทำอย่างนั้นฉันก็จะไม่ได้เล่นอีก

ฉันจึงควรอดทนรอให้ถึงรอบของตัวเอง
อีกครั้ง

ภาคผนวก จ

แบบบันทึกพฤติกรรมการรูดคอยแบบความยาวนาน

คำชี้แจง

การใช้แบบบันทึกพฤติกรรมการรอคอย

พฤติกรรมการรอคอย หมายถึง ความสามารถในการรอคอยในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ที่สามารถวัดได้ตามความยาวนานของระยะเวลาที่เริ่มต้นรอคอยและระยะเวลาที่สิ้นสุดการรอคอยโดยใช้นาฬิกาจับเวลาเป็นวินาทีในที่มีสถานการณ์ที่กำหนดให้ คือ

1. การรอคิวเพื่อซื้อของ เริ่มตั้งแต่เด็กเข้าต่อแถวคิวโดยยืนอยู่ข้างหลังคนที่ต่อแถวคิวคนสุดท้ายที่มีจำนวนไม่เกิน 5 คน เพื่อรอรับของและจ่ายเงิน โดยเด็กจะต้องไม่พูดคุยกับผู้ขาย พนักงานหรือลูกค้าอื่นๆ หรือเดินออกจากแถว หากมีพฤติกรรมดังกล่าวถือเป็นการรอคอยสิ้นสุดลง

แบบบันทึกพฤติกรรมกรรมการรอคอยแบบความยาวนาน

ชื่อผู้ถูกสังเกต

ชื่อผู้สังเกต

สถานที่บันทึก.....

วันที่บันทึก.....

เวลาที่เริ่มบันทึกสิ้นสุดการบันทึกเวลา.....

1. พฤติกรรมการรอคอย การรอคิวเพื่อซื้อของ	ระยะเวลาที่สามารถรอคอยได้ (วินาที)

คำชี้แจง

การใช้แบบบันทึกพฤติกรรมการรอคอย

พฤติกรรมการรอคอย หมายถึง ความสามารถในการรอคอยในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ที่สามารถวัดได้ตามความยาวนานของระยะเวลาที่เริ่มต้นรอคอยและระยะเวลาที่สิ้นสุดการรอคอยโดยใช้นาฬิกาจับเวลาเป็นวินาทีในที่นี้มีสถานการณ์ที่กำหนดให้ คือ

2. การรอเพื่อให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นกับเพื่อน เริ่มตั้งแต่มีการเริ่มเล่นโดยเด็กจะต้องสามารถรอให้ถึงรอบของตนเองเป็นผู้เล่นโดยไม่พูดไว้วางย แหยงเพื่อนเล่นหรือทำให้การเล่นหยุดลงหากมีพฤติกรรมดังกล่าวให้ถือว่าการรอคอยสิ้นสุดลง

แบบบันทึกพฤติกรรมกรรอกอยแบบความยาวนาน

ชื่อผู้ถูกสังเกต

ชื่อผู้สังเกต

สถานที่บันทึก.....

วันที่บันทึก.....

เวลาที่เริ่มบันทึกสิ้นสุดการบันทึกเวลา.....

2. พฤติกรรมการรอกอย การรอให้ถึงรอบของ ตนเองในการเล่นกับเพื่อน	ระยะเวลาที่สามารถรอกอยได้ (วินาที)

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางเสาวภา สุขฉลิมชัย
วันเดือนปีเกิด	20 ธันวาคม 2510
สถานที่เกิด	จังหวัดหนองคาย
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	267 ซอยยอดแก้ว 1 ถนนมีชัย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 43000
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนร่วมธรรมานุสรณ์ ตำบลเหล่าต่างคำ อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย 43120
ตำแหน่งหน้าที่งาน	ครู

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2527	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนปทุมทพวิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
พ.ศ. 2533	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2547	ศึกษาศาสตรบัณฑิต(ประถมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
พ.ศ. 2550	การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แขวงวัฒนา เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร